

4. Voor de toepassing van deze wet en de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering ervan, wordt verstaan onder:

1° “WG/FT”: het witwassen van geld en de financiering van terrorisme;

2° “WG/FTP”: het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens;

3° “Richtlijn 2015/849”: Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie;

4° “uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2015/849”: de uitvoeringsmaatregelen bedoeld in de artikelen 10 tot en met 15 van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010, (EU) nr. 1094/2010 en (EU) nr. 1095/20;

5° “Europese verordening betreffende geldovermakingen”:

a) tot en met 25 juni 2017, Verordening (EG) nr. 1781/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 november 2006 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler;

b) vanaf 26 juni 2017, Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006;

5°/1 “Verordening 2016/679”: Verordening (EU) 2016/679 van het Europees parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming);

5°/2 “Europese verordening betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten”:

a) tot en met 2 juni 2021, Verordening (EG) nr. 1889/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 betreffende de controle van liquide middelen die de Gemeenschap binnenkomen of verlaten;

b) vanaf 3 juni 2021, Verordening (EU) 2018/1672 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1889/2005;

5°/3 “Verordening 910/2014”: Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van richtlijn 1999/93/EG;

6° “Bindende bepalingen betreffende financiële embargo’s”: de verplichtingen inzake financiële embargo’s, bevrozingen van tegoeden en andere beperkende maatregelen en de waakzaamheidsplichten in het kader van de strijd tegen

terrorisme, financiering van terrorisme of financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens opgelegd in Europese verordeningen, in de besluitwet van 6 oktober 1944 ter inrichting van de controle op alle mogelijke overdrachten van goederen en waarden tussen België en het buitenland, in de wet van 11 mei 1995 inzake de tenuitvoerlegging van de besluiten van de Veiligheidsraad van de Organisatie van de Verenigde Naties, in de wet van 13 mei 2003 inzake de tenuitvoerlegging van de beperkende maatregelen die genomen worden door de Raad van de Europese Unie ten aanzien van Staten, sommige personen en entiteiten, in de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering van deze wetten, in het koninklijk besluit van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van het terrorisme, of in de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering van dit koninklijk besluit;

6°/1 “Wet van 11 maart 2018”: de wet van 11 maart 2018 betreffende het statuut van en het toezicht op de betalingsinstellingen en de instellingen voor elektronisch geld, de toegang tot het bedrijf van betalingsdienstaanbieder en tot de activiteit van uitgifte van elektronisch geld, en de toegang tot betalingssystemen;

6°/2 “Wet van 8 juli 2018”: Wet van 8 juli 2018 houdende organisatie van een centraal aanspreekpunt van rekeningen en financiële contracten en tot uitbreiding van de toegang tot het centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht, collectieve schuldenregeling en protest;

6°/3 “Wet van 30 juli 2018”: Wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens;

7° “lidstaat”: een Staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER);

8° “derde land”: een Staat die geen partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte;

9° “derde land met een hoog risico”: een derde land waarvan de regelgeving ter bestrijding van WG/FT door de Europese Commissie is aangemerkt, overeenkomstig artikel 9 van Richtlijn 2015/849, als een regelgeving die strategische tekortkomingen vertoont die een aanzienlijke bedreiging vormen voor het financiële stelsel van de Europese Unie, of dat door de Financiële Actiegroep, het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst, de Nationale Veiligheidsraad of de onderworpen entiteiten is aangemerkt als een land met een hoog geografisch risico;

10° “Financiële Actiegroep” of “FAG”: de intergouvernementele instelling voor de uitwerking van internationale normen ter bestrijding van WG/FTP;

11° “Europese toezichthoudende autoriteiten”: de autoriteit opgericht bij Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot

intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie, de autoriteit opgericht bij Verordening (EU) nr. 1094/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/79/EG van de Commissie, en de autoriteit opgericht bij Verordening (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese autoriteit voor effecten en markten), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/77/EG van de Commissie, hierna te noemen de “ETA’s”;

12° “Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst”: het ministerieel comité opgericht bij het koninklijk besluit van 23 juli 2013 houdende oprichting van het Ministerieel Comité en van het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst, dat verantwoordelijk is voor de vaststelling en de coördinatie van de algemene politiek inzake de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst en voor de bepaling van de prioriteiten van de diensten die op dat vlak werkzaam zijn;

13° “Nationale Veiligheidsraad”: de nationale Raad opgericht bij het koninklijk besluit van 28 januari 2015 tot oprichting van de Nationale Veiligheidsraad verantwoordelijk voor de coördinatie van de strijd tegen de financiering van terrorisme en de proliferatie van massavernietigingswapens;

14° “coördinatieorganen”: het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst en de Nationale Veiligheidsraad;

15° “financiële inlichtingeneenheid”: een financiële inlichtingeneenheid opgericht door een lidstaat overeenkomstig artikel 32 van Richtlijn 2015/849 of een gelijkwaardige financiële inlichtingeneenheid opgericht door een derde land, hierna “FIE” genoemd;

16° “CFT”: de Cel voor financiële informatieverwerking bedoeld in artikel 76;

17° “toezichtautoriteiten”: de autoriteiten bedoeld in artikel 85;

18° “onderworpen entiteit”: een onderworpen entiteit als bedoeld in artikel 5, §§ 1 en 4;

19° “in een andere lidstaat of in een derde land gevestigde onderworpen entiteit”: een onderworpen entiteit die in een andere lidstaat of in een derde land een dochteronderneming, een bijkantoor of een andere vestigingsvorm heeft via agenten of distributeurs die haar daar op permanente wijze vertegenwoordigen;

20° “onderworpen entiteit die onder het recht van een andere lidstaat ressorteert”: een onderworpen entiteit als bedoeld in artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2015/849, die onderworpen is aan de wettelijke en reglementaire bepalingen van een andere lidstaat waarmee deze richtlijn wordt omgezet;

21° “onderworpen entiteit die onder het recht van een derde land ressorteert”: een natuurlijke of rechtspersoon die een activiteit uitoefent als bedoeld in artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2015/849, die gevestigd is in een derde land en die onderworpen is aan de wettelijke en reglementaire bepalingen ter bestrijding van WG/FT;

22° “groep”: een groep van ondernemingen die bestaat uit ondernemingen die met elkaar verbonden zijn door een betrekking in de zin van artikel 22 van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, evenals de bijkantoren van die verbonden ondernemingen die gevestigd zijn in een andere lidstaat dan deze laatste of in een derde land;

23° “criminele activiteit”: iedere vorm van betrokkenheid bij het plegen van een misdrijf dat in verband staat met:

- a) terrorisme of de financiering van terrorisme;
- b) georganiseerde misdaad;
- c) illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen;
- d) illegale handel in wapens, goederen en koopwaren met inbegrip van antipersoonsmijnen en/of submunitie;
- e) mensensmokkel;
- f) mensenhandel;
- g) exploitatie van de prostitutie;
- h) illegaal gebruik bij dieren van stoffen met hormonale werking of illegale handel in dergelijke stoffen;
- i) illegale handel in menselijke organen of weefsels;
- j) fraude ten nadele van de financiële belangen van de Europese Unie;
- k) ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd;
- l) sociale fraude;
- m) verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen en corruptie;
- n) ernstige milieucriminaliteit;
- o) namaak van muntstukken of bankbiljetten;
- p) namaak van goederen;
- q) zeeroverij;
- r) een beursmisdrijf;
- s) het onwettig openbaar aantrekken van spaargeld;
- t) het verlenen van bankdiensten, financiële diensten, verzekeringsdiensten of geldovermakingsdiensten, of valutahandel, of enige andere gereguleerde activiteit, zonder over de voor die activiteiten vereiste vergunning te beschikken of aan de toegangsvoorwaarden te voldoen;

- u) oplichting;
- v) misbruik van vertrouwen;
- w) misbruik van vennootschapsgoederen;
- x) een gijzeling;
- y) een diefstal;
- z) afpersing;
- aa) de staat van faillissement;
- bb) informaticacriminaliteit;

24° “goederen”: activa van welke aard ook, hetzij roerend hetzij onroerend, hetzij lichamelijk hetzij onlichamelijk, en rechtsbescheiden of -instrumenten in gelijk welke vorm, ook elektronisch en digitaal, waaruit de eigendom of andere rechten ten aanzien van deze activa blijken;

24°/1 “kunstwerk”: het oorspronkelijk kunstwerk zoals gedefinieerd in artikel XI.175, § 1, tweede en derde lid, van het Wetboek van economisch recht;

25° “levensverzekeringsovereenkomst”: een levensverzekeringsovereenkomst in de zin van deze die vallen onder tak 21 als bedoeld in bijlage II van de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen, of een verzekeringsovereenkomst waarbij het beleggingsrisico door de verzekeringnemer wordt gedragen;

26° “trust”: een rechtsverhouding die door een rechtshandeling van de oprichter in het leven wordt geroepen (“express trust”), als bedoeld in artikel 122 van de wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht;

27° “uiteindelijke begunstigde”: de natuurlijke perso(o)n(en) die de uiteindelijke eigenaar is (zijn) van of zeggenschap heeft (hebben) over de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten en/of de natuurlijke perso(o)n(en) voor wiens/wier rekening een verrichting wordt uitgevoerd of een zakelijke relatie wordt aangegaan.

Worden beschouwd als personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten:

a) in het geval van vennootschappen:

i) de natuurlijke perso(o)n(en) die rechtstreeks of onrechtstreeks een toereikend percentage van de stemrechten of van het eigendomsbelang in deze vennootschap houdt/houden, met inbegrip van het houden van aandelen aan toonder.

Een door een natuurlijke persoon gehouden belang van meer dan vijftientwintig procent van de stemrechten of van meer dan vijftientwintig procent van de aandelen of het kapitaal van de vennootschap, geldt als een indicatie van een toereikend percentage van de stemrechten of van het direct belang in de zin van het eerste lid.

Een belang gehouden door een vennootschap die onder zeggenschap staat van één of meerdere natuurlijke perso(o)n(en), of van meerdere vennootschappen die onder zeggenschap staan van dezelfde natuurlijke persoon of natuurlijke

personen, van meer dan vijftientwintig procent van de aandelen of van meer dan vijftientwintig procent van het kapitaal van de vennootschap, geldt als indicatie van een toereikend onrechtstreeks belang in de zin van het eerste lid;

ii) de natuurlijke perso(o)n(en) die zeggenschap heeft/hebben over deze vennootschap via andere middelen.

De uitoefening van zeggenschap via andere middelen kan met name worden vastgesteld volgens de criteria bedoeld in artikel 22, leden 1 tot en met 5, van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad;

iii) de natuurlijke persoon of personen die behoort/behoren tot het hoger leidinggevend personeel, indien na uitputting van alle mogelijke middelen en op voorwaarde dat er geen gronden voor verdenking bestaan, geen van de personen als bedoeld onder i) of ii) is geïdentificeerd, of indien er enige twijfel bestaat of de geïdentificeerde persoon of personen de uiteindelijke begunstigde(n) is, respectievelijk zijn;

b) in het geval van fiducieën of trusts, alle volgende personen]:

i) de oprichter(s);

ii) de fiduciebeheerder(s) of trustee(s);

iii) de eventuele protector(s);

iv) de begunstigden, of wanneer de personen die de begunstigden van de fiducie of van de trust zijn, nog niet werden aangeduid, de categorie van personen in wier hoofdzakelijk belang de fiducie of de trust werd opgericht of werkzaam is;

v) elke andere natuurlijke persoon die wegens het feit dat hij directe of indirecte eigenaar is of via andere middelen, uiteindelijke zeggenschap over de fiducie of de trust uitoefent;

c) In het geval van (internationale) verenigingen zonder winstoogmerk en van stichtingen:

i) de personen, respectievelijk bedoeld in artikel 9:5, eerste lid, artikel 10:9 en artikel 11:7 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, die lid zijn van de raad van bestuur;

ii) de personen die gemachtigd zijn de vereniging te vertegenwoordigen overeenkomstig artikel 9:7, § 2, van hetzelfde Wetboek;

iii) de personen belast met het dagelijks bestuur van de (internationale) vereniging of stichting, bedoeld respectievelijk in artikel 9:10, artikel 11:14, en artikel 10:10, van hetzelfde Wetboek;

iv) de stichters van een stichting, bedoeld in artikel 1:3, van hetzelfde Wetboek;]

v) de natuurlijke personen of, wanneer deze personen nog niet werden aangeduid, de categorie van natuurlijke personen in wier hoofdzakelijk belang de

(internationale) vereniging zonder winstoogmerk of stichting werd opgericht of werkzaam is;

vi) elke andere natuurlijke persoon die via andere middelen uiteindelijke zeggenschap over de (internationale) vereniging of stichting uitoefent;

d) In het geval van juridische constructies die vergelijkbaar zijn met fiducieën of trusts, de natuurlijke persoon of personen die gelijkwaardige of soortgelijke functies als onder b) bekleedt of bekleden;

Worden beschouwd als natuurlijke perso(o)n(en) voor wiens/wier rekening een verrichting wordt uitgevoerd of een zakelijke relatie wordt aangegaan, de natuurlijke perso(o)n(en) die voordeel behaalt of behalen of zal of zullen behalen uit deze verrichting of zakelijke relatie en in rechte of in feite, rechtstreeks of onrechtstreeks, beschikt of beschikken over de bevoegdheid om te beslissen over de uitvoering van die verrichting of het aangaan van die zakelijke relatie en/of de modaliteiten ervan te bepalen of ermee in te stemmen;

28° “politiek prominente persoon”: een natuurlijk persoon die een prominente publieke functie bekleedt of bekleed heeft, en met name:

a) staatshoofden, regeringsleiders, ministers en staatssecretarissen;

b) parlementsleden of leden van soortgelijke wetgevende organen;

c) leden van bestuurslichamen van politieke partijen;

d) leden van hooggerechtshoven, grondwettelijke hoven of van andere hoge rechterlijke instanties, met inbegrip van administratieve rechterlijke instanties, die arresten wijzen waartegen geen beroep openstaat, behalve in uitzonderlijke omstandigheden;

e) leden van rekenkamers of van raden van bestuur van centrale banken;

f) ambassadeurs, consuls, zaakgelastigden en hoge officieren van de strijdkrachten;

g) leden van het leidinggevend, toezichthoudend of bestuurslichaam van overheidsbedrijven;

h) bestuurders, plaatsvervangend bestuurders en leden van de raad van bestuur of bekleeders van een gelijkwaardige functie bij een internationale organisatie;

i) de natuurlijke personen die functies uitoefenen die worden aangemerkt als prominente publieke functies opgenomen in de door de Europese Commissie in toepassing van artikel 20bis, lid 3, van richtlijn 2015/849 gepubliceerde lijst;

Middelbare of lagere functies vallen niet onder de in de punten a) tot en met i) bedoelde publieke functies;

29° “familielid”:

a) de echtgenoot of een persoon die als gelijkwaardig met de echtgenoot wordt aangemerkt;

b) de kinderen en de echtgenoten van die kinderen of de personen die als gelijkwaardig met de echtgenoot worden aangemerkt;

c) de ouders;

30° “personen bekend als naaste geassocieerden”:

a) natuurlijke personen die samen met een politiek prominente persoon de uiteindelijke begunstigden zijn van een entiteit bedoeld in de bepaling onder 27°, a), b), c), of d), of waarvan bekend is dat zij met een politiek prominente persoon andere nauwe zakelijke relaties hebben;

b) natuurlijke personen die als enige de uiteindelijke begunstigden zijn van een entiteit bedoeld in de bepaling onder 27°, a), b), c) of d), waarvan bekend is dat deze in feite werd opgericht ten behoeve van een politiek prominente persoon;

31° “hoger leidendgevend personeel”: functionarissen of werknemers met voldoende kennis van de blootstelling van hun instelling aan het WG/FT-risico en die een voldoende hoge hiërarchische positie bekleden om beslissingen te nemen die van invloed zijn op die blootstelling, zonder dat het noodzakelijk gaat om een lid van het wettelijk bestuursorgaan;

32° “internationale organisatie”: een middelen- of belangenassociatie opgericht bij een internationale overeenkomst tussen Staten, voorzien in voorkomend geval van gemeenschappelijke organen, die rechtspersoonlijkheid bezit en onderworpen is aan een rechtsstelsel onderscheiden van dat van de leden;

33° “zakelijke relatie”: een professionele of commerciële relatie die wordt aangegaan met een cliënt en waarvan wordt aangenomen dat zij enige tijd zal duren:

a) indien deze zakelijke relatie voortvloeit uit het sluiten van een overeenkomst ter uitvoering waarvan de partijen gedurende een bepaalde of onbepaalde termijn verschillende opeenvolgende verrichtingen zullen uitvoeren of waardoor een aantal doorlopende verbintenissen ontstaan; of

b) indien deze zakelijke relatie voortvloeit uit het feit dat een cliënt regelmatig een beroep doet, zonder een overeenkomst te sluiten als bedoeld in de bepaling onder a), op eenzelfde onderworpen entiteit voor de uitvoering van verschillende opeenvolgende verrichtingen;

34° “correspondentrelatie”:

a) het verlenen van bankdiensten door een onderworpen entiteit bedoeld in artikel 5, § 1, 1°, [4° tot en met 7°, 9° tot en met 14° en 16° tot en met 22°], (“correspondentinstelling”) aan een kredietinstelling in de zin van artikel 3, punt 1, van Richtlijn 2015/849 of die onder een derde land ressorteert (“respondentinstelling”) die met name het verstrekken van een lopende rekening of van een andere passiefrekening en het verlenen van aanverwante diensten, zoals contantenbeheer, internationale geldovermakingen, de verwerking van cheques, de zogenaamde “transit”-rekeningen (“payable-through accounts”) en valutawisseldiensten, kunnen omvatten;

b) zakelijke relaties die vergelijkbaar zijn met die bedoeld in de bepaling onder a), tussen de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, 1°, [4° tot en met 7°, 9° tot en met 14° en 16° tot en met 22°], (“correspondentinstelling”) en de financiële instellingen in de zin van artikel 3, [punten 1 en 2], van Richtlijn 2015/849 (“respondentinstelling”) of die onder een derde land ressorteren en die met name de uitvoering van effectenverrichtingen of geldovermakingen kunnen omvatten;

35° “elektronisch geld”: elektronisch geld in de zin van artikel 2, 77°, van de wet van 11 maart 2018, met uitsluiting van de monetaire waarde die wordt uitgegeven overeenkomstig de artikelen 164 en 165 van de voornoemde wet;

35°/1 “virtuele valuta”: een digitale weergave van waarde die niet door een centrale bank of een overheid wordt uitgegeven of gegarandeerd, die niet noodzakelijk aan een wettelijk vastgestelde valuta is gekoppeld en die niet de juridische status van valuta of geld heeft, maar die door natuurlijke of rechtspersonen als ruilmiddel wordt aanvaard en die elektronisch kan worden overgedragen, opgeslagen en verhandeld;

35°/2 “aanbieder van een bewaarportemonnee”: een entiteit die diensten aanbiedt om namens haar cliënten cryptografische privésleutels te beveiligen om virtuele valuta aan te houden, op te slaan en over te dragen;

36° “kansspelen”: kansspelen in de zin van artikel 2 van de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de weddenschappen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers, onverminderd de artikelen 3 en 3bis van dezelfde wet;

37° “shell bank”: een kredietinstelling of een instelling die één of meerdere activiteiten verricht als bedoeld in bijlage I van Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG, die is opgericht volgens het recht van een Staat waar ze geen vestiging, d.w.z. een bestuur en beheer van betekenis, heeft en die geen deel uitmaakt van een onder toezicht staande financiële groep;

38° “managementverantwoordelijkheden”: de verantwoordelijkheden toegekend aan personen die directiefuncties uitoefenen in een onderworpen entiteit door of krachtens een wettelijke bepaling, de statuten, of een toekenning van bevoegdheden door de betrokken entiteit;

39° “managementfuncties”: de functies van lid van een wettelijk bestuurs- of beheersorgaan van de betrokken onderworpen entiteit, met name, de functies van bestuurder, zaakvoerder, afgevaardigde bij de dagelijkse werking, lid van het directiecomité, de directieraad of van de raad van toezicht, en alle functies die de bevoegdheid inhouden om deze onderworpen entiteit te kunnen verbinden en haar te vertegenwoordigen ten aanzien van derden, met name de overheidsinstanties, inbegrepen de CFI en de toezichthoudende autoriteit bevoegd ten aanzien van de onderworpen entiteit;

40° “werkdag”: elke dag met uitsluiting van een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag;

41° “authenticatiedienst”: dienst aangeboden door de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning, overeenkomstig artikel 9 van de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie, die elektronische aanmeldingsdiensten voor overheidstoepassingen omvat;

42° “Gegevensbeschermingsautoriteit”: de autoriteit opgericht door de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit;

43° “professionele topvoetbalclub”: elke in België gevestigde onderneming die een professionele voetbalclub bezit of beheert waarvan ten minste één ploeg in het (de) kampioenschap(pen) van het hoogste niveau van de competitie in België speelt. De Koning voorziet in hun registratie door de FOD Economie volgens de nadere regels, criteria en voorwaarden die Hij bepaalt;

44° “sportmakelaar in de voetbalsector”: elke in België gevestigde natuurlijke of rechtspersoon die in de voetbalsector particuliere arbeidsbemiddeling verricht voor potentiële betaalde sporters of voor rekening van werkgevers met het oog op het sluiten van een arbeidsovereenkomst voor betaalde sporters en waarvan de activiteit wordt geregeld door het decreet van het Vlaamse Gewest van 10 december 2010 betreffende de private arbeidsbemiddeling, de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 14 juli 2011 betreffende het gemengd beheer van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of het decreet van het Waalse Gewest van 3 april 2009 betreffende de registratie en de erkenning van de arbeidsbemiddelingsbureaus. De Koning voorziet in hun registratie door de FOD Economie volgens de nadere regels, criteria en voorwaarden die Hij bepaalt.

4. Pour l'application de la présente loi et des arrêtés et règlements pris pour son exécution, on entend par:

1° “BC/FT”: le blanchiment de capitaux et le financement du terrorisme;

2° “BC/FTP”: le blanchiment de capitaux, le financement du terrorisme et le financement de la prolifération des armes de destruction massive;

3° “Directive 2015/849”: la Directive (UE) 2015/849 du Parlement européen et du Conseil du 20 mai 2015 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux ou du financement du terrorisme, modifiant le règlement (UE) n° 648/2012 du Parlement européen et du Conseil et abrogeant la directive 2005/60/CE du Parlement européen et du Conseil et la directive 2006/70/CE de la Commission;

4° “mesures d'exécution de la Directive 2015/849”: les mesures d'exécution visées aux articles 10 à 15 des règlements (UE) n° 1093/2010, (UE) n° 1094/2010 et (UE) n° 1095/20;

5° “Règlement européen relatif aux transferts de fonds”:

a) jusqu'au 25 juin 2017, le Règlement (CE) n° 1781/2006 du Parlement européen et du Conseil du 15 novembre 2006 relatif aux informations concernant le donneur d'ordre accompagnant les virements de fonds;

b) à dater du 26 juin 2017, le Règlement (UE) 2015/847 du Parlement européen et du Conseil du 20 mai 2015 sur les informations accompagnant les transferts de fonds et abrogeant le règlement (CE) n° 1781/2006;

5°/1 “Règlement 2016/679”: Règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 relatif à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la directive 95/46/CE (règlement général sur la protection des données);

5°/2 “Règlement européen relatif aux contrôles de l'argent liquide entrant dans l'Union ou sortant de l'Union”:

a) jusqu'au 2 juin 2021, le Règlement (CE) no 1889/2005 du Parlement européen et du Conseil du 26 octobre 2005 relatif aux contrôles de l'argent liquide entrant ou sortant de la Communauté;

b) à dater du 3 juin 2021, Règlement (UE) 2018/1672 du Parlement européen et du Conseil du 23 octobre 2018 relatif aux contrôles de l'argent liquide entrant dans l'Union ou sortant de l'Union et abrogeant le règlement (CE) no 889/2005;

5°/3 "Règlement 910/2014": Règlement (UE) no 910/2014 du Parlement européen et du Conseil du 23 juillet 2014 sur l'identification électronique et les services de confiance pour les transactions électroniques au sein du marché intérieur et abrogeant la directive 1999/93/CE;

6° "Dispositions contraignantes relatives aux embargos financiers": les obligations d'embargo financier, de gel des avoirs ou d'autres mesures restrictives et les devoirs de vigilance imposés, dans le cadre de la lutte contre le terrorisme, le financement du terrorisme ou le financement de la prolifération des armes de destruction massive, dans des règlements européens, dans l'arrêté-loi du 6 octobre 1944 organisant le contrôle de tous transferts quelconques de biens et valeurs entre la Belgique et l'étranger, dans la loi du 11 mai 1995 relative à la mise en œuvre des décisions du Conseil de Sécurité de l'Organisation des Nations Unies, dans la loi du 13 mai 2003 relative à la mise en œuvre des mesures restrictives adoptées par le Conseil de l'Union européenne à l'encontre d'Etats, de certaines personnes et entités, dans les arrêtés et règlements pris pour l'exécution de ces lois, dans l'arrêté royal du 28 décembre 2006 relatif aux mesures restrictives spécifiques à l'encontre de certaines personnes et entités dans le cadre de la lutte contre le financement du terrorisme, ou dans les arrêtés et règlements pris pour l'exécution de cet arrêté royal;

6°/1 "Loi du 11 mars 2018": la loi du 11 mars 2018 relative au statut et au contrôle des établissements de paiement et des établissements de monnaie électronique, à l'accès à l'activité de prestataire de services de paiement et à l'activité d'émission de monnaie électronique, et à l'accès aux systèmes de paiement;

6°/2 "Loi du 8 juillet 2018": Loi du 8 juillet 2018 portant organisation d'un point de contact central des comptes et contrats financiers et portant extension de l'accès au fichier central des avis de saisie, de délégation, de cession, de règlement collectif de dettes et de protêt;

6°/3 "Loi du 30 juillet 2018": Loi du 30 juillet 2018 relatif à la protection des personnes physiques à l'égard des traitements de données à caractère personnel;

7° "Etat membre": un Etat partie à l'Accord sur l'Espace économique européen (EEE);

8° "pays tiers": un Etat qui n'est pas partie à l'Accord sur l'Espace économique européen;

9° "pays tiers à haut risque": un pays tiers dont les dispositifs en matière de lutte contre le BC/FT sont identifiés par la Commission européenne, conformément à l'article 9 de la Directive 2015/849, comme présentant des carences stratégiques qui font peser une menace significative sur le système financier de l'Union européenne, ou qui présente un risque géographique identifié comme élevé par le Groupe d'action financière, le Comité ministériel de coordination de la lutte contre le blanchiment de capitaux d'origine illicite, le Conseil National de Sécurité ou les entités assujetties;

10° "Groupe d'action financière" ou "GAFI": l'organisme intergouvernemental d'élaboration des standards internationaux relatifs à la lutte contre le BC/FTP;

11° "Autorités européennes de surveillance": l'autorité instituée par le Règlement (UE) n° 1093/2010 du Parlement européen et du Conseil du 24 novembre 2010 instituant une Autorité européenne de surveillance (Autorité bancaire européenne), modifiant la décision n° 716/2009/CE et abrogeant la décision 2009/78/CE de la Commission, l'autorité instituée par le règlement (UE) n° 1094/2010 du Parlement européen et du Conseil du 24 novembre 2010 instituant une Autorité européenne de surveillance (Autorité européenne des assurances et des pensions professionnelles), modifiant la décision n° 716/2009/CE et abrogeant la décision 2009/79/CE de la Commission, et l'autorité instituée par le Règlement (UE) n° 1095/2010 du

Parlement européen et du Conseil du 24 novembre 2010 instituant une Autorité européenne de surveillance (Autorité européenne des marchés financiers), modifiant la décision n° 716/2009/CE et abrogeant la décision 2009/77/CE de la Commission, dénommées ci-après “AES”;

12° “Comité ministériel de coordination de la lutte contre le blanchiment de capitaux d’origine illicite”: le comité ministériel créé par l’arrêté royal du 23 juillet 2013 portant création du Comité ministériel et du Collège de coordination de la lutte contre le blanchiment de capitaux d’origine illicite responsable pour l’établissement et la coordination de la politique générale de la lutte contre le blanchiment de capitaux d’origine illicite et pour la détermination des priorités des services concernés par cette lutte;

13° “Conseil national de sécurité”: le Conseil national créé par l’arrêté royal du 28 janvier 2015 portant création du Conseil national de sécurité responsable pour la coordination de la lutte contre le financement du terrorisme et la prolifération des armes de destruction massive;

14° “organes de coordination”: le Comité ministériel de coordination de la lutte contre le blanchiment de capitaux d’origine illicite et le Conseil national de sécurité;

15° “cellule de renseignements financiers”: une cellule de renseignements financiers créée par un Etat membre conformément à l’article 32 de la Directive 2015/849 ou une cellule de renseignements financiers équivalente créée par un pays tiers, ci-après désignée “CRF”;

16° “CTIF”: la Cellule de traitement des informations financières visée à l’article 76;

17° “autorités de contrôle”: les autorités visées à l’article 85;

18° “entité assujettie”: une entité assujettie visée à l’article 5, §§ 1er et 4;

19° “entité assujettie établie dans un autre Etat membre ou dans un pays tiers”: une entité assujettie qui a dans un autre Etat membre ou un pays tiers une filiale, une succursale ou une autre forme d’établissement par le biais d’agents ou de distributeurs qui l’y représentent de façon permanente;

20° “entité assujettie relevant du droit d’un autre Etat membre”: une entité assujettie visée à l’article 2, paragraphe 1er, de la Directive 2015/849, qui est soumise aux dispositions légales et réglementaires d’un autre Etat membre transposant cette directive;

21° “entité assujettie relevant du droit d’un pays tiers”: une personne physique ou morale qui exerce une activité visée à l’article 2, paragraphe 1er, de la Directive 2015/849, qui est établie dans un pays tiers et y est soumise à des dispositions légales et réglementaires en matière de lutte contre le BC/FT;

22° “groupe”: un groupe d’entreprises composé des entreprises liées l’une à l’autre par une relation au sens de l’article 22 de la Directive 2013/34/UE du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 relative aux états financiers annuels, aux états financiers consolidés et aux rapports y afférents de certaines formes d’entreprises, modifiant la directive 2006/43/CE du Parlement européen et du Conseil et abrogeant les directives 78/660/CEE et 83/349/CEE du Conseil, ainsi que les succursales de ces entreprises liées qui sont établies dans un autre Etat membre que ces dernières ou dans un pays tiers;

23° “activité criminelle”: tout type de participation à la commission d’une infraction liée:

- a) au terrorisme ou au financement du terrorisme;
- b) à la criminalité organisée;
- c) au trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes;
- d) au trafic illicite de biens, de marchandises et d’armes, en ce compris les mines anti-personnel et/ou les sous-munitions;
- e) au trafic d’êtres humains;
- f) à la traite des êtres humains;
- g) à l’exploitation de la prostitution;
- h) à l’utilisation illégale de substances à effet hormonal sur les animaux, ou au commerce illégal de telles substances;
- i) au trafic illicite d’organes ou de tissus humains;
- j) à la fraude au préjudice des intérêts financiers de l’Union européenne;

- k) à la fraude fiscale grave, organisée ou non;
 - l) à la fraude sociale;
 - m) au détournement par des personnes exerçant une fonction publique et à la corruption;
 - n) à la criminalité environnementale grave;
 - o) à la contrefaçon de monnaie ou de billets de banque;
 - p) à la contrefaçon de biens;
 - q) à la piraterie;
 - r) à un délit boursier;
 - s) à un appel public irrégulier à l'épargne;
 - t) à la fourniture de services bancaires, financiers, d'assurance ou de transferts de fonds, ou le commerce de devises, ou toute autre quelconque activité réglementée, sans disposer de l'agrément requis ou des conditions d'accès pour l'exercice de ces activités;
 - u) à une escroquerie;
 - v) à un abus de confiance;
 - w) à un abus de biens sociaux;
 - x) à une prise d'otages;
 - y) à un vol;
 - z) à une extorsion;
 - aa) à l'état de faillite;
 - bb) à une criminalité informatique;
- 24° "biens": les actifs de toute nature, meubles ou immeubles, corporels ou incorporels, ainsi que les documents ou instruments juridiques, sous quelque forme que ce soit, y compris électronique ou numérique, attestant la propriété de ces actifs ou de droits y afférents;
- 24°/1 "œuvre d'art": l'œuvre d'art originale telle que définie à l'article XI.175, § 1er, alinéas 2 et 3, du Code de droit économique;
- 25° "contrat d'assurance-vie": un contrat d'assurance-vie au sens de ceux qui relèvent de la branche 21 visée à l'annexe II de la loi du 13 mars 2016 relative au statut et au contrôle des entreprises d'assurance ou de réassurance, ou un contrat d'assurance dont le risque de placement est supporté par le preneur d'assurance;
- 26° "trust": une relation juridique créée par un acte du fondateur ("trust exprès") visée à l'article 122 de la loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé;
- 27° "bénéficiaire effectif": la ou les personnes physiques qui, en dernier ressort, possèdent ou contrôlent le client, le mandataire du client ou le bénéficiaire des contrats d'assurance-vie, et/ou la ou les personnes physiques pour lesquelles une opération est exécutée ou une relation d'affaires nouée.
- Sont considérés comme possédant ou contrôlant en dernier ressort le client, le mandataire du client ou le bénéficiaire des contrats d'assurance-vie:
- a) dans le cas des sociétés:
 - i) la ou les personnes physiques qui possède(nt), directement ou indirectement, un pourcentage suffisant de droits de vote ou une participation suffisante dans le capital de cette société, y compris au moyen d'actions au porteur.
- La possession par une personne physique de plus de vingt-cinq pour cent des droits de vote ou de plus de vingt-cinq pour cent des actions ou du capital de la société est un indice de pourcentage suffisant de droits de vote ou de participation directe suffisante au sens de l'alinéa 1er.
- Une participation détenue par une société contrôlée par une ou plusieurs personnes physiques, ou par plusieurs sociétés qui sont contrôlées par la ou les mêmes personnes physiques, à hauteur de plus de vingt-cinq pour cent des actions ou de plus de vingt-cinq pour cent du capital de la société est un indice de participation indirecte suffisante au sens de l'alinéa 1er;
- ii) la ou les personnes physiques qui exerce(nt) le contrôle de cette société par d'autres moyens. L'exercice du contrôle par d'autres moyens peut être établi notamment conformément aux critères visés à l'article 22, paragraphes 1er à 5, de la Directive 2013/34/UE du Parlement

européen et du Conseil du 26 juin 2013 relative aux états financiers annuels, aux états financiers consolidés et aux rapports y afférents de certaines formes d'entreprises, modifiant la directive 2006/43/CE du Parlement européen et du Conseil et abrogeant les directives 78/660/CEE et 83/349/CEE du Conseil; iii) si, après avoir épuisé tous les moyens possibles, et pour autant qu'il n'y ait pas de motif de suspicion, aucune des personnes visées au point i) ou ii) n'est identifiée, ou s'il n'est pas certain que la ou les personnes identifiées soient les bénéficiaires effectifs, la ou les personnes physiques qui occupent la position de dirigeant principal;

b) dans le cas des fiducies ou des trusts, toutes les personnes suivantes:

i) le ou les constituants;

ii) le ou les fiduciaires ou trustees;

iii) le ou les protecteurs, le cas échéant;

iv) les bénéficiaires ou, lorsque les personnes qui seront les bénéficiaires de la fiducie ou du trust n'ont pas encore été désignées, la catégorie de personnes dans l'intérêt principal de laquelle la fiducie ou le trust a été constitué ou opère;

v) toute autre personne physique exerçant le contrôle en dernier ressort sur la fiducie ou le trust du fait qu'elle en est le propriétaire direct ou indirect ou par d'autres moyens;

c) dans le cas des associations (internationales) sans but lucratif et des fondations:

i) les personnes, respectivement visées à l'article 9:5, alinéa 1er, à 10:9, et à l'article 11:7 du Code des sociétés et des associations, qui sont membres du conseil d'administration;

ii) les personnes qui sont habilitées à représenter l'association en vertu de l'article 9:7, § 2, du même Code;

iii) les personnes chargées de la gestion journalière de l'association (internationale) ou de la fondation, visées respectivement à l'article 9:10, à l'article 11:14 et à l'article 10:10 du même Code;

iv) les fondateurs d'une fondation, visés à l'article 1:3 du même Code;

v) les personnes physiques ou, lorsque ces personnes n'ont pas encore été désignées, la catégorie de personnes physiques dans l'intérêt principal desquelles l'association (internationale) sans but lucratif ou la fondation a été constituée ou opère;

vi) toute autre personne physique exerçant par d'autres moyens le contrôle en dernier ressort sur l'association (internationale) ou la fondation;

d) dans le cas des constructions juridiques similaires à des fiducies ou à des trusts, la ou les personnes physiques qui occupent des fonctions équivalentes ou similaires à celles des personnes visées au b);

Sont considérées comme la ou les personnes physiques pour lesquelles une opération est exécutée ou une relation d'affaires nouée, la ou les personnes physiques qui tirent ou tireront profit de cette opération ou relation d'affaires et qui disposent, en droit ou en fait, directement ou indirectement, du pouvoir de décider de l'exécution de ladite opération ou de la conclusion de ladite relation d'affaires, et/ou d'en fixer les modalités ou de consentir à celles-ci;

28° "personne politiquement exposée": une personne physique qui occupe ou a occupé une fonction publique importante et, notamment:

a) les chefs d'Etat, les chefs de gouvernement, les ministres et les secrétaires d'Etat;

b) les parlementaires ou les membres d'organes législatifs similaires;

c) les membres des organes dirigeants des partis politiques;

d) les membres des cours suprêmes, des cours constitutionnelles ou d'autres hautes juridictions, y compris administratives, dont les décisions ne sont pas susceptibles de recours, sauf circonstances exceptionnelles;

e) les membres des cours des comptes ou des conseils ou directoires des banques centrales;

f) les ambassadeurs, les consuls, les chargés d'affaires et les officiers supérieurs des forces armées;

g) les membres des organes d'administration, de direction ou de surveillance des entreprises publiques;

h) les directeurs, les directeurs adjoints et les membres du conseil d'une organisation internationale, ou les personnes qui occupent une position équivalente en son sein;

i) les personnes physiques exerçant les fonctions considérées comme étant des fonctions publiques importantes figurant sur la liste publiée par la Commission européenne sur la base de l'article 20bis, paragraphe 3, de la directive 2015/849;

Les fonctions publiques visées aux points a) à i) ne couvrent pas des personnes occupant une fonction intermédiaire ou inférieure;

29° "membre de la famille":

a) le conjoint ou une personne considérée comme l'équivalent d'un conjoint;

b) les enfants et leurs conjoints, ou les personnes considérées comme l'équivalent d'un conjoint;

c) les parents;

30° "personnes connues pour être étroitement associées":

a) les personnes physiques qui, conjointement avec une personne politiquement exposée, sont les bénéficiaires effectifs d'une entité visée au 27°, a), b), c) ou d), ou qui sont connues pour entretenir toute autre relation d'affaires étroite avec une personne politiquement exposée;

b) les personnes physiques qui sont les seuls bénéficiaires effectifs d'une entité visée au 27°, a), b), c) ou d), connue pour avoir été créée, dans les faits, dans l'intérêt d'une personne politiquement exposée;

31° "membre d'un niveau élevé de la hiérarchie": un dirigeant ou un employé possédant une connaissance suffisante de l'exposition de son établissement au risque de BC/FT et occupant une position hiérarchique suffisamment élevée pour prendre des décisions ayant une incidence sur cette exposition, sans qu'il s'agisse nécessairement d'un membre de l'organe légal d'administration;

32° "organisation internationale": une association de moyens ou d'intérêts constituée par une convention internationale entre d'Etats, éventuellement dotée d'organes communs, possédant une personnalité juridique et soumise à un régime juridique distinct de celui des membres;

33° "relation d'affaires": une relation, professionnelle ou commerciale, nouée avec un client et censée s'inscrire dans une certaine durée:

a) que cette relation d'affaires résulte de la conclusion d'un contrat en exécution duquel plusieurs opérations successives seront réalisées entre les parties pendant une durée déterminée ou indéterminée, ou qui crée des obligations continues; ou

b) que cette relation d'affaires résulte du fait qu'en dehors de la conclusion d'un contrat visé au a), un client sollicite de manière régulière l'intervention d'une même entité assujettie pour la réalisation de plusieurs opérations successives;

34° "relation de correspondant":

a) la fourniture de services bancaires par une entité assujettie visée à l'article 5, § 1er, 1°, 4° à 7°, 9° à 14° et 16° à 22°, ("établissement correspondant") à un établissement de crédit au sens de l'article 3, 1), de la Directive 2015/849 ou relevant d'un pays tiers ("établissement client"), qui peuvent inclure, notamment, la mise à disposition d'un compte courant ou d'un autre compte de passif et la fourniture des services qui y sont liés, tels que la gestion de trésorerie, les transferts internationaux de fonds, la compensation de chèques, les comptes dits "de passage" ("payable-through accounts") et les services de change;

b) les relations d'affaires de nature analogue à celles visées au a) entre les entités assujetties visées à l'article 5, § 1er, 1°, 4° à 7°, 9° à 14° et 16° à 22°, ("établissement correspondant") et les établissements financiers au sens de l'article 3, 1) et 2), de la Directive 2015/849 ("établissement client") ou relevant d'un pays tiers et qui peuvent inclure, notamment, l'exécution d'opérations sur titres ou des transferts de fonds;

35° "monnaie électronique": la monnaie électronique au sens de l'article 2, 77°, de la loi du 11 mars 2018, à l'exclusion de la valeur monétaire émise conformément aux articles 164 et 165 de ladite loi;

35°/1 “monnaies virtuelles”: représentations numériques d’une valeur qui ne sont émises ou garanties ni par une banque centrale ni par une autorité publique, qui ne sont pas nécessairement liées non plus à une monnaie établie légalement et qui ne possèdent pas le statut juridique de monnaie ou d’argent, mais qui sont acceptées comme moyen d’échange par des personnes physiques ou morales et qui peuvent être transférées, stockées et échangées par voie électronique;

35°/2 “prestataire de services de portefeuille de conservation”: entité fournissant des services de conservation de clés cryptographiques privées pour le compte de ses clients à des fins de détention, de stockage et de transfert de monnaies virtuelles;

36° “jeux de hasard”: les jeux de hasard au sens de l’article 2 de la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs, sans préjudice des articles 3 et 3bis de la même loi;

37° “société bancaire écran”: un établissement de crédit ou un établissement exerçant une ou plusieurs des activités visées à l’annexe I à la Directive 2013/36/UE du Parlement européen et du Conseil du 26 juin 2013 concernant l’accès à l’activité des établissements de crédit et la surveillance prudentielle des établissements de crédit et des entreprises d’investissement, modifiant la directive 2002/87/CE et abrogeant les directives 2006/48/CE et 2006/49/CE, qui est constitué selon le droit d’un Etat où il n’a pas d’établissement par lequel s’exerceraient une direction et une gestion véritables, et qui ne fait pas partie d’un groupe financier réglementé;

38° “responsabilités dirigeantes”: les responsabilités dont sont investies les personnes exerçant les fonctions de direction d’une entité assujettie par ou en vertu d’une disposition légale, des statuts, ou d’une allocation de pouvoirs effectuée par l’entité concernée;

39° “fonctions de direction”: les fonctions de membre d’un organe légal d’administration ou de gestion de l’entité assujettie concernée, notamment, les fonctions d’administrateur, de gérant, de délégué à la gestion journalière, de membre du comité de direction, du conseil de direction ou du conseil de surveillance, et toutes fonctions incluant le pouvoir d’engager cette entité assujettie et de la représenter à l’égard des tiers, notamment des autorités publiques, en ce compris la CTIF et l’autorité de contrôle compétente à l’égard de l’entité assujettie;

40° “jour ouvrable”: chaque jour à l’exception d’un samedi, un dimanche ou un jour férié légal;

41° “service d’authentification”: le service offert par le Service fédéral Stratégie et Appui conformément à l’article 9 de la loi du 18 juillet 2017 relative à l’identification électronique qui comprend des services d’enregistrement électronique pour les applications gouvernementales;

42° “Autorité de protection des données”: l’autorité instituée par la loi du 3 décembre 2017 portant création de l’Autorité de protection des données;

43° “club de football professionnel de haut niveau”: toute entreprise établie en Belgique qui possède ou gère un club de football professionnel dont au moins une équipe participe au(x) championnat(s) du plus haut niveau de la compétition en Belgique. Le Roi prévoit leur enregistrement par le SPF Economie selon les modalités, critères et conditions qu’il fixe;

44° “agent sportif dans le secteur du football”: toute personne physique ou morale établie en Belgique assurant des services de placement privé dans le secteur du football pour des sportifs rémunérés potentiels ou pour le compte d’employeurs en vue de la conclusion d’un contrat de travail pour des sportifs rémunérés et dont l’activité est régie par le décret flamand du 10 décembre 2010 relatif au placement privé, l’ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 14 juillet 2001 relative à la gestion mixte du marché de l’emploi dans la Région de Bruxelles-Capitale ou le décret wallon du 3 avril 2009 relatif à l’enregistrement ou à l’agrément des agences de placement. Le Roi prévoit leur enregistrement par le SPF Economie selon les modalités, critères et conditions qu’il fixe.

5°/1-5°/3, 6°/1-6°/3, 24°/1, 35°/1, 35°/2 en 41°-44° ingevoegd door art. 31 wet 20 juli 2020 (BS 5 augustus 2020) met ingang van 15 augustus 2020 13°, 23°, 27°, 28°, 34°, 35° gewijzigd door art. 31 wet 20 juli 2020 (BS 5 augustus 2020) met ingang van 15 augustus 2020.

Commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017

Auteurs: Julie GOETGHEBUER en Felix DESMYTTERE

Bijwerking: 2 oktober 2020

BELANGRIJKSTE RECHTSLEER

APPERMONT, N., *De Trust. Een juridisch kader voor de (internationaal) privaatrechtelijke inpassing en fiscale gevolgen*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, xxix + 1286 p.

AUTENNE, J. en PARISIS, G., “Impact of the preventive and repressive policies of money laundering in tax matters” in HINNEKENS, L. en HINNEKENS, P. (eds.), *A vision of taxes within and outside European borders. Festschrift in honor of Prof. dr. Frans Vanistendael*, Alpen aan den Rhijn, Wolters Kluwer International, 2007, 65-92.

BOURGEOIS, M., “Infractions fiscales et blanchiment de capitaux: retour sur les évolutions récentes” in VAN MOLLE, M., (ed.), *Blanchiment de capitaux et professions juridiques*, Limal, Anthemis, 2017, 59-92.

CAPRISTANO CARDOSO, G., “Tax Crimes as Predicate Offences under the EU Sixth Anti-Money Laundering Directive (2018/1673)”, *European Taxation* 2020, 394-402.

CFI, *24ste activiteitenverslag van de cel voor financiële informatieverwerking 2017*, 2018, 70 p., online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>.

CFI, *25ste activiteitenverslag van de cel voor financiële informatieverwerking 2018*, 2019, 66 p., online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>.

CFI, *26ste activiteitenverslag van de cel voor financiële informatieverwerking 2019*, 2020, 84 p., online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>.

DE BOT, D., *De toepassing van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in de Belgische context. Commentaar op de AVG, de Gegevensbeschermingswet en de Wet Gegevensbeschermingsautoriteit*, Mechelen, Kluwer, 1314 p.

DE MÛELENAERE, P. en SPREUTELS, J., (eds.), *De cel voor financiële informatieverwerking en de voorkoming van het witwassen van geld in België*, Brussel, Bruylant, 2003, 330 p.

DERUYCK, F. en VERRECKT, D., “Melden graag! Maar opgepast ... Over de bescherming van financiële instellingen bij het uitvoeren van de meldplicht op basis van de wet van 18 september 2017” (noot onder Brussel 2 mei 2017), *BFR* 2018, 8-20.

DESMYTTRE, F., DELANOTE, M. en PEETERS, B., “de fiscale behandeling van cryptovaluta” in DELANOTE, M. en WAETERINCKX, P. (eds.), *Cryptomunten juridisch ontsloten*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2020, 73-134.

DESTERBECK, F., “Aanwezigheid van fraude-indicator moet steeds aan CFI gemeld worden”, *Fisc.Act.* 2007, nr. 37, 1-3.

DESTERBECK, F., “De nieuwe regeling inzake witwassen en fiscale fraude” (noot onder Rb. Hasselt 4 april 2007), *TFR* 2007, 849-857.

EGAN, M., “A Bit(coin) of a problem for the EU AML framework” in KING, C., WALKER, C. en J. GURULÉ (eds.), *The Palgrave Handbook of Criminal and Terrorism Financing Law*, Londen, Palgrave Macmillan, 2018, 183-208.

EUROPEAN BANKING AUTHORITY, *EBA Opinion on ‘Virtual Currencies’*, Parijs, EBA, juli 2014, 46 p., online raadpleegbaar op: <https://eba.europa.eu>.

EUROPEAN BANKING AUTHORITY, *Report with advice for the European Commission on crypto-assets*, Parijs, EBA, januari 2019, 30 p., online raadpleegbaar op: <https://eba.europa.eu>.

EUROPEES PARLEMENT, *Resolutie van het Europees Parlement van 29 maart 2007 over de toekomst van het beroepsvoetbal in Europa*, 2006/2130(INI), 29 maart 2007, online raadpleegbaar op: www.europarl.europa.eu, 12 p.

EUROPESE CENTRALE BANK, *Virtual currency schemes. A further analysis*, Frankfurt, ECB, februari 2015, 37 p., online raadpleegbaar op: <https://ecb.europa.eu>.

EUROPESE COMMISSIE, *Commission Staff Working Document. Methodology for identifying high-risk third countries under Directive (EU) 2015/849*, Brussel, Europese Commissie, 7 mei 2020, SWD(2020)99, 60 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>.

EUROPESE COMMISSIE, *Communication from the European Commission to the European Parliament and the Council reporting on the follow-up to the EU Strategy towards the Eradication of trafficking in human beings and identifying further concrete actions*, Brussel, Europese Commissie, december 2017, COM(2017)728, 11 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>.

EUROPESE COMMISSIE, *Mededeling van de Europese Commissie aan het Europees Parlement en de Raad inzake een actieplan ter versterking van de strijd tegen terrorismefinanciering*, Straatsburg, Europese Commissie, februari 2016, COM(2016)50, 17 p., online raadpleegbaar op: <https://ec.europa.eu>.

EUROPESE COMMISSIE, *Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de beoordeling van risico's op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering die van invloed zijn op de interne markt en verband houden met grensoverschrijdende activiteiten*, Brussel, Europese Commissie, 24 juli 2019, COM(2019)370 final, 24 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>.

EUROPESE COMMISSIE, *Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme*, Straatsburg, Europese Commissie, februari 2013, COM(2013)45, 64 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>.

EUROPESE COMMISSIE, *Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering en tot wijziging van Richtlijn 2009/101/EG*, Straatsburg, Europese Commissie, juli 2016, COM(2016)450, 45 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>.

EUROPESE COMMISSIE, *Witboek Sport*, Brussel, Europese Commissie, 11 juli 2007, COM(2007)391, 21 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>.

FATF, *Emerging terrorist financing risks*, Parijs, FATF, oktober 2015, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

FATF, *FATF Guidance. Correspondent Banking Services*, FATF, Parijs, oktober 2016, 22 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

FATF, *FATF Guidance. Politically Exposed Persons*, FATF, Parijs, juni 2013, 36 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

FATF, *FATF Guidance. Transparency and beneficial ownership*, FATF, Parijs, oktober 2014, 48 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

FATF, *Guidance for a risk based approach. Prepaid Cards, Mobile Payments and Internet-based Payment Services*, Parijs, FATF, 47 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

FATF, *Guidance for a risk-based approach. Virtual Currencies*, Parijs, FATF, juni 2015, 48 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

FATF, *Guidance on counter proliferation financing. The implementation of financial provisions of United Nations Security Council Resolutions to counter the proliferation of weapons of mass destruction*, Parijs, FATF, februari 2018, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

FATF, *International Standards on Combatting Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation. The FATF Recommendations*, Parijs, FATF, 2012-2019, 134 p., online raadpleegbaar via: www.fatf-gafi.org/.

FATF, *Money Laundering through the Football Sector*, Parijs, FATF, juli 2009, 42 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org.

FATF, *Virtual Currencies. Key definitions and Potential AML/CFT Risks*, Parijs, FATF, juni 2014, 17 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

FOD FINANCIËN, *FAQ: UBO-register en stichting administratiekantoor*, 2019, 7 p., online raadpleegbaar op: <https://financien.belgium.be>.

FOD FINANCIËN, *FAQ: UBO-register*, 2019, 34 p., online raadpleegbaar op: <https://financien.belgium.be>.

FRICK, T., “Virtual and cryptocurrencies – regulatory and anti-money laundering approaches in the European Union and Switzerland”, *ERA Forum* 2019, vol. 20(1), 99-112.

GOYVAERTS, G.D. en VERACHTERT, G., “Preventief luik van de antiwitwaswetgeving” in TIBERGHIE, *Tiberghien Handboek voor Fiscaal Recht 2015-2016*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2015, 2075-2090.

GOYVAERTS, G.D., “De meldingsplicht wegens ernstige en georganiseerde fiscale fraude en de symbiose met fiscale regularisaties”, *TFR* 2007, 542-555.

GOYVAERTS, G.D. en DEMEULENAERE, S., “Preventief luik van de antiwitwaswetgeving” in TIBERGHIE, *Tiberghien Handboek voor Fiscaal Recht 2019-2020*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2019, 2575-2628.

GRIJSELS, C., “Het preventief antiwitwasdispositief in een nieuw kleedje. Impact op de werking van de Cel voor Financiële Informatieverwerking”, *RW* 2017-18, 803-821.

HAFFKE, L., FROMBERGER, M. en ZIMMERMAN, P., “Cryptocurrencies and anti-money laundering: the shortcomings of the fifth AML Directive (EU) and how to address them”, *Journal of Banking Regulation* 2019, vol. 21(2), 125-138.

HARDYNS, W. en DORMAELS, A., “Wantoestanden in de voetballerij: veel meer dan alleen supportersgeweld”, *Orde dag* 2015, 4-13.

HOUBEN, R., “Bitcoin: there are two sides to every coin”, *TBH* 2015, 139-159.

HOUBEN, R., “Cryptocurrencies from a money laundering and tax evasion perspective”, *I.C.C.L.R.* 2019, vol. 30(5), 261-271.

HOUBEN, R. en SNYERS, A., *Crypto-assets. Key developments, regulatory concerns and responses* (studie in opdracht van het Europees Parlement), Brussel, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, april 2020, 77 p., online raadpleegbaar op: <https://europarl.europa.eu>.

HOUBEN, R. en SNYERS, A., *Cryptocurrencies and blockchain. Legal context and implications for financial crime, money laundering and tax evasion* (studie in opdracht van het Europees Parlement), Brussel, Policy Department for Economic, Scientific and

Quality of Life Policies, juli 2018, 103 p., online raadpleegbaar op: <https://europarl.europa.eu>.

INCALZA, T., *Witwassen van fiscale vermogensvoordelen. Een comptabiliteitsonderzoek*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2019, 455 p.

KARAPATAKIS, A., “Virtual worlds and money laundering under EU Law: the inadequacy of the existing legal framework and the challenges of regulation”, *NJECL* 2019, vol. 10(2), 128-150.

KEATINGE, T., CARLISLE, D. en KEEN, F., *Virtual currencies and terrorist financing: assessing the risk and evaluating responses* (studie in opdracht van het Europees Parlement), Brussel, Policy Department for Citizens’ Rights and Constitutional Affairs, mei 2018, 90 p., online raadpleegbaar op: <https://europarl.europa.eu>.

LANDUYT, L., DESMYTTERE, F. en MAES, L., “De Maatschap: Van Contract naar Instituut” in BAEL, J. (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat Deel 35*, Herentals, Knops Publishing, 2019, 33-88.

MAESCHALCK, J., VERMEERSCH, A. en DE SAEDELEER, K., *Sportrecht*, Brugge, die Keure/La Charte, 2019, 415 p.

NELEN, H., “Merci Mécenas! Witwassen in het professionele voetbal”, *Orde dag* 2015, 45-53.

RAAD VAN DE EUROPESE UNIE, *Commission Delegated Regulation (EU) of 13.2.2019 supplementing Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council by identifying high-risk third countries with strategic deficiencies*, 6964/1/19/REV1, Brussel, 5 maart 2019, 36 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>.

RICHELLE, J., “Crypto-monnaies: questions juridiques” in INSTITUUT FINANCIËEL RECHT (ed.), *Financiële Regulering: een dwarsdoorsnede*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 145-160.

SAGAERT, V., “Het fideicommiss de residuo door de bril van het goederenrecht: mogelijkheden, beperkingen en evoluties” in BARBAIX, R. en CARETTE, N. (eds.), *Tendensen Vermogensrecht 2013*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 145-166.

VAN DYCK, J., “Indicatorenlijst: autonome of bijvoeglijke interpretatie?”, *Fiscoloog* 2007, afl. 1088, 1.

VANDENDALE, A., “Le blanchiment des avantages patrimoniaux illicites issus de la fraude sociale”, *Dr.pén.entr.* 2017, 95-110.

VANDEZANDE, N., “Virtual Currencies under EU anti-money laundering law”, *Computer Law and Security Review* 2017, 341-353.

VANDEZANDE, N., *Virtual Currencies. A Legal Framework*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2018, xxii + 499 p.

VANHEES, H., “Artikelsgewijze commentaar bij art. XI.175-XI.178 WER” in X., *Handels- en economisch recht. Commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2007, 93-135.

VERHULST, I., “Ernstige fiscale fraude – duidelijk en onduidelijk begrip! En wat nu?”, *VIP* 2015, nr. 2, 4-9.

VERSTRAETEN, B., “Ernstige en georganiseerde fraude: eindelijk duidelijkheid over de invulling van het begrip?”, *Fisc.Act.* 2007, nr. 15, 1-5.

VERSTRAETEN, R. en DEWANDELEER, D., “Repressieve en preventieve witwaswetgeving na de wetten van 27 april 2007 en 10 mei 2007”, *NC* 2008, 1-45.

VOGEL, B. en MAILLART, J-B. (eds.), *National and International Anti-Money Laundering Law. Developing the Architecture of Criminal Justice, Regulation and Data Protection*, Cambridge-Antwerpen-Chicago, Intersentia, 2020, lxii + 1028 p.

COMMENTAAR

Schema

- I. Letterwoorden
- II. Relevante normatieve handelingen
- III. Definities met betrekking tot staten
- IV. Definities inzake organisaties en autoriteiten
- V. Definities met betrekking tot het personeel toepassingsgebied
- VI. Definities met betrekking tot de inhoudelijke bepalingen
 - A. De definitie van een “criminele activiteit”
 1. Mensensmokkel en mensenhandel
 2. Fiscale fraude
 3. Sociale fraude
 4. Financiële Activiteiten
 5. Informaticacriminaliteit
 - B. De definitie van “goederen” en “kunstwerk”
 - C. Definitie van “levensverzekeringsovereenkomsten”
 - D. De definitie van “trust”
- VII. De definitie “uiteindelijke begunstigde”
 - A. Inleiding
 - B. Het begrip uiteindelijke begunstigde
 1. Natuurlijke personen die uiteindelijke eigenaar zijn of zeggenschap hebben
 - a. Uiteindelijke begunstigten van een vennootschap
 - b. Uiteindelijke begunstigten van een fiducie of trust
 - c. Uiteindelijke begunstigten van (internationale) vzw’s en stichtingen
 - d. Uiteindelijke begunstigten van juridische constructies vergelijkbaar met fiducieën en trusts

2. Natuurlijke personen voor wier rekening een verrichting/zakelijke relatie wordt aangegaan
- VIII. De definitie “politiek prominente persoon” (PPPs)
 - A. Inleiding
 - B. Drie categorieën natuurlijke personen
 1. Politiek prominente personen
 2. Familielid
 3. Personen bekend als naaste geassocieerden
- IX. Definitie van “hoger leidinggevend personeel”
- X. Definitie van “internationale organisatie”
- XI. Definitie van “zakelijke relatie”
 - A. Professionele, duurzame relatie
 - B. Types zakelijke relaties
- XII. Definitie van “correspondentrelatie”
- XIII. Definities van “elektronisch geld”, “virtuele valuta” en “aanbieder van een bewaarportemonnee”
 - A. Definitie “elektronisch geld”
 - B. Definitie “virtuele valuta”
 1. Virtuele valuta en het witwassen van geld
 2. Virtuele valuta
 - a. Algemene kwalificatie van virtuele valuta
 - b. Ontleding van de wettelijke definitie
 - C. Definitie “aanbieder van een bewaarportemonnee”
- XIV. Definitie van “kansspelen”
- XV. Definitie van “shell bank”
- XVI. Definities van “managementverantwoordelijkheden” en “managementfuncties”
- XVII. Definitie van “werkdag”
- XVIII. Definitie van “authenticatiedienst”
- XIX. Definitie van “Gegevensbeschermingsautoriteit”
- XX. Definities van “professionele topvoetbalclub” en “sportmakelaar in de voetbalsector”

I Artikel 4 van de Wet tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (*1) (hierna aangeduid als “**de Wet**”) lijst een aantal begrippen op die essentieel zijn voor de toepassing van de Wet (en de besluiten en reglementen die in uitvoering van de wet worden genomen). Deze bepaling geeft telkens een begripsomschrijving met betrekking tot de respectievelijke definities. Daar de Wet de omzetting vormt van Richtlijn (EU) 2015/849 (*2) en Richtlijn (EU) 2018/843 (*3), vinden veel van de definities hun oorsprong in voormelde richtlijnen. (*4) Bepaalde definities werden ongewijzigd overgenomen uit AMLD-4 en AMLD-5.

(*1) BS 6 oktober 2017.

(*2) Richtl. (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG, *Pb.L.* 5 juni 2015, afl. 141, 73 (hierna aangeduid als “**AMLD-4**”).

(*3) Richtl. (EU) 2018/843 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering en tot wijziging van de richtlijnen 2009/138/EG en 2013/36/EU, *Pb.L.* 19 juni 2018, afl. 156, 43 (hierna aangeduid als “**AMLD-5**”).

(*4) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 1 van de wet van 18 september 2017.

De wetgever verdeelt de verschillende begrippen onder in categorieën volgens de aard van de betrokken bepaling. (*1) Bij de bespreking van de definities in het kader van deze commentaar wordt deze onderverdeling behouden. Achtereenvolgens wordt stilgestaan bij (4.1.) de letterwoorden die gebruikt worden ter verwijzing naar het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de proliferatie van massavernietigingswapens, (4.2.) de relevante Europese normatieve handelingen, (4.3.) de definities met betrekking tot staten, (4.4.) de internationale organisaties of Europese of nationale autoriteiten die bevoegdheden uitoefenen op het vlak van het stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, (4.5.) de personen en de groepen die onderworpen zijn aan verplichtingen inzake het stelsel van witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot slot (4.6-4.20) de essentiële begrippen die gehanteerd worden bij de inhoudelijke begrippen.

I. Letterwoorden

1° ‘WG/FT’: het witwassen van geld en de financiering van terrorisme;

2° ‘WG/FTP’: het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens;”

2 De begrippen opgenomen in artikel 4, 1° en 2° van de Wet hebben betrekking op de letterwoorden die worden gebruikt om te verwijzen naar het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*2) (zie art. 4, 1°) en het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens (zie art. 4, 2°). De inhoudelijke uiteenzetting met betrekking tot de notie “witwassen van geld” kan geraadpleegd worden onder de commentaar bij artikel 2 van de Wet. (*3) Voor het begrip “financiering van terrorisme” kan verwezen worden naar de commentaar bij artikel 3 van de Wet. (*4)

II. Relevante normatieve handelingen

3 Een tweede reeks definities heeft betrekking op de voor de Wet relevante (Europeesrechtelijke) normatieve handelingen. (*5) De volgende uiteenzetting poogt geen exhaustieve inhoudelijke toelichting te verschaffen bij ieder van deze normatieve handelingen. Wanneer dit relevant is voor de toepassing van de Wet, zullen zij bij de

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 30.

(*2) Zie ook de courant gebruikte Engelstalige afkorting “AML/CFT” (*anti-money laundering and countering the financing of terrorism*).

(*3) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 2 van de wet van 18 september 2017.

(*4) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 3 van de wet van 18 september 2017.

(*5) Het betreft de definities opgenomen in artikel 4, 3°-6°/3 van de Wet.

desbetreffende wetsbepaling behandeld worden. Het volstaat hier de diverse normatieve handelingen globaal te kaderen en hun relevantie in het kader van de preventieve antiwitwaswet summier te duiden, evenals de verwijzingen uit de Wet toe te lichten. Het gebruik van deze definities maakt het lezen van de verdere inhoudelijke bepalingen overzichtelijker doordat een volledige verwijzing zo vermeden kan worden.

“3° ‘Richtlijn 2015/849’: Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie;

4° ‘uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2015/849’: de uitvoeringsmaatregelen bedoeld in de artikelen 10 tot en met 15 van Verordeningen (EU) nr. 1093/2010, (EU) nr. 1094/2010 en (EU) nr. 1095/20;

4 Een eerste normatieve handeling, opgenomen in artikel 4, 3° van de Wet, betreft Richtlijn 2015/849. (*1) Deze richtlijn staat bekend als de vierde antiwitwasrichtlijn, of kortweg “AMLD-4”. De totstandkoming van AMLD-4 werd geschetst in het kader van de commentaar bij artikel 1 van de Wet. (*2) AMLD-4 heeft tot doel het witwassen van geld en de financiering van terrorisme te bestrijden door te voorkomen dat de financiële markt voor die doeleinden wordt gebruikt. Deze richtlijn wijzigt Verordening nr. 648/2012. (*3) Voorts trekt AMLD-4 twee Europese richtlijnen in. De Europese wetgever was van oordeel dat de wijzigingen die in het licht van AMLD-4 aan beide richtlijnen dienden aangebracht te worden te ingrijpend zouden zijn, waardoor men het opportuun achtte omwille van duidelijkheid en consistentie beide richtlijnen in te trekken en samen te voegen in de nieuwe regeling. (*4) Het betreft op de eerste plaats Richtlijn 2005/60/EG. (*5) Ten tweede zorgt de AMLD-4 voor de intrekking van Richtlijn 2006/70/EG. (*6) AMLD-4 wordt in de Belgische rechtsorde omgezet door de becommentarieerde Wet.

(*1) Richtl. (EU) 2015/849 van het Europees Parlement van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie, *Pb.L.* 5 juni 2015, afl. 141, 73.

(*2) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 1 van de wet van 18 september 2017.

(*3) Verord. (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende otc-derivaten, centrale tegenpartijen en transactieregisters, *Pb.L.* 27 juli 2012, afl. 201, 1.

(*4) Considerans 63 AMLD-4.

(*5) Richtl. 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, *Pb.L.* 25 november 2005, afl. 309, 15 (hierna aangeduid als “AMLD-3”).

(*6) Richtl. 2006/70/EG van de Commissie van 1 augustus 2006 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de definitie van politiek prominente personen en wat betreft de technische criteria voor vereenvoudigde klantenonderzoeksprocedures en voor vrijstellingen op grond van occasionele of zeer beperkte financiële activiteiten, *Pb.L.* 4 augustus 2006, afl. 214, 29.

De uitvoeringsmaatregelen waarover wordt gesproken in artikel 4, 4° van de Wet, zijn Europese technische reguleringsnormen vervat in de Verordeningen nr. 1093/2010 (*1), nr. 1094/2010 (*2) en nr. 1095/2010. (*3) Deze verordeningen zijn erop gericht bepaalde Europese toezichthoudende autoriteiten, of ESA's (*4), te reguleren, en meer bepaald de Europese Bankautoriteit, de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen en de Europese Autoriteit voor effecten en markten. De toezichthoudende autoriteiten zijn op basis van (artikelen 10 tot 15 vervat in) deze verordeningen verplicht om technische reguleringsnormen op te stellen. Deze normen zijn van technische aard, houden geen strategische beslissingen of beleidskeuzen in, en zijn inhoudelijk beperkt door de wetgevingshandelingen waarop zij gebaseerd zijn. De normen dienen door de Europese Commissie goedgekeurd te worden.

Deze entiteiten dienen tevens technische reguleringsnormen inzake WG/FT op te stellen, enerzijds om in een passend kader te voorzien voor de dochterondernemingen en bijkantoren opgericht door Europese financiële instellingen in derde landen met een hoog risico (*5) en anderzijds om een kader te scheppen voor de mogelijkheid die wordt geboden aan de lidstaten om, onder bepaalde omstandigheden, van de betalingsinstellingen of de instellingen voor elektronisch geld die ressorteren onder het recht van een andere lidstaat te eisen dat zij een centraal contactpunt aanwijzen op hun grondgebied. (*6) Wanneer deze normen goedgekeurd zijn door de Europese Commissie, zullen zij rechtstreeks van toepassing zijn op de betrokken onderworpen entiteiten. Deze entiteiten zijn dan ook verplicht om organisatorische maatregelen te treffen om zodoende te voldoen aan deze normen. (*7)

“5° ‘Europese verordening betreffende geldovermakingen’:

a) tot en met 25 juni 2017, Verordening (EG) nr. 1781/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 november 2006 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler;

b) vanaf 26 juni 2017, Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006;”

(*1) Verord. (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie, *Pb.L.* 15 december 2010, afl. 331, 12.

(*2) Verord. (EU) nr. 1094/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/79/EG van de Commissie, *Pb.L.* 15 december 2010, afl. 331, 48.

(*3) Verord. (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor effecten en markten), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/77/EG van de Commissie, *Pb.L.* 331, 84.

(*4) Zie *infra*, onder art. 4, 11° van de Wet.

(*5) Art. 45, lid 6 AMLD-4.

(*6) Art. 45, lid 10 AMLD-4.

(*7) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 64.

5 Vervolgens verduidelijkt artikel 4, 5° van de Wet wat voor haar toepassing verstaan dient te worden onder de “Europese verordening betreffende geldovermakingen”. Wat dit begrip betreft, maakt de wetgever een onderscheid tussen twee normatieve handelingen van de Unie. Tot en met 25 juni 2017 dient onder het begrip Verordening nr. 1781/2006 (*1), verstaan te worden. Vanaf 26 juni 2017 slaat de definitie op de opvolger van Verordening nr. 1781/2006, zijnde Verordening 2015/847. (*2) Daar bij de goedkeuring van de Wet de Verordening (EG) nr. 1781/2006 nog van toepassing was, bevat de Wet een verwijzing naar beide normatieve handelingen. De Europese verordening betreffende geldovermakingen bevat regels over bij geldovermakingen te voegen informatie over de betalers en de begunstigen om het witwassen van geld en terrorismefinanciering te voorkomen, op te sporen en te onderzoeken. De regels opgenomen in deze verordening zijn grotendeels gebaseerd op de internationale aanbevelingen die werden goedgekeurd door de Financiële Actiegroep. (*3)

“5°/1 ‘Verordening 2016/679’: Verordening (EU) 2016/679 van het Europees parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming);”

6 Een volgende definitie werd in de Wet geïntroduceerd door de wet van 20 juli 2020 (*4) teneinde de verwijzingen met betrekking tot gegevensbescherming in hoofde van de onderworpen entiteiten te actualiseren. (*5) Verordening (EU) 2016/679 (*6) wordt in het kader van de relevante bepalingen dan ook aangeduid als “Verordening 2016/679”. De GDPR-Verordening is tot stand gekomen vanuit de bekommernis om burgers van de Europese Unie meer controle te geven over hun persoonsgegevens. Door middel van de GDPR-Verordening wenste de Europese regelgever de stroom en de verwerking van persoonsgegevens in de Europese Unie te regelen door een precies,

(*1) Verord. (EG) nr. 1781/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 november betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler, *Pb.L.* 8 december 2006, afl. 345, 1 (hierna aangeduid als “**Verordening nr. 1781/2006**”).

(*2) Verord. (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006, *Pb.L.* 5 juni 2015, afl. 141, 1.

(*3) Zie *infra*, onder art. 4, 10° van de Wet.

(*4) Wet van 20 juli 2020 houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *BS* 5 augustus 2020 (hier aangeduid als “**wet van 20 juli 2020**”).

(*5) Zie art. 64 van de Wet.

(*6) Verord. (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG, *Pb.L.* 4 mei 2016, afl. 119, 1 (hierna aangeduid als “**GDPR-Verordening**”).

coherent, gemeenschappelijk kader aan te bieden aan alle verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers op het grondgebied van de Europese Unie. (*1)

“5°/2 ‘Europese verordening betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten’:

a) tot en met 2 juni 2021, Verordening (EG) nr. 1889/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 betreffende de controle van liquide middelen die de Gemeenschap binnenkomen of verlaten;

b) vanaf 3 juni 2021, Verordening (EU) 2018/1672 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1889/2005;”

7 Teneinde rekening te houden met het geactualiseerde normatieve kader met betrekking tot de controle van liquide middelen die de Europese Unie binnenkomen of verlaten actualiseerde de wet van 20 juli 2020 de verwijzingen hieromtrent in de becommentarieerde wet. Het begrip “Europese verordening betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten”, wordt dan ook temporeel opgesplitst. Tot en met 2 juni 2021 verwijst de term naar Verordening (EG) nr. 1889/2005. (*2) Ten gevolge van internationale ontwikkelingen en voortschrijdende inzichten met betrekking tot de aangewende mechanismen om illegaal verkregen geldsommen naar het buitenland te versluizen, werd laatstgenoemde verordening opgegeven (*3) door Verordening (EU) 2018/1672 (*4), waardoor de Wet vanaf 3 juni 2021 naar dit laatste instrument verwijst.

De Europese verordeningen betreffende de controle van liquide middelen die de Europese Unie binnenkomen of verlaten, beogen het risico op te vangen dat, als gevolg van de preventieve antiwitwasreglementering, het vervoer van liquide middelen voor illegale doeleinden zou toenemen. Monitoring van het betalingsverkeer door onderworpen entiteiten aan bepaalde identificatie- en verificatieverplichtingen te onderwerpen kan criminelen er immers toe bewegen toevlucht te zoeken tot het gebruik van liquide middelen. Een en ander zou een bedreiging vormen voor het financiële stelsel en de interne markt. In essentie introduceert de verordening een systeem waarbij natuurlijke personen die de Europese Unie binnenkomen of verlaten met liquide middelen of verhandelbare instrumenten aan toonder (ten belope van een bepaald bedrag),

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp van 8 juni 2020 houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 87.

(*2) Verord. (EG) nr. 1889/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 betreffende de controle van liquide middelen die de gemeenschap binnenkomen of verlaten, *Pb.L.* 25 november 2005, afl. 309, 9.

(*3) Considerans 8 Verord. (EG) nr. 1889/2015.

(*4) Verord. (EU) 2018/1672 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1889/2005, *Pb.L.* 12 november 2018, afl. 284, 6.

aan controle onderworpen worden. (*1) Met de introductie van de verordeningen inzake de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten, beoogde de Europese wetgever uitwerking te geven aan de aanbevelingen van de Financiële Actiegroep. (*2)

“5°/3 ‘Verordening 910/2014’: Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van richtlijn 1999/93/EG;”

8 De wet van 20 juli 2020 voegt vervolgens een definitie toe van Verordening (EU) nr. 910/2014 (*3) (hierna aangeduid als **“eIDAS-Verordening”**). De eIDAS-Verordening beoogt het vertrouwen in elektronische transacties binnen de interne markt te vergroten door te voorzien in een gemeenschappelijke grondslag voor veilige elektronische interactie tussen burgers, bedrijven en overheden. (*4) Verder wenste de Europese wetgever het grensoverschrijdend gebruik van onlinediensten te vergemakkelijken met bijzondere aandacht voor de facilitering van veilige elektronische identificatie en authenticatie. (*5) De uitvoering van de identificatie- en verificatieverplichting door de onderworpen entiteiten (*6) kan sinds de wet van 20 juli 2020 ook gebeuren op basis van “middelen voor elektronische identificatie”. De middelen waarop gealludeerd wordt, zijn de diensten voor elektronische identificatie en vertrouwensdiensten zoals geregeld door de eIDAS-Verordening. (*7) Voormelde verordening werd in de Belgische rechtsorde uitgevoerd en aangevuld door de wet van 21 juli 2016. (*8)

(*1) Deze controle neemt de vorm aan van een aangifteverplichting van liquide middelen voor natuurlijke personen die de Unie binnenkomen of verlaten. Teneinde de administratieve lasten proportioneel te houden in verhouding tot het nagestreefde doel van de maatregel, wordt de aangifteplicht gekoppeld aan een grensbedrag van tienduizend euro.

(*2) FATF, *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation*, Parijs, FATF, 2012-2019, online raadpleegbaar via: www.fatf-gafi.org/, 23.

(*3) Verord. (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG, *Pb.L.* 28 augustus 2014, afl. 257, 73.

(*4) De eIDAS-Verordening voorziet in een versterking en uitbreiding van de verworvenheden van haar voorganger, namelijk Richtlijn 1999/93/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 1999 betreffende een gemeenschappelijk kader voor elektronische handtekeningen (*Pb.L.* 19 januari 2000, afl. 13, 12). Deze richtlijn had betrekking op elektronische handtekeningen zonder een uitgebreid grens- en sectoroverschrijdend kader te bieden voor veilige, betrouwbare en gebruiksvriendelijke elektronische transacties (zie Considerans 3, eIDAS-Verordening).

(*5) Considerans 12, eIDAS-Verordening.

(*6) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder art. 5, § 1, lid 1 van de Wet.

(*7) *MvT* bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 10.

(*8) Wet tot uitvoering en aanvulling van de verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende de elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG, houdende invoeging van titel 2 in boek XII “Recht van de elektronische economie” van het Wetboek van Economisch Recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan titel 2 van boek XII en van de rechtshandavingsbepalingen eigen aan titel 2 van boek XII, in de boeken I, XV en XVII van het Wetboek van Economisch Recht, *BS* 28 september 2016 (Verordening (EU) nr. 910/2014 werd daarnaast verder uitgevoerd door de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie (*BS* 9 augustus 2017) en het koninklijk besluit van 1 februari 2018 tot aanwijzing van de instanties conform de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie (*BS* 9 februari 2018)).

“6° ‘Bindende bepalingen betreffende financiële embargo’s’: de verplichtingen inzake financiële embargo’s, bevrozingen van tegoeden en andere beperkende maatregelen en de waakzaamheidsplichten in het kader van de strijd tegen terrorisme, financiering van terrorisme of financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens opgelegd in Europese verordeningen, in de besluitwet van 6 oktober 1944 ter inrichting van de controle op alle mogelijke overdrachten van goederen en waarden tussen België en het buitenland, in de wet van 11 mei 1995 inzake de tenuitvoerlegging van de besluiten van de Veiligheidsraad van de Organisatie van de Verenigde Naties, in de wet van 13 mei 2003 inzake de tenuitvoerlegging van de beperkende maatregelen die genomen worden door de Raad van de Europese Unie ten aanzien van Staten, sommige personen en entiteiten, in de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering van deze wetten, in het koninklijk besluit van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van het terrorisme, of in de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering van dit koninklijk besluit;”

9 Vervolgens omschrijft de Wet in artikel 4, 6° hetgeen voor haar toepassing begrepen dient te worden onder het begrip “bindende bepalingen inzake financiële embargo’s”. Bepaalde internationale instanties en nationale autoriteiten beschikken over de bevoegdheid om maatregelen op te leggen aan bepaalde landen, organisaties en (rechts) personen die betrokken zijn bij bepaalde criminele activiteiten, of ervan verdacht worden hieraan deel te nemen. Voormelde maatregelen hebben betrekking op verplichtingen inzake financiële embargo’s, het bevrozen van tegoeden en andere beperkingen, maatregelen en waakzaamheidsplichten in het kader van de strijd tegen terrorisme, de financiering van terrorisme of de proliferatie van massavernietigingswapens. Het is vervolgens de taak van de onderworpen entiteiten (*1) om doeltreffende gedragslijnen, procedures en interne controlemaatregelen te ontwikkelen en toe te passen om te voldoen aan deze bindende bepalingen betreffende financiële embargo’s. (*2) De door de Wet voorziene definitie beoogt aldus de onderworpen entiteiten een overzicht te verschaffen van de bindende bepalingen die zij dienen na te leven.

Een financieel embargo kan volgens de Wet verschillende oorsprongen hebben. *Primo (i)* kan het embargo zijn oorsprong vinden in een Europese verordening. *Secundo (ii)* kan een dergelijke maatregel zijn grondslag vinden in een resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. *Tertio (iii)* kunnen welbepaalde nationale instanties financiële embargo’s opleggen.

In de eerste plaats kan een financieel embargo zijn oorsprong vinden in een Europese verordening. Het gaat hier om beperkende maatregelen of sancties die opgelegd

(*1) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder art. 5, § 1, lid 1 van de Wet.

(*2) Zie art. 8, § 1, 3° van de Wet.

kunnen worden aan regeringen, entiteiten, organisaties en personen in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid van de Europese Unie. (*1) Deze sancties kunnen betrekking hebben op sancties die door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties werden opgelegd (*2) en omgezet werden naar Unierecht (en eventueel versterkt worden met extra maatregelen). Daarnaast kan het gaan om sancties die de Europese Unie op eigen initiatief heeft opgelegd. Teneinde de onderworpen entiteiten in staat te stellen een overzicht te bekomen van de opgelegde sancties en van de verordeningen die de grondslag van deze sancties vormen, werkte de Raad van de Europese Unie een overzichtskaart uit die thematisch en per land de vigerende sancties aanduidt. (*3) Bij wijze van voorbeeld kan verwezen worden naar Uitvoeringsverordening (EU) 2020/510 van 7 april 2020 (*4), Uitvoeringsverordening (EU) 2020/1125 van 30 juli 2020 (*5) en Uitvoeringsverordening (EU) 2020/1387 van 2 oktober 2020. (*6) Deze verordeningen hebben een rechtstreekse werking, waardoor zij rechtstreeks toepassing vinden in de Belgische rechtsorde. Door middel van de wet van 13 mei 2003 (*7), beschikt de Koning over de bevoegdheid om, bij een minister-raad overlegd besluit, maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn voor de tenuitvoerlegging van de hierboven omschreven sancties.

Ten tweede stipuleert de Wet dat verplichtingen kunnen voortvloeien uit resoluties die werden aangenomen door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Zoals hierboven reeds uiteengezet werd (*8), worden dergelijke sancties via verordeningen omgezet in Unierecht, waardoor zij rechtstreeks toepasselijk worden in de Belgische rechtsorde. Door middel van de wet van 11 mei 1995 (*9) worden de maatregelen in België toegepast. Waar in het verleden een ministerieel besluit vereist was om de te goeden te bevriezen vanaf het moment van de resolutie van de Veiligheidsraad tot de

(*1) Zie Verord. (EG) nr. 2580/2001 van de Raad van 27 december 2001 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen terrorisme, *Pb.L.* 28 december 2001, afl. 344, 70.

(*2) Zie *infra*, onder deze bepaling.

(*3) Raadpleegbaar via: www.sanctionsmap.eu/#/main.

(*4) Uitvoeringsverordening (EU) 2020/510 van de Raad van 7 april 2020 tot uitvoering van Verordening (EU) nr. 359/2011 betreffende beperkende maatregelen tegen bepaalde personen, entiteiten en lichamen in verband met de situatie in Iran, *Pb.L.* 8 april 2020, afl. 113, 1.

(*5) Uitvoeringsverordening (EU) 2020/1125 van de Raad van 30 juli 2020 tot uitvoering van Verordening (EU) 2019/796 van de Raad van 17 mei 2019 betreffende beperkende maatregelen tegen cyberaanvallen die de Unie of haar lidstaten bedreigen, *Pb.L.* 30 juli 2020, afl. 246, 4.

(*6) Uitvoeringsverordening (EU) 2020/1387 van de Raad van 2 oktober 2020 tot uitvoering van artikel 8bis, lid 1 van Verordening (EG) nr. 765/2006 betreffende beperkende maatregelen ten aanzien van Belarus, *Pb.L.* 2 oktober 2020, afl. 319, 1.

(*7) Wet van 13 mei 2003 inzake de tenuitvoerlegging van de beperkende maatregelen die genomen worden door de Raad van de Europese Unie ten aanzien van staten, sommige personen en entiteiten, *BS* 13 juni 2003.

(*8) Zie *infra*, onder dit randnr.

(*9) Wet van 11 mei 1995 inzake de tenuitvoerlegging van de besluiten van de Veiligheidsraad van de Organisatie van de Verenigde Naties, *BS* 29 juli 1995.

omzetting van deze resolutie in een Europese verordening (*1), werd deze techniek via de wet van 2 mei 2019 houdende diverse financiële bepalingen (*2) verlaten. De maatregelen dienen sinds deze wet onmiddellijk in België te worden toegepast vanaf hun aanname door de VN-Veiligheidsraad.

Ten derde bestaat de mogelijkheid dat op nationaal niveau financiële sancties worden opgelegd. De definitie beoogt dan ook deze besluiten wanneer die gewag maakt van ‘bindende bepalingen’. De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties roept in Resolutie 1373 (2001) (*3) alle landen op om over te gaan tot het bevriezen van tegoeden en economische middelen van personen en entiteiten die terroristische daden plegen of hieraan deelnemen. In uitvoering van deze resolutie stelt het koninklijk besluit van 28 december 2006 (*4) een nationale lijst op met personen en entiteiten ten aanzien van wie maatregelen gelden. Deze lijst wordt geactualiseerd door de Nationale Veiligheidsraad (*5) en vervolgens goedgekeurd door een bij ministerraad overlegd besluit. (*6) Op nationaal niveau dient ten slotte gewag gemaakt te worden van de besluitwet van 6 oktober 1944. (*7) De meeste bepalingen uit deze wet werden inmiddels opgeheven (*8), doch de wet blijft nog steeds van kracht teneinde België te laten beschikken over een instrument in geval van instelling van een unilateraal financieel embargo en het verzekeren van de levensduur van de huidige financiële embargo’s ingesteld op grond van deze besluitwet. (*9)

III. Definities met betrekking tot staten

“^{7o} ‘lidstaat’: een Staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER);

(*1) Het laatste ministerieel besluit dat in het kader van dit regime werd genomen betreft het ministerieel besluit van 15 mei 2019 tot bevrozing van tegoeden en andere financiële middelen bedoeld in artikel 1/1 van de wet van 11 mei 1995 inzake de tenuitvoerlegging van de besluiten van de Organisatie van de Verenigde Naties in toepassing van de resoluties betreffende ISIS (Da’esh), Al-Qaida en daarmee verbonden personen, groeperingen, ondernemingen en entiteiten, *BS* 28 mei 2019.

(*2) Wet van 2 mei 2019 houdende diverse financiële bepalingen, *BS* 21 mei 2019.

(*3) Resolutie 1373 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (28 september 2001), UN Doc. S/RES/1373 (2001).

(*4) KB van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van het terrorisme, *BS* 17 januari 2007.

(*5) Zie *infra*, onder art. 4, 13° van de Wet.

(*6) Zie bv. het KB van 28 april 2020 tot wijziging van de lijst van personen en entiteiten bedoeld in art. 3 en 5 van het koninklijk besluit van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van terrorisme (*BS* 6 mei 2020).

(*7) Besluitwet van 6 oktober 1944 ter inrichting van de controle op alle mogelijke overdrachten van goederen en waarden tussen België en het buitenland, *BS* 7 oktober 1944.

(*8) Wet van 28 februari 2002 ter regeling van het opstellen van de betalingsbalans en van de externe vermogenspositie van België en houdende wijziging van de besluitwet van 6 oktober 1944 betreffende de wisselcontrole en van verschillende wettelijke bepalingen, *BS* 3 mei 2002.

(*9) *MvT* bij het wetsontwerp ter regeling van het opstellen van de betalingsbalans en van de externe vermogenspositie van België en houdende wijziging van de besluitwet van 6 oktober 1944 betreffende de vermogenscontrole en van diverse wettelijke bepalingen, *Parl.St.* Kamer 2001-02, nr. 50-1525/001, 12.

8° ‘derde land’: een Staat die geen partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte;

9° ‘derde land met een hoog risico’: een derde land waarvan de regelgeving ter bestrijding van WG/FT door de Europese Commissie is aangemerkt, overeenkomstig artikel 9 van Richtlijn 2015/849, als een regelgeving die strategische tekortkomingen vertoont die een aanzienlijke bedreiging vormen voor het financiële stelsel van de Europese Unie, of dat door de Financiële Actiegroep, het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst, de Nationale Veiligheidsraad of de onderworpen entiteiten is aangemerkt als een land met een hoog geografisch risico;”

10 Een volgende reeks begrippen heeft betrekking op bepaalde categorieën van staten die in de inhoudelijke bepalingen van de Wet aangewend worden.

In de eerste plaats definieert artikel 4, 7° en 8° van de Wet wat respectievelijk onder het begrip “lidstaat” en het begrip “derde land” begrepen dient te worden. Beide begrippen zijn complementair. Voor de toepassing van de Wet wordt het volgende onder het begrip “lidstaat” verstaan: iedere staat die partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER). Iedere staat die geen partij is bij de overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte is bijgevolg een derde land. (*1) Het betreft met andere woorden de lidstaten van de Europese Unie en IJsland, Liechtenstein en Noorwegen. Deze laatste drie landen vormen (samen met Zwitserland) de lidstaten van de Europese Vrijhandelsassociatie.

11 Vervolgens definieert de Wet in artikel 4, 9° wat verstaan dient te worden onder “een derde land met een hoog risico”. De kwalificatie van een land als dusdanig brengt met zich mee dat de onderworpen entiteiten verhoogde waakzaamheidsmaatregelen dienen te nemen wanneer zij verrichtingen uitvoeren voor, of zakelijke relaties aanknopen of onderhouden met natuurlijke personen of rechtspersonen of met juridische constructies, die gevestigd zijn in een dergelijke staat. (*2) Verschillende (nationale of internationale) instanties hebben de bevoegdheid om landen te bestempelen als landen met een hoog risico inzake witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

Eerst en vooral kan een land aangemerkt worden als een derde land met een hoog risico wanneer het als dusdanig wordt bestempeld door de **(i) Europese Commissie**. (*3) De Europese Commissie zal een derde land als een land met een hoog risico

(*1) De memorie van toelichting maakt in haar beschrijving van de notie “derde land met een hoog risico” aldus verkeerdelijk gewag van “een land buiten de Europese Unie” (zie *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 153).

(*2) Art. 38, lid 1 van de Wet.

(*3) Art. 9(2), AMLD-4.

bestempelen, indien het gaat om een derde land waarvan de regelgeving ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme wordt aangemerkt als een regelgeving die strategische tekortkomingen vertoont en deze tekortkomingen een aanzienlijke bedreiging vormen voor het financiële stelsel van de Europese Unie. Bij het bepalen of er sprake is van strategische tekortkomingen hanteert de Europese Commissie de beoordelingscriteria vervat in artikel 9 AMLD-4. Bij het opstellen van de lijst, streeft de Commissie uniformiteit en een wereldwijde versterking van de financiële integriteit na. Teneinde dit objectief te bereiken, dient de lijst op het niveau van de Europese Unie nauw aan te sluiten bij op internationaal niveau vastgestelde lijsten. (*1) Hiermee alludeert men op de derde landen met een hoog risico die geïdentificeerd werden door de Financiële Actiegroep. (*2) De lijst met derde landen met een hoog risico wordt steeds geactualiseerd naar aanleiding van ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan. Een eerste lijst landen werd gepubliceerd als bijlage bij Gedelegeerde Verordening 2016/1675. Deze lijst werd in navolging van een evaluatieproces geactualiseerd waardoor bepaalde landen aan de lijst werden toegevoegd, en andere van de lijst werden verwijderd. (*3)

De beoordeling door de Commissie geschiedt op basis van beoordelingscriteria opgenomen in AMLD-4, waarmee de Commissie in het bijzonder rekening dient te houden. Deze beoordelingscriteria werden door AMLD-5 verruimd, en hebben in essentie betrekking op het dreigingsniveau en de kwetsbaarheid van het vigerende antiwitwasregime van het land in kwestie. Een jurisdictie aanmerken als een derde land met een verhoogd risico is een *ultimum remedium*. In eerste instantie poogt de Commissie via

(*1) Considerans 6-7 Gedelegeerde Verordening 2016/1675 van de Commissie van 14 juli 2016 tot aanvulling van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad door de identificatie van derde landen met een hoog risico die strategische tekortkomingen vertonen (*Pb.L.* 20 september 2016, afl. 254, 1, hierna aangeduid als “**Gedelegeerde Verordening 2016/1675**”).

(*2) In principe zal een land dat door de Financiële Actiegroep aangemerkt wordt als een derde land met een hoog risico (zie *infra*, onder deze bepaling) eveneens als dusdanig worden aangemerkt door de Europese Commissie. Wanneer de Financiële Actiegroep een land opnieuw van haar lijst verwijdt, zal de Europese Commissie steeds een analyse voeren die erop gericht is te bepalen of de maatregelen van de Financiële Actiegroep eveneens een verwijdering van de lijst van de Commissie rechtvaardigen. Eventueel neemt de Commissie hierbij additionele maatregelen.

(*3) Een eerste actualisering kwam tot stand op basis van Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/105 van de commissie van 27 oktober 2017 houdende wijziging van Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/1675 wat betreft de toevoeging van Ethiopië aan de lijst van derde landen met een hoog risico in de in punt I van de bijlage opgenomen tabel (*Pb.L.* 24 januari 2018, afl. 19, 1). Een tweede wijziging werd gerealiseerd door Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/212 van de commissie van 13 december 2017 houdende wijziging van Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/1675 tot aanvulling van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad, met betrekking tot de toevoeging van Sri Lanka, Trinidad en Tobago en Tunesië aan de in punt I van de bijlage opgenomen tabel (*Pb.L.* 14 februari 2018, afl. 41, 4). Een derde wijziging werd aangebracht door Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/1467 van de commissie van 27 juli 2018 houdende wijziging van Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/1675 tot aanvulling van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad, met betrekking tot de toevoeging van Pakistan aan de tabel onder punt I van de bijlage (*Pb.L.* 2 oktober 2018, afl. 246, 1). De meest recente wijziging, waarbij naast de toevoeging van enkele landen eveneens bepaalde landen van de lijst werden verwijderd, kwam tot stand bij wijze van Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/855 van de commissie van 7 mei 2020 tot wijziging van Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/1675 tot aanvulling van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad, wat betreft de toevoeging van de Bahama's, Barbados, Botswana, Cambodja, Ghana, Jamaica, Mauritius, Mongolië, Myanmar/Birma, Nicaragua, Panama en Zimbabwe aan de tabel in punt I van de bijlage, en de schrapping van Bosnië en Herzegovina, Ethiopië, Guyana, Laos, Sri Lanka en Tunesië uit die tabel (*Pb.L.* 19 juni 2020, afl. 195, 1).

een dialoog tot een oplossing te komen en te verzekeren dat het land in kwestie de tekortkomingen aan het vigerende reglementaire stelsel remedieert. Voor de aanname van AMLD-4 was het nemen van additionele waakzaamheidsmaatregelen hoofdzakelijk gebaseerd op geografische criteria. Deze werkwijze werd verlaten en vervangen door een uitgewerkte methodologie die rekening houdt met verschillende criteria die *in concreto* afgetoetst worden. (*1) Zonder in te gaan op de details van de verschillende criteria die de Commissie in overweging neemt, wordt hier wel even kort stilgestaan bij deze beoordelingscriteria. De werkwijze van de Europese Commissie is nauw verbonden met de risicogebaseerde benadering die de rode draad vormt door AMLD-4 heen. Hiermee wordt afgestapt van de focus op een louter geografische benadering. In essentie houdt de Commissie bij haar beoordeling rekening met drie elementen. Vooreerst gaat ze na of er sprake is van strategische tekortkomingen op het vlak van het juridische en institutionele AML/CFT-kader van het derde land in kwestie. Hierbij wordt in het bijzonder de aandacht gevestigd op de strafbaarstelling van witwassen en terrorismefinanciering, de vigerende maatregelen voor cliëntenonderzoek, de voorschriften inzake het bewaren van bewijsstukken en de melding van verdachte transacties en de beschikbaarheid van accurate en tijdige informatie over de uiteindelijke begunstigers van juridische entiteiten en juridische constructies voor de bevoegde autoriteiten. (*2) Vervolgens controleert de Commissie of er sprake is van strategische tekortkomingen op het vlak van de bevoegdheden en procedures van de bevoegde autoriteiten van het derde land in kwestie op het gebied van de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. Desbetreffend evalueert de Commissie de aanwezigheid van voldoende doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties, alsook de wijze waarop het derde land in de praktijk samenwerkt en informatie uitwisselt met de bevoegde autoriteiten van de lidstaten. (*3) Het louter aanwezig zijn van een reglementair en wettelijk kader volstaat echter niet. Daarom houdt de Commissie, conform AMLD-4, tot slot rekening met de doeltreffendheid van het wettelijk en reglementair kader van het derde land voor het aanpakken van het risico op witwassen en terrorismefinanciering. (*4)

(*1) De beoordelingscriteria, uiteengezet in artikel 9 van AMLD-4 (zoals gewijzigd door AMLD-5) worden verder gespecificeerd in een *working document* van de Europese Commissie (EUROPESE COMMISSIE, *Commission Staff Working Document. Methodology for identifying high-risk third countries under Directive (EU) 2015/849*, Brussel, Europese Commissie, 7 mei 2020, SWD(2020)99, 60 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>). Een eerdere uiteenzetting van de methodologie van de Europese Commissie werd door de Raad afgeschilderd als “te weinig transparant en veerkrachtig” (RAAD VAN DE EUROPESE UNIE, *Commission Delegated Regulation (EU) of 13.2.2019 supplementing Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council by identifying high-risk third countries with strategic deficiencies*, 6964/1/19/REV1, Brussel, 5 maart 2019, 36 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>).

(*2) Art. 9(2) a), i) t.e.m. v) AMLD-4. Artikel 9(2), a), v) werd ingevoegd door AMLD-5.

(*3) Art. 9(2) b) AMLD-4.

(*4) Art. 9(2) c) AMLD-4.

Naast de Europese Commissie beschikt ook de (ii) **Financiële Actiegroep** (*1) over de bevoegdheid om derde landen te bestempelen als derde landen met een hoog risico. (*2) De Financiële Actiegroep gaat over tot een dergelijke kwalificatie wanneer het land in kwestie aangemerkt wordt als een land met een hoog geografisch risico. Er is sprake van een geografisch risico in geval van staten die door geloofwaardige bronnen, zoals de wederzijdse evaluaties van de Financiële Actiegroep (*3), gedetailleerde beoordelingsverslagen of gepubliceerde vervolgverslagen, aangemerkt worden als staten zonder een effectief WG/FT-systeem. Dit is eveneens het geval bij staten die door geloofwaardige bronnen geïdentificeerd werden als landen met een aanzienlijk corruptieniveau of andere criminele activiteit, en landen die onderworpen zijn aan sancties, embargo's of soortgelijke maatregelen. (*4) Verder gaat het om staten die financiering of steun verlenen aan terroristische activiteiten, of staten die terroristische organisaties aangewezen hebben die actief zijn in hun land. (*5)

In het kader van deze kwalificatie stelt de Financiële Actiegroep twee verschillende lijsten op. (*6) De eerste lijst heeft betrekking op landen met een hoog risico waarvan het wetgevend en reglementair kader met betrekking tot witwassen, terrorismefinanciering en de financiering van massavernietigingswapens significante strategische tekortkomingen vertoont. (*7) Deze lijst staat beter bekend als de **zwarte lijst** van de Financiële Actiegroep. Daarnaast bestaat eveneens een lijst landen onderworpen aan verhoogde monitoring, ook wel de **grijze lijst** genoemd. Deze landen werken op actieve wijze samen met de Financiële Actiegroep teneinde strategische tekortkomingen in hun wettelijke en reglementaire regimes met betrekking tot het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de proliferatie van massavernietigingswapens aan te kaarten. (*8) Wanneer een land op de grijze lijst wordt geplaatst, impliceert dit dat het desbetreffende land zich ingezet heeft om de geïdentificeerde tekortkomingen binnen bepaalde tijdsaders te remediëren.

(*1) Zie *infra*, onder art. 4, 10° van de Wet.

(*2) Een enge interpretatie van art. 18, lid 1 van AMLD-4 zou tot de conclusie kunnen leiden dat de verscherpte waakzaamheidsmaatregelen slechts aan de dag gelegd moeten worden met betrekking tot cliënten die gevestigd zijn in een derde land met een hoog risico die als dusdanig in de lijst van de Europese Commissie zijn opgenomen. Het derde lid van artikel 18 van AMLD-4 bepaalt echter dat de onderworpen entiteiten bij hun risicobeoordeling rekening dienen te houden met de criteria opgenomen in Bijlage III van AMLD-4, dat gewag maakt van geografische risico's. De wetgever was dan ook van oordeel dat de verplichting tot verhoogde waakzaamheid aan de dag moet worden gelegd, ongeacht de identificatie (*MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 114).

(*3) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 1 van de wet van 18 september 2017 en *infra*, onder art. 4, 10° van de Wet.

(*4) Het gaat hier om sancties, embargo's of soortgelijke maatregelen die bijvoorbeeld uitgevaardigd werden door de Verenigde Naties (zie *supra*, onder art. 4, 6° van de Wet).

(*5) Zie, zoals aangehaald in EUROPESE COMMISSIE, *Commission Staff Working Document. Methodology for identifying high-risk third countries under Directive (EU) 2015/849*, Brussel, Europese Commissie, 7 mei 2020, SWD(2020)99, online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>, 34 en 52-53.

(*6) Deze lijsten worden drie keer per jaar gepubliceerd.

(*7) FATF, *High-Risk Jurisdictions subject to a Call for Action*, Parijs, FATF, 21 februari 2020, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

(*8) FATF, *Jurisdictions under Increased Monitoring*, Parijs, FATF, 21 februari 2020, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

Naast de Europese Commissie of de Financiële Actiegroep kunnen bepaalde andere, **(nationale) instanties** eveneens een land met een hoog geografisch risico aanmerken als een derde land met een hoog risico in de zin van de Wet. Het betreft het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst (*1), de Nationale Veiligheidsraad (*2) of de onderworpen entiteiten. De Wet geeft de bevoegdheid aan de Koning om de meldingsverplichting van de onderworpen entiteiten uit te breiden tot cliënten die gedomicilieerd, geregistreerd of gevestigd zijn in een land of een gebied waarvan de wetgeving als ontoereikend wordt erkend door de nationale risicobeoordeling. (*3) Tot op heden werd echter nog geen gebruik gemaakt van deze bevoegdheid en bestaat er nog geen nationale lijst van derde landen met een hoog risico.

IV. Definities inzake organisaties en autoriteiten

“10° ‘Financiële Actiegroep’ of ‘FAG’: de intergouvernementele instelling voor de uitwerking van internationale normen ter bestrijding van WG/FTP;”

12 De Financiële Actiegroep, of *Financial Action Task Force* (hierna ook aangeduid als **“FAG”** of **“FATF”**) is een intergouvernementele (beleids-)organisatie, opgericht door de ministers van de lidstaten. (*4) Het is een organisatie zonder regulerende bevoegdheid die zichzelf in essentie twee opdrachten toegeschreven heeft. Vooreerst staat de Financiële Actiegroep in voor het opstellen van internationale standaarden inzake de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (en massavernietigingswapens) en andere bedreigingen voor de integriteit van het financiële stelsel. (*5) Deze standaarden, die beter bekendstaan als de “aanbevelingen” van de Financiële Actiegroep, betreffen een volledig en consistent raamwerk van maatregelen die de lidstaten van de Actiegroep dienen te implementeren opdat zij de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme op een doeltreffende wijze kunnen aangaan. Het betreffen in essentie open aanbevelingen, die de staten dienen te implementeren, of waarmee ze rekening dienen te houden in hun nationale rechtsorde.

(*1) Ingevoerd door het KB van 23 juli 2013 houdende oprichting van het Ministerieel Comité en van het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst (BS 30 juli 2013, zie *infra*, onder art. 4, 12° van de Wet).

(*2) Zie *infra*, onder art. 4, 13° van de Wet.

(*3) Art. 54, § 1 van de Wet.

(*4) Zie, voor een overzicht van de lidstaten: www.fatf-gafi.org/countries/.

(*5) Het initiële doel van de Financiële Actiegroep in 1989 bestond in het onderzoeken en het ontwikkelen van maatregelen om de strijd aan te gaan tegen het witwassen van drugsgelden. Naar aanleiding van de terroristische aanslagen in New York in het najaar van 2001 verruimde de Financiële Actiegroep datzelfde jaar haar mandaat en beoogde zij ook maatregelen te ontwikkelen voor de strijd tegen de financiering van terrorisme. In 2012 werd het mandaat andermaal uitgebreid om ook de verspreiding van massavernietigingswapens te omvatten.

De rode draad door de aanbevelingen heen is de zogenaamde “risicogebaseerde benadering” (*1), op basis waarvan lidstaten en de private sector risico’s dienen te identificeren en evalueren waaraan ze blootgesteld worden. De aanbevelingen worden regelmatig geactualiseerd en gepreciseerd naar aanleiding van ontwikkelingen en nieuwe inzichten inzake het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Deze herwerking van de aanbevelingen gebeurt in nauwe samenwerking met regionale instellingen, het Internationaal Monetair Fonds, de Wereldbank en de Verenigde Naties. Sinds de hernieuwde aanbevelingen van 2012, waarop de Wet gebaseerd is (*2), werden bepaalde aanbevelingen nog verduidelijkt of hernieuwd om aan nieuwe evoluties en inzichten tegemoet te komen. Een voorbeeld hiervan is de verschijning van virtuele valuta’s op het economisch en financieel speelveld en de risico’s die zij meebrengen voor de integriteit van het financiële stelsel.

13 Hoewel er gebruik wordt gemaakt van de zachte term “aanbevelingen”, ziet de Financiële Actiegroep nauwgezet toe op de (correcte) implementatie en de naleving van deze internationale standaarden. De tweede bevoegdheid van de Financiële Actiegroep bestaat dan ook in het bevorderen van een doeltreffende tenuitvoerlegging van de wetgevende, reglementaire en operationele maatregelen van lidstaten ter bestrijding van het witwassen van geld en terrorismefinanciering. Deze evaluatie wordt doorgevoerd via het proces van wederzijdse evaluatie (*3), waarbij zowel de technische naleving van de maatregelen als de doeltreffendheid van de nationale maatregelen onder de loep genomen wordt. (*4) Een negatieve evaluatie heeft tot gevolg dat de desbetreffende staat aan een meer nauwlettend toezicht onderworpen wordt.

“11° ‘Europese toezichthoudende autoriteiten’: de autoriteit opgericht bij Verordening (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie, de autoriteit opgericht bij Verordening (EU) nr. 1094/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/79/EG van de Commissie, en de autoriteit opgericht bij Verordening (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese autoriteit voor effecten en markten), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/77/EG van de Commissie, hierna te noemen de ‘ETA’s’;”

(*1) Zie art. 7 van de Wet.

(*2) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 1 van de wet van 18 september 2017.

(*3) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 1 van de wet van 18 september 2017.

(*4) Voor meer informatie, zie FATF, *Methodology for Assessing Compliance with the FATF Recommendations and the Effectiveness of AML/CFT Systems*, Parijs, FATF, 2013-2019, 196 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

14 Het begrip “Europese toezichthoudende autoriteiten” (hierna aangeduid als “ETA’s” (*1)) heeft betrekking op drie Europese autoriteiten die instaan voor het microprudentieel financieel toezicht (*i.e.* het toezicht op afzonderlijke financiële instellingen). Voor de toepassing van de Wet bestaat het uit drie autoriteiten. Vooreerst de Europese Bankautoriteit (*2), zijnde de autoriteit opgericht bij Verordening nr. 1093/2010. (*3) Op de tweede plaats gaat het over de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (*4), opgericht bij Verordening nr. 1094/2010. (*5) Ten derde betreft het de Europese Autoriteit voor Effecten en Markten (*6), zoals opgericht bij Verordening nr. 1095/2010. (*7) De algemene doelstelling van de ETA’s is de stabiliteit en effectiviteit van het financiële systeem in heel de Europese Unie duurzaam te versterken en de consumentenbescherming en beleggersbescherming te verbeteren. (*8) Aangezien men op Europees niveau van oordeel was dat in de bankensector de kans het grootst is dat de risico’s inzake het witwassen van geld en de financiering van terrorisme een systemische impact hebben, besloot men bij wijze van verordening (*9) de Europese Bankenautoriteit op Unieniveau een leidende, coördinerende en monitorende rol te laten opnemen om te voorkomen dat het financiële systeem misbruikt wordt voor deze doeleinden. Hiervoor werden de bevoegdheden van de Europese Bankenautoriteit uitgebreid opdat deze kan handelen binnen de werkingssferen van Verordening nr. 1094/2010 en Verordening nr. 1095/2010, althans voor zover die bevoegdheid verband houdt met het voorkomen en tegengaan van het witwassen van geld of terrorismefinanciering. Kortom, de opdrachten met betrekking

(*1) Zie ook de courant gebruikte Engelstalige afkorting: “ESAs” (*European Supervisory Authorities*).

(*2) Ook wel afgekort als “EBA”.

(*3) Bij Verord. (EU) nr. 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie, *Pb.L.* 15 december 2010, afl. 331, 12.

(*4) Ook wel afgekort als “EIOPA”.

(*5) Verord. nr. 1094/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/79/EG van de Commissie, *Pb.L.* 15 december 2010, afl. 331, 48 (hierna aangeduid als “**Verordening nr. 1094/2010**”).

(*6) Ook wel afgekort als “ESMA”.

(*7) Verord. (EU) nr. 1095/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor Effecten en Markten), tot wijziging van Besluit nr. 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/77/EG van de Commissie, *Pb.L.* 15 december 2010, afl. 331, 84 (hierna aangeduid als “**Verordening nr. 1095/2010**”).

(*8) Zo publiceerden de Europese Toezichthoudende Autoriteiten in het najaar van 2019 gezamenlijk richtsnoeren ter verduidelijking van de praktische modaliteiten van de samenwerking op het gebied van toezicht en de uitwisseling van informatie, zie ESAs, *Joint guidelines on cooperation and information exchange for the purpose of Directive (EU) 2015/849 between competent authorities supervising credit and financial institutions*, Joint Committee of the European Supervisory Authorities, december 2019, 65 p., online raadpleegbaar op: <https://esas-joint-committee.europa.eu>.

(*9) Verord. (EU) 2019/2175 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2019 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1093/2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankenautoriteit), Verordening (EU) nr. 1094/2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen), Verordening (EU) nr. 1095/2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor effecten en markten), Verordening (EU) nr. 600/2014 betreffende markten in financiële instrumenten, Verordening (EU) 2016/1011 betreffende indices die worden gebruikt als benchmarks voor financiële instrumenten en financiële overeenkomsten of om de prestaties van beleggingsfondsen te meten, en Verordening (EU) 2015/847 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie, *Pb.L.* 27 december 2019, afl. 334, 1.

tot de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme van de drie Europese toezichhoudende autoriteiten worden ten gevolge van deze verordening geconsolideerd binnen de Europese Bankautoriteit. (*1)

“12° ‘Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst’: het ministerieel comité opgericht bij het koninklijk besluit van 23 juli 2013 houdende oprichting van het Ministerieel Comité en van het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst, dat verantwoordelijk is voor de vaststelling en de coördinatie van de algemene politiek inzake de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst en voor de bepaling van de prioriteiten van de diensten die op dat vlak werkzaam zijn;

13° ‘Nationale Veiligheidsraad’: de nationale Raad opgericht bij het koninklijk besluit van [28] januari 2015 tot oprichting van de Nationale Veiligheidsraad verantwoordelijk voor de coördinatie van de strijd tegen de financiering van terrorisme en de proliferatie van massavernietigingswapens;

14° ‘coördinatieorganen’: het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst en de Nationale Veiligheidsraad;”

15 Op nationaal niveau wordt de coördinatie van het beleid inzake het witwassen van geld en de financiering van terrorisme toevertrouwd aan twee organen op het niveau van de regering. Het betreft op de eerste plaats (i) het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst, en op de tweede plaats (ii) de Nationale Veiligheidsraad. De oprichting van beide organen dateert van voor de aanneming van de Wet en wordt door middel van een definitie gekaderd.

Het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst werd opgericht door het koninklijk besluit van 23 juli 2013 (*2) om tegemoet te komen aan de aanbevelingen van de FAG. (*3) Deze aanbevelingen verplichten de lidstaten om op nationaal niveau een risico- en dreigingsanalyse uit te voeren met betrekking tot het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Aansluitend op deze analyse dienen lidstaten onder meer stappen te ondernemen om dergelijke risico's te onderzoeken en vervolgens in te perken aan de hand van maatregelen. (*4) De aanbevelingen bepalen vervolgens dat een van deze maatregelen erin

(*1) De Europese Bankautoriteit publiceerde reeds haar eerste rapport met betrekking tot de aanpak van toezichhoudende autoriteiten inzake het toezicht op banken met betrekking tot de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (zie EBA, *EBA Report on competent authorities' approaches to the anti-money laundering and countering the financing of terrorism supervision of banks*, Parijs, EBA, februari 2020, 25 p., online raadpleegbaar op: <https://eba.europa.eu>).

(*2) KB van 23 juli 2013 houdende de oprichting van het Ministerieel Comité en van het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst, BS 30 juli 2013 (hierna aangeduid als “**KB van 23 juli 2013**”).

(*3) Zie *supra*, onder art. 4, 10° van de Wet.

(*4) FATF, *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation. The FATF Recommendations*, Parijs, FATF, 2012-2019, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 9.

bestaat een autoriteit en werkwijzen aan te duiden om een dergelijk risico- en dreigingsbeleid te kunnen bepalen, coördineren en regelmatig bij te werken. (*1) Ofschoon op nationaal niveau reeds bepaalde instanties (*i.e.* de Federale Politie en de Cel voor Financiële Informatieverwerking) voornoemde analyse uitvoeren, werd hiermee niet voldaan aan de bovenvermelde aanbevelingen van de Financiële Actiegroep. (*2) De regelgever was van oordeel dat ook andere actoren uit de overheids- en privésector betrokken dienden te worden bij een dergelijke risico- en dreigingsanalyse. Teneinde dit resultaat te bereiken richtte het KB van 23 juli 2013 een Ministerieel Comité en een College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst op. (*3) Het Ministerieel Comité is een multidisciplinaire autoriteit die de algemene politiek inzake de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst vaststelt en die tevens ook de prioriteiten van de diensten die op dat vlak werkzaam zijn bepaalt. (*4) Het Ministerieel Comité wordt voorgezeten door de minister van Justitie. (*5) Het College ziet toe op de uitvoering van de algemene politiek die door het Comité werd vastgesteld, en verzekert de tenuitvoerlegging van de prioriteiten die werden vastgelegd door het Comité. (*6) Het College voor de coördinatie wordt voorgezeten door de voorzitter van de Cel voor Financiële Informatieverwerking en door de procureur-generaal die belast is met de specifieke taken met betrekking tot de financiële, fiscale en economische criminaliteit.

Een volgend orgaan dat op nationaal vlak instaat voor de coördinatie van het antiwitwasbeleid, betreft de Nationale Veiligheidsraad, die in leven werd geroepen door het koninklijk besluit van 28 januari 2015. (*7) De Nationale Veiligheidsraad bepaalt in de eerste plaats een algemeen inlichtingen- en veiligheidsbeleid. Daarnaast verzekert de Raad de coördinatie en bepaalt hij de prioriteiten van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. (*8) De Nationale Veiligheidsraad is eveneens bevoegd voor de coördinatie van de strijd tegen de financiering van het terrorisme en de verspreiding van massavernietigingswapens.

16 Het Ministerieel Comité voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst en de Nationale Veiligheidsraad vormen samen voor de toepassing van de wet de “coördinatieorganen”. Zij staan er samen voor in om, in het

(*1) FATF, *International Standards on Combatting Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation. The FATF Recommendations*, Parijs, FATF, 2012-2019, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 9.

(*2) Verslag aan de Koning bij het KB 23 juli 2013 houdende oprichting van het Ministerieel Comité en van het College voor de coördinatie van de strijd tegen het witwassen van geld van illegale afkomst, *BS* 30 juli 2013 (ed. 1).

(*3) Respectievelijk art. 1 en 5 KB 23 juli 2013.

(*4) Art. 3 KB 23 juli 2013.

(*5) Art. 2 KB 23 juli 2013.

(*6) Art. 5 KB 23 juli 2013.

(*7) KB van 28 januari 2015 tot oprichting van de Nationale Veiligheidsraad, *BS* 30 januari 2015 (hierna aangeduid als “**KB van 28 januari 2015**”). De wet van 18 september 2017 bevatte initieel een foutieve verwijzing door te verwijzen naar het koninklijk besluit van 25 januari 2015. De wet van 20 juli 2020 (*BS* 5 augustus 2020) haalde deze lapsus uit de Wet.

(*8) Art. 3 KB 28 januari 2015.

kader van de nationale risicobeoordeling, de nodige maatregelen te nemen om de risico's met betrekking tot het witwassen van geld en de financiering van terrorisme waaraan België is blootgesteld, alsmede de desbetreffende gegevensbeschermingskwesties te identificeren, te beoordelen en te beperken. (*1) Teneinde bij te dragen aan de nationale risicobeoordeling door de coördinatieorganen, en om in staat te zijn de doeltreffendheid van het stelsel ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme op nationaal niveau te beoordelen, dienen bepaalde bevoegde autoriteiten relevante statistieken bij te houden. (*2)

“15° ‘financiële inlichtingeneenheid’: een financiële inlichtingeneenheid opgericht door een lidstaat overeenkomstig artikel 32 van Richtlijn 2015/849 of een gelijkwaardige financiële inlichtingeneenheid opgericht door een derde land, hierna ‘FIE’ genoemd;

16° ‘CFI’: de Cel voor financiële informatieverwerking bedoeld in artikel 76;”

17 AMLD-4 verplicht iedere lidstaat tot de oprichting van een operationeel onafhankelijke en zelfstandige financiële inlichtingeneenheid om witwassen en terrorismefinanciering te voorkomen, op te sporen en op doelmatige wijze te bestrijden. (*3) Een dergelijke financiële inlichtingeneenheid is een onderdeel van, en speelt een centrale rol in, het operationele netwerk van een staat met betrekking tot het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Een financiële inlichtingenentiteit wordt ook wel een “FIE” genoemd. Voor de toepassing van de Wet worden gelijkwaardige financiële inlichtingeneenheden van derde landen eveneens beschouwd als financiële inlichtingeneenheden of als FIE's. (*4) Als nationale centrale autoriteit dragen de financiële inlichtingen op de eerste plaats de verantwoordelijkheid voor het ontvangen van meldingen van vermoedens van het witwassen van geld of de financiering van terrorisme (of van andere meldingen van bepaalde handelingen of transacties) door de onderworpen entiteiten en douanediensdiensten. (*5) Daarnaast analyseren de financiële inlichtingeneenheden eveneens de informatie die zij bekomen, en die als meldingen worden beschouwd, van onder meer toezichtautoriteiten (*6), administratieve diensten van de staat, en diverse overheidsinstanties. (*7) Vervolgens staan de financiële inlichtingeneenheden in voor de analyse van de informatie die zij doorgespeeld krijgen door de

(*1) Art. 68 van de Wet.

(*2) Zie art. 68, 1° art. 71, lid 1-2 en artt. 3-4 van het koninklijk besluit van 30 november 2020 betreffende de bij te houden statistieken bedoeld in artikel 71 van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (BS 4 december 2020).

(*3) Art. 32(1) AMLD-4.

(*4) Een voorbeeld van een gelijkwaardige financiële inlichtingeneenheid is de *Financial Crimes Enforcement Network* in de Verenigde Staten, die resideert onder het Ministerie van Financiën (*United States Department of the Treasury*).

(*5) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017.

(*6) Zie hieromtrent *infra*, onder art. 4, 17° van de Wet.

(*7) Art. 79, § 2 van de Wet.

onderworpen entiteiten, toezicht autoriteiten en overheidsinstanties. (*1) Wanneer dit opportuun is, verkrijgen zij eveneens additionele informatie van de onderworpen entiteiten of andere actoren. De financiële inlichtingeneenheden dienen eveneens de informatie en de gemaakte analyses te verspreiden naar de belanghebbende (nationale of buitenlandse) (overheids)diensten (gerechtelijke overheden (*2), toezichthouders, belastingdiensten en andere financiële inlichtingeneenheden (*3)). Deze informatie-uitwisseling kan op verzoek, dan wel spontaan geschieden. Teneinde de werking van de verschillende financiële inlichtingeneenheden te harmoniseren en efficiënter te maken, specificeert en versterkt AMLD-5 hun bevoegdheden en vergemakkelijkt het de samenwerking met andere financiële inlichtingeneenheden. (*4)

18 Op Belgisch niveau is de Cel voor Financiële Informatieverwerking (hierna aangeduid als “CFI”) de desbetreffende financiële inlichtingeneenheid. (*5) De CFI, een administratieve autoriteit met rechtspersoonlijkheid, vormt de schakel tussen de onderworpen entiteiten en de gerechtelijke overheden. (*6) De CFI wordt door de Wet belast met het verwerken en verstrekken van informatie met het oog op de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. (*7) Met de verwerking van informatie beoogt de CFI verbanden te leggen tussen verdachte verrichtingen en onderliggende misdrijven om de resultaten te verspreiden naar de bevoegde autoriteiten wanneer er redenen zijn om het witwassen van geld, onderliggende misdrijven die hiermee verband houden en de financiering van terrorisme te vermoeden. De CFI vormt op nationaal niveau de centrale schakel tussen de preventieve en de repressieve

(*1) De analyse uitgevoerd door financiële inlichtingeneenheden bevat twee aspecten. Op de eerste plaats voeren de inlichtingeneenheden een operationele analyse uit die gericht is op de analyse van individuele gevallen en gericht is op het identificeren van specifieke doelwitten, deze op te volgen en het verband aan te tonen tussen deze doelwitten en het witwassen van geld of andere onderliggende criminele activiteiten. Op de tweede plaats voeren de financiële inlichtingeneenheden een typologische en strategische analyse uit die betrekking heeft op proactief onderzoek van trends van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Dit onderzoek is bestemd ter vervollediging en verbetering van de operationele analyse.

(*2) Op Europees niveau poogt men de toegang tot informatie voor gerechtelijke overheden te vergemakkelijken door informatie-uitwisseling tussen gerechtelijke overheden en Financiële Inlichtingeneenheden te verbeteren (zie Richtl. (EU) 2019/1153 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot vaststelling van regels ter vergemakkelijking van het gebruik van financiële en andere informatie voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van bepaalde strafbare feiten, en tot intrekking van Besluit 2000/642/JBZ van de Raad (*Pb.L.* 11 juli 2019, afl. 186, 122)).

(*3) AMLD-4 had als doel de grensoverschrijdende samenwerking tussen financiële inlichtingeneenheden te versterken en efficiënter te maken. Voorheen werd zij geregeld door het Besluit van de Raad 2000/642/JBZ van 17 oktober 2000 inzake een regeling voor samenwerking tussen financiële inlichtingeneenheden van de lidstaten bij de uitwisseling van gegevens (*Pb.L.* 24 oktober 2000, afl. 271, 4).

(*4) Op deze manier poogde de Europese wetgever de regeling met betrekking tot financiële inlichtingeneenheden beter af te stemmen met de aanbevelingen van de Financiële Actiegroep (in het bijzonder Aanbev. 29 en 31). Door het gebrek aan bindende internationale normen met betrekking tot de bevoegdheden, opdrachten en machten van financiële inlichtingeneenheden bestonden grote verschillen tussen de verschillende FIE's, waardoor internationale samenwerking en de uitwisseling van gegevens bemoeilijkt wordt.

(*5) De CFI werd opgericht door het koninklijk besluit van 11 juni 1993 inzake de samenstelling, de organisatie, de werking en de onafhankelijkheid van de cel voor financiële informatieverwerking (*BS* 22 juni 1993). De bevoegdheden en rechten van de CFI worden geregeld in de art. 7 t.e.m. 84 van de Wet. Zie in extenso P. DE MUELENAERE en J. SPREUTELS (eds.), *De cel voor financiële informatieverwerking en de voorkoming van het witwassen van geld in België*, Brussel, Bruylant, 2003, 330 p.

(*6) Art. 76, § 1, lid 1 van de Wet.

(*7) Art. 76, § 1, lid 1 van de Wet vormt een omzetting van artikel 32(1) AMLD-4.

aanpak van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. (*1) De analyses van de CFI worden jaarlijks gebundeld in een jaarverslag waarbij trends en cijfers worden opgenomen.

“17° ‘toezichtautoriteiten’: de autoriteiten bedoeld in artikel 85;”

19 De Wet kent aan verschillende autoriteiten de bevoegdheid toe om toe te zien op de naleving van de verplichtingen door de verschillende categorieën onderworpen entiteiten. Deze verschillende autoriteiten staan gemeenzaam bekend onder de noemer “toezichtautoriteiten”. Voor de invulling van dit begrip verwijst de Wet naar artikel 85, hetwelk de algemene bepalingen inzake toezichtautoriteiten omvat. (*2) Deze bepaling stipuleert de algemene regels voor toezichthoudende autoriteiten en stippelt hun bevoegdheden uit. De toezichthoudende autoriteiten staan in voor het toezicht op de naleving van (i) de verplichtingen van de onderworpen entiteiten inzake de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*3), (ii) de uitvoeringsmaatregelen van AMLD-4, (iii) de Europese Verordening betreffende geldovermakingen (*4) en (iv) van de waakzaamheidsverplichtingen bedoeld in de bindende bepalingen betreffende financiële embargo’s. (*5) Deze toezichthoudende autoriteiten beschikken over de bevoegdheid om reglementen uit te vaardigen die van toepassing zijn op de onder hun bevoegdheid vallende onderworpen entiteiten nadat ze door de Koning werden goedgekeurd. (*6)

(*1) C. GRUISELS, “Het preventief antiwitwasdispositief in een nieuw kleedje. Impact op de werking van de Cel voor Financiële Informaticaverwerking”, *RW* 2017-18, (803) 814.

(*2) Deze bepaling vormt de omzetting van artikel 48(1) AMLD-4 en geeft uitdrukking aan aanbevelingen 26 en 28 van de FAG-aanbevelingen.

(*3) Het betreft de bepalingen van Boek II van de Wet (*i.e.* art. 8 t.e.m. 65) en de besluiten en reglementen genomen ter uitvoering van deze bepalingen.

(*4) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017, onder art. 4, 5° van de Wet. Niet alle toezichthoudende autoriteiten opgelijst in artikel 85, § 1 van de Wet zijn bevoegd om toe te zien op de Europese Verordening betreffende geldovermakingen, daar niet alle onderworpen entiteiten uit de Wet onder het toepassingsgebied van laatstgenoemde Verordening vallen. Door een tekstuele aanpassingen in de eerste paragraaf van artikel 85 verduidelijkt de wetgever met de wet van 20 juli 2020 deze nuance.

(*5) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017, onder art. 4, 6° van de Wet.

(*6) Zie art. 86, § 1, lid 1-2 van de Wet. Zie bijvoorbeeld het reglement van de Nationale Bank van België van 21 november 2017 betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*BS* 22 december 2017). Dit reglement werd goedgekeurd bij koninklijk besluit van 10 december 2017 tot goedkeuring van het reglement van de Nationale Bank van België van 21 november 2017 betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*BS* 22 december 2017) en het koninklijk besluit van 30 juli 2018 tot goedkeuring van het reglement van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, *BS* 7 augustus 2018. Dit reglement vindt toepassing op de onderworpen entiteiten vermeld in art. 5, § 1, lid 1, 4° tot 10° (zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017).

20 De Wet hanteert een nominatieve en exhaustieve aanduiding van alle toezicht-houdende autoriteiten, teneinde twijfel te voorkomen met betrekking tot de bevoegde autoriteit. (*1) (*2) De opsomming van de verschillende toezichthoudende autoriteiten gaat steeds gepaard met een verwijzing naar de relevante bepalingen met betrekking tot de onderworpen entiteiten waarover zij toezicht dienen uit te oefenen. Het gaat meer bepaald om de minister van Financiën, de Administratie van de Thesaurie, de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten, de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en Belastingconsulenten, het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten, de Nationale Kamer van Notarissen, de Nationale Kamer voor Gerechtsdeurwaarders, de Stafhouder van de Ordes, de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken en de Kansspelcommissie. De Koning beschikt eveneens over de bevoegdheid om de lijst van toezichthoudende autoriteiten uit te breiden wanneer hij gebruikmaakt van zijn bevoegdheid om het personeel toepassingsgebied uit te breiden met nieuwe (categorieën) onderworpen entiteiten. (*3)

V. Definities met betrekking tot het personeel toepassingsgebied

“18° ‘onderworpen entiteit’: een onderworpen entiteit als bedoeld in artikel 5, §§ 1 en 4;

19° ‘in een andere lidstaat of in een derde land gevestigde onderworpen entiteit’: een onderworpen entiteit die in een andere lidstaat of in een derde land een dochteronderneming, een bijkantoor of een andere vestigingsvorm heeft via agenten of distributeurs die haar daar op permanente wijze vertegenwoordigen;

20° ‘onderworpen entiteit die onder het recht van een andere lidstaat ressorteert’: een onderworpen entiteit als bedoeld in artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2015/849, die onderworpen is aan de wettelijke en reglementaire bepalingen van een andere lidstaat waarmee deze richtlijn wordt omgezet;

21° ‘onderworpen entiteit die onder het recht van een derde land ressorteert’: een natuurlijke of rechtspersoon die een activiteit uitoefent als bedoeld in artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2015/849, die gevestigd is in een derde land en die onderworpen is aan de wettelijke en reglementaire bepalingen ter bestrijding van WG/FT;

22° ‘groep’: een groep van ondernemingen die bestaat uit ondernemingen die met elkaar verbonden zijn door een betrekking in de zin van artikel 22 van Richtlijn 2013/

(*1) Art. 85, § 1, 1°-13° van de Wet.

(*2) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 245. Dit in tegenstelling tot de voorganger van de Wet, de wet van 11 januari 1993, die bepaalde categorieën in algemene bewoordingen aanduidde, zie art. 39, § 1, lid 1 van de wet van 11 januari 1993.

(*3) Art. 85, § 2, 7° art. 5, § 1, lid 1, 22° en art. 5, § 4 van de Wet (zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder art. 5, § 1, lid 1 van de Wet en commentaar bij artikel 5, § 2-5 van de wet van 18 september 2017).

34/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanvraag verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, evenals de bijkantoren van die verbonden ondernemingen die gevestigd zijn in een andere lidstaat dan deze laatste of in een derde land;”

21 De definities opgenomen in artikel 4, 18°-22° van de Wet hebben betrekking op personen en instellingen die onderworpen zijn aan de verplichtingen inzake de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme wanneer zij handelen in het kader van hun beroepsactiviteiten. (*1)

22 Ten eerste omschrijft artikel 4, 18° van de Wet een **onderworpen entiteit** als “een onderworpen entiteit zoals bedoeld in artikel 5, § 1 en 4”. Een gedetailleerde uiteenzetting van de verschillende onderworpen entiteiten kan teruggevonden worden bij de commentaren met betrekking tot hun respectievelijke bepalingen. (*2) Niet exhaustief kan verwezen worden naar de Nationale Bank van België, bpost, kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen, betalingsinstellingen, instellingen voor elektronisch geld. In het kader van deze algemene beschouwing volstaat het om erop te wijzen dat artikel 5, § 1 van de Wet het toepassingsgebied *ratione personae* van de preventieve verplichtingen bepaalt. De onderworpen entiteiten worden gedefinieerd via een verwijzing naar hun toezichtswetten of naar de wetten die de organisatie van hun beroepen regelen. (*3) Het bepaalde in artikel 5, § 4 van de Wet vormt de omzetting van artikel 4(1) AMLD-4, en verleent aan de Koning de bevoegdheid om, bij een in minister-raad overlegd besluit, het toepassingsgebied van de verplichtingen voor onderworpen entiteiten uit te breiden tot andere categorieën personen of ondernemingen dan bedoeld in de eerste paragraaf van de bepaling. (*4) Een dergelijke uitbreiding is slechts mogelijk wanneer uit een risicoanalyse blijkt dat de activiteiten van deze personen of ondernemingen kunnen worden gebruikt voor het witwassen van geld of de financiering van terrorisme.

23 Vervolgens omschrijft de wet wat voor haar toepassing verstaan dient te worden onder een **in een andere lidstaat of in een derde land gevestigde onderworpen entiteit**. Het betreft de onderworpen entiteiten die in een andere lidstaat (*5) of in een

(*1) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017.

(*2) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017.

(*3) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 41.

(*4) Tot op heden werd nog geen gebruikgemaakt van deze bevoegdheid tot uitbreiding van het personeel toepassingsgebied. Voor meer informatie hieromtrent, zie Commentaar bij artikel 5, § 2-5 van de wet van 18 september 2017, onder art. 5, § 4 van de Wet.

(*5) Zie hieromtrent, *supra*, onder art. 4, 7° van de Wet.

derde land (*i.e.* een niet-EER land) (*1) een dochteronderneming, een bijkantoor of een andere vestigingsvorm hebben via agenten of distributeurs die ze daar op permanente wijze vertegenwoordigen. (*2) Het is belangrijk dat deze dochterondernemingen of andere vestigingsvormen het groepsbeleid (*i.e.* de gedragslijnen en procedures inzake de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme) volgen. (*3)

Voor de invulling van het begrip **onderworpen entiteit die onder het recht van een andere lidstaat ressorteert**, verwijst de Wet naar artikel 2(1) AMLD-4. Het gaat om kredietinstellingen, financiële instellingen en bepaalde andere natuurlijke personen of rechtspersonen (*4) die onderworpen zijn aan de wettelijke en reglementaire bepalingen van een andere lidstaat waarmee AMLD-4 wordt omgezet. In het kader van de regels inzake organisatie en controle binnen groepen (*5), bepaalt de Wet met betrekking tot deze onderworpen entiteiten dat het niveau van de lokale wetgeving inzake de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme mag worden aanschouwd als een niveau dat gelijkwaardig is aan dat van de Belgische wetgeving. De lokale wetgeving dient immers voort te vloeien uit de omzetting van dezelfde richtlijn (*i.e.* AMLD-4). Een **onderworpen entiteit die onder het recht van een derde land ressorteert**, wordt door de Wet omschreven als een natuurlijke of een rechtspersoon die een activiteit uitoefent zoals bedoeld in artikel 2(1) AMLD-4, die gevestigd is in een derde land en die onderworpen is aan de wettelijke en reglementaire bepalingen ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Het gaat met andere woorden om natuurlijke- of rechtspersonen die in een land gevestigd zijn dat niet tot de EER behoort.

24 Tot slot wordt het begrip **groep** door de Wet omschreven als “een groep van ondernemingen die bestaat uit ondernemingen die met elkaar verbonden zijn door een

(*1) Zie hieromtrent, *supra*, onder art. 4, 8° van de Wet.

(*2) Sommige entiteiten die onder het recht van een andere lidstaat of een derde land ressorteren, worden door de Wet als onderworpen entiteiten aanzien. De Wet is bijvoorbeeld van toepassing op de in België gevestigde bijkantoren en dochterondernemingen van buitenlandse ondernemingen die behoren tot dezelfde categorieën en die onderworpen zijn aan het recht van een andere lidstaat van de EER of dat van een derde land. Daarnaast vallen sommige entiteiten die beroep doen op agenten onder de Wet, zoals de kredietinstellingen en beleggingsondernemingen. Ook worden de betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld die ressorteren onder het recht van een andere EER-lidstaat en hun activiteiten uitoefenen op het Belgische grondgebied via aldaar gevestigde agenten of distributeurs om respectievelijk betalingsdiensten aan te bieden of elektronisch geld over te maken, als onderworpen entiteiten aanzien. Voor een uitgebreidere toelichting hieromtrent, zie Commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017.

(*3) Art. 13, § 1, lid 2 van de Wet.

(*4) Het gaat onder meer om auditors, externe accountants en belastingadviseurs, notarissen en andere onafhankelijke beoefenaren van juridische beroepen voor welbepaalde types transacties, aanbieders van trustdiensten of vennootschapsrechtelijke diensten, vastgoedmakelaars, andere personen die handelen in goederen en hier contante betalingen ten belope van een bepaald bedrag voor ontvangen en aanbieders van kansspelen.

(*5) Zie art. 13-15 van de Wet.

betrekking in de zin van artikel 22 van Richtlijn 2013/34/EU (*1), evenals de bijkantoren van die verbonden ondernemingen die gevestigd zijn in een andere lidstaat dan deze laatste of in een derde land”. De wetgever was van oordeel dat een verbetering ten opzicht van de definitie aangereikt door AMLD-4 aan de orde was. (*2) Deze definitie, opgenomen in artikel 3, punt 15 van de richtlijn, omschrijft het begrip “groep” als “een groep van ondernemingen bestaande uit een moederonderneming, haar dochterondernemingen en de entiteiten waarin de moederondernemingen een deelneming hebben, alsook ondernemingen die met elkaar verbonden zijn door een betrekking zoals bedoeld in artikel 22 van Richtlijn 2013/34/EU”. (*3) In deze definitie is er immers sprake van een zekere overlap tussen het zinsdeel dat betrekking heeft op de moederonderneming, haar dochterondernemingen en de entiteiten waarin de moederonderneming of haar dochterondernemingen een deelneming hebben, en bepaalde entiteiten opgesomd in artikel 22 van de Boekhoudrichtlijn. Bovendien vermeldt de definitie uit de richtlijn niet de bijkantoren. Deze zijn eveneens onderworpen entiteiten in de zin van de Wet. (*4) (*5)

De regels met betrekking tot de organisatie en interne controle binnen groepen zijn vervat in de artikelen 13 tot en met 15 van de Wet. Onderworpen entiteiten die deel uitmaken van een groep, zoals hierboven omschreven, dienen de op groepsniveau geldende gedragslijnen en procedures ter voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme toe te passen.

VI. Definities met betrekking tot de inhoudelijke bepalingen

Een volgende reeks begripsomschrijvingen (art. 4, 22° t.e.m. 44° van de Wet) heeft betrekking op de inhoudelijke bepalingen van de Wet.

A. DE DEFINITIE VAN EEN “CRIMINELE ACTIVITEIT”

“23° ‘criminele activiteit’: iedere vorm van betrokkenheid bij het plegen van een misdrijf dat in verband staat met:

- a) terrorisme of de financiering van terrorisme;*
- b) georganiseerde misdaad;*

(*1) Richtl. 2013/34/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, *Pb.L.* 29 juni 2013, afl. 182, 19 (hierna aangeduid als “**Boekhoudrichtlijn**”).

(*2) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 75-76.

(*3) Art. 3, punt 15 AMLD-4.

(*4) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 75-76.

(*5) Noch de wet, noch AMLD-4 voorziet een definitie van het begrip bijkantoor in de zin van de antiwitwaswetgeving.

- c) *illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen;*
- d) *illegale handel in wapens, goederen en koopwaren met inbegrip van antipersoonsmijnen en/of submunitie;*
- e) *mensensmokkel;*
- f) *mensenhandel;*
- g) *exploitatie van de prostitutie;*
- h) *illegaal gebruik bij dieren van stoffen met hormonale werking of illegale handel in dergelijke stoffen;*
- i) *illegale handel in menselijke organen of weefsels;*
- j) *fraude ten nadele van de financiële belangen van de Europese Unie;*
- k) *ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd;*
- l) *sociale fraude;*
- m) *verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen en corruptie;*
- n) *ernstige milieucriminaliteit;*
- o) *namaak van muntstukken of bankbiljetten;*
- p) *namaak van goederen;*
- q) *zeeroverij;*
- r) *een beursmisdrijf;*
- s) *het onwettig openbaar aantrekken van spaargeld;*
- t) *het verlenen van bankdiensten, financiële diensten, verzekeringsdiensten of geldovermakingsdiensten, of valutahandel, of enige andere gereguleerde activiteit, zonder over de voor die activiteiten vereiste vergunning te beschikken of aan de toegangsvoorwaarden te voldoen;*
- u) *oplichting;*
- v) *misbruik van vertrouwen;*
- w) *misbruik van vennootschapsgoederen;*
- x) *een gijzeling;*
- y) *een diefstal;*
- z) *afpersing;*
- aa) *de staat van faillissement;*
- bb) *informaticacriminaliteit;”*

25 Het preventief luik van de antiwitwasreglementering is erop gericht het manipuleren van geld verkregen uit ernstige vormen van criminaliteit te identificeren en te beugelen. (*1) In uitvoering van artikel 3(4) AMLD-4 geeft artikel 4, 23° van de Wet een invulling aan de notie “**criminele activiteit**”. De onderworpen entiteiten zullen

(*1) Considerans 5 en art. 3(4) AMLD-4.

slechts aan hun respectievelijke verplichtingen onderworpen zijn wanneer het witwassen geld afkomstig is uit bepaalde, bij wet opgesomde criminele activiteiten. (*1) Deze bepaling vult artikel 2 en artikel 3 van de Wet aan, die omschrijft wat respectievelijk verstaan dient te worden onder het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. (*2) Door de geschiedenis van het preventieve luik van de antiwitwasreglementering heen werd de lijst van onderliggende misdrijven uitgebreid en vervolledigd teneinde tegemoet te komen aan nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Zo was het preventief antiwitwasdispositief initieel gericht op het bestrijden van het witwassen van geld dat voortkwam uit druggerelateerde misdrijven. Richtlijn 91/308/EEG (*3) verwees dan ook naar het Verdrag van Wenen (*4) bij het beschrijven van de onderliggende criminele activiteiten. (*5) Gaandeweg werd het aantal onderliggende criminele activiteiten uitgebreid om meer dan enkel drugs misdrijven te omvatten. (*6)

26 De invulling van het financieelrechtelijk witwasmisdrijf verschilt op belangrijke wijze van het strafrechtelijk witwasmisdrijf zoals vervat in artikel 505 van het Strafwetboek (*7) (Strafwetboek van 8 juni 1867, *BS* 9 juni 1867 (hierna aangeduid als “Sw.”)). Het strafrechtelijk witwasmisdrijf heeft betrekking op elk misdrijf, ongeacht de aard of ernst ervan. (*8) Het financieelrechtelijk witwasmisdrijf wordt daarentegen beperkt tot een limitatieve lijst van basismisdrijven. De keuze van de wetgever om het financieelrechtelijk witwasmisdrijf restrictiever te omschrijven, betreft een bewuste keuze. Reeds bij de redactie van de wet van 11 januari 1993 (*9) werd benadrukt dat

(*1) Het behoort evenwel niet tot het takenpakket van de onderworpen entiteiten om de specifieke onderliggende criminele activiteit te identificeren. De Wet bepaalt (art. 82, § 1) immers dat de CFI, gedurende haar analyse van de meldingen van vermoedens, dient te bepalen of de geldmiddelen of goederen die worden gebruikt bij de verrichting, of het aangeklaagde feit kunnen voortkomen uit een criminele activiteit, zoals gedefinieerd in art. 4, 23° van de Wet.

(*2) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 2 en artikel 3 van de wet van 18 september 2017.

(*3) Richtl. 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, *Pb.L* 28 juni 1991, afl. 166, 77 (hierna aangeduid als “**AMLD-1**”).

(*4) Verdrag 20 december 1988 tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen.

(*5) **AMLD-1** liet evenwel de mogelijkheid open voor de lidstaten om andere criminele activiteiten toe te voegen aan de lijst basismisdrijven.

(*6) Richtlijn 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 december 2001 tot wijziging van Richtlijn 91/308/EEG van de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (*Pb.L.* 28 december 2001, afl. 344, 76) maakte gewag van “ernstige strafbare feiten” en lijst niet limitatief een aantal misdrijven op. Naast drugs misdrijven ging het om de activiteiten van criminele organisaties, ernstige fraude, corruptie en strafbare feiten die hoge opbrengsten kunnen opleveren waarvoor een zware gevangenisstraf geldt overeenkomstig het strafrecht van de lidstaat (art. 1, 1., E. Richtl. 2001/97/EG). **AMLD-3** bevestigt dat een breder spectrum van basisdelincten bevorderlijk is voor de melding van verdachte transacties en voor internationale samenwerking op dit terrein, maar verruimde de invulling van het begrip criminele activiteit niet substantieel. Net zoals haar voorganger bevestigt **AMLD-3** echter dat de onderliggende criminele activiteiten zoals omschreven door de richtlijn slechts een minimum zijn. Lidstaten kunnen steeds meer onderliggende criminele activiteiten toevoegen aan de lijst in hun nationale omzetting. Daar de Belgische wetgever met de wet van 12 januari 2004 (*BS* 23 januari 2004) een reeks nieuwe verplichtingen uit **AMLD-3**, die van latere datum dateert, heeft ingevoerd, was een aanpassing van de opsomming van de criminele activiteiten overbodig (*MvT* bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en het Wetboek van Vennootschappen, *Parl.Sr.* Kamer 2008-09, nr. 52-1988/001, 12).

(*7) Strafwetboek van 8 juni 1867, *BS* 9 juni 1867 (hierna aangeduid als “Sw.”).

(*8) Zie tevens hieromtrent, commentaar bij artikel 2 van de wet van 18 september 2017.

(*9) Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, *BS* 9 februari 1993 (hierna aangeduid als “**wet van 11 januari 1993**”).

het geenszins de bedoeling was de onderworpen entiteiten aan een toepassingsgebied te onderwerpen dat even ruim is als in het repressieve luik van de antiwitwasreglementering. De wetgever poogde hier een evenwicht te bereiken tussen enerzijds de noodzaak de goede werking van het financiële stelsel te eerbiedigen, hetgeen belet dat aan financiële ondernemingen buitenissige compliancekosten zouden worden opgelegd, en anderzijds de nood aan billijkheid en doeltreffendheid in de werking van het gerecht ten aanzien van de ernstige vormen van criminaliteit. (*1) Een uitbreiding van het toepassingsgebied van de Wet tot geld afkomstig uit elk misdrijf zou aldus een uiterst, en te zware last met zich meebrengen voor onderworpen entiteiten die aan kennisgevingsverplichtingen dienen te voldoen. Het opleggen van administratieve lasten dient immers steeds in verhouding te zijn tot het beoogde doel dat de wetgever wenst te bereiken. De wetgever zag tijdens de redactie van de wet van 18 september 2017 dan ook geen reden om van deze zienswijze af te wijken. (*2) Het toepassingsgebied bleef beperkt tot een aantal limitatief in de Wet opgesomde criminele activiteiten.

De lijst van criminele activiteiten is generiek van aard en leert geen specifieke bepalingen uit het Strafwetboek aan de desbetreffende criminele activiteiten uit de Wet. De Wet geeft daarentegen op algemene wijze een opsomming van welbepaalde vormen van criminaliteit door gebruik te maken van termen uit de gewone, dagelijkse taal, in hun algemeen gangbare betekenis. (*3) De *ratio* van de wetgever hieromtrent is tweeledig. (*4) Vooreerst wees de wetgever op de vaststellingen dat de onderworpen entiteiten zich geen vragen dienen te stellen over het feit of er sprake is van een bepaalde inbreuk op een specifieke bepaling van het Strafwetboek. (*5) De onderworpen entiteiten zijn *a fortiori* niet gewapend om dit te onderzoeken. De wetgever was van oordeel dat de essentie de vraag betreft of er al dan niet sprake is van een bepaald type criminaliteit. Ten tweede beoogde de wetgever met een lijst van bepaalde categorieën misdrijven rekening te houden met het feit dat deze vormen minder gekenmerkt worden door de daden dan door de concrete context waarin ze worden gepleegd. Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat de keuze van de wetgever om gebruik te maken van

(*1) *MvT* bij het ontwerp van wet tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, *Parl.St.* Senaat 1991-92, nr. 468/1, 7.

(*2) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 31.

(*3) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 36.

(*4) De wetgever besloot hiermee het advies van de Raad van State naast zich neer te leggen (*MvT* bij het ontwerp van wet tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, *Parl.St.* Senaat 1991-92, nr. 468/1, 8-9).

(*5) Het vormt echter de bevoegdheid van de CFI om, gedurende haar analyse van de meldingen van vermoedens, te bepalen of de geldmiddelen of goederen die worden gebruikt bij de verrichting, of het aangeklaagde feit kunnen voorkomen uit een "criminele activiteit" (zie art. 82, § 1 van de Wet).

gangbare woorden niet in strijd is met de artikelen 12 en 14 van de Grondwet en artikel 7 EVRM waarin het strafrechtelijke legaliteitsbeginsel ligt vervat. De termen die de wet (*1) hanteert zijn, aldus het Grondwettelijk Hof, voldoende expliciet om het de professionele rechtsbeoefenaar mogelijk te maken na te gaan of de oorsprong van het geld waarvan wordt vermoed dat het wordt witgewassen, illegaal is in de zin van de wet. (*2)

27 Ofschoon in de Wet aldus niet verwezen wordt naar specifieke bepalingen uit het Strafwetboek, worden de criminele activiteiten (in de memorie van toelichting (*3)) vaak verduidelijkt en ingevuld aan de hand van verwijzingen naar het Strafwetboek of andere specifieke wetgeving ter verduidelijking van bepaalde criminele activiteiten. De terminologie die de lijst hanteert, wordt gaandeweg door de wetgever gepreciseerd en aangepast aan de ontwikkelingen (*4) van de strafbaarstellingen die zijn vervat in het Strafwetboek en in sommige bijzondere wetten. (*5) De invulling die in de praktijk aan de criminele activiteiten wordt gegeven, evolueert eveneens naarmate nieuwe criminele spitsvondigheden het daglicht zien. (*6) Bovendien stemmen tal van begrippen overeen met de benaming die het Strafwetboek ze toekent. De lijst met onderliggende criminele activiteiten blijft dus in een zekere mate verbonden met de omschrijving ervan in het strafrecht. Zo verwijst de memorie van toelichting bij de wet van 12 januari 2004 (*7) voor wat betreft de uitlegging van de criminele activiteiten “misbruik van vertrouwen” en

(*1) Het betreft de wet van 12 januari 2004 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, en de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs, *BS* 23 januari 2004.

(*2) GwH 23 januari 2008, nr. 10/2008, overw. B.12.4.

(*3) Voor de invulling van de criminele activiteiten zoals opgesomd in artikel 4, 23° van de Wet blijven de voorbereiden- de werkzaamheden van de wet van 11 januari 1993 en de daaropvolgende wetten ter wijziging van de wet van 11 januari 1993 nog steeds relevant (zie *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 38).

(*4) Zo heeft de wetgever bij de wet van 20 juli 2020 (*BS* 5 augustus 2020) het onderliggende misdrijf “illegale drugshandel” (zie art. 4, 23°, c) van de Wet) hernoemd tot “illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen”, teneinde een formeel conformere omzetting van AMLD-4 te verzekeren. De beoogde wijziging brengt inhoudelijk echter geen veranderingen met zich mee, daar de huidige benaming van het criminele fenomeen reeds alle misdrijven dekt die door AMLD-4 beoogd worden (zie *MvT* bij het wetsontwerp van 8 juni 2020 houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 33-34). Het onderliggende misdrijf “informaticabedrog” kreeg ten gevolge van de wet van 20 juli 2020 (*BS* 5 augustus 2020) eveneens een naamswijziging (zie hieromtrent *infra*, onder art. 4, 23°, bb) van de Wet).

(*5) *MvT* bij het wetsontwerp houdende de wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs, *Parl.St.* Kamer 2003-04, nr. 51-0383/001, 28.

(*6) Zo nam de CFI akte van verschillende gevallen van oplichting en fraude met betrekking tot de handel in medisch materiaal naar aanleiding van de COVID-19-crisis. De malafide leveranciers maken hierbij misbruik van de prangende nood aan medisch materiaal om een gebrekkige of onvolledige levering af te leveren. De CFI stelde eveneens misbruik vast met allerhande sociale en fiscale premies om de economische gevolgen van de COVID-crisis te verzachten (e.g. compensatie- en hinderpremies) (zie CFI, *Gevolgen van de crisis op het witwassen van geld*, 21 augustus 2020, online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>).

(*7) *BS* 26 januari 2010.

“misbruik van vennootschapsgoederen” (*1) naar hun respectievelijke strafrechtelijke bepaling. (*2) De criminele activiteit “staat van faillissement” werd door de wetgever eveneens uitgelegd aan de hand van een verwijzing naar het toenmalige (*3) gelijknamig strafrechtelijk misdrijf. (*4) Voor wat de betekenis van de criminele activiteit “informatiebedrog” betreft, verwijst de memorie van toelichting bij de wet van 18 september 2017 eveneens naar het misdrijf in het Strafwetboek. (*5)

28 De draagwijdte van deze bijdrage maakt het niet mogelijk om *in extenso* in te gaan op iedere onderliggende criminele activiteit die de Wet opsomt. Het volstaat hierbij kort in te gaan op de meest markante ontwikkelingen en bepaalde criminele activiteiten waaromtrent (in de rechtsleer) veel discussie bestaat (of heeft bestaan).

1. Mensensmokkel en mensenhandel

“23° ‘criminele activiteit’: iedere vorm van betrokkenheid bij het plegen van een misdrijf dat in verband staat met:

[...]

e) mensensmokkel;

f) mensenhandel;

[...].”

29 Het lucratieve karakter van mensensmokkel en mensenhandel, evenals de grote menselijke kost die dergelijke misdrijven met zich meebrengen, vergroot het belang van financiële onderzoeken naar gelden afkomstig uit deze onderliggende criminele activiteiten. (*6) Dergelijke misdrijven tonen eveneens vaak verband met andere onderliggende

(*1) Thans respectievelijk vervat in art. 4, 23°, v) en w) van de Wet.

(*2) *MvT* bij het wetsontwerp houdende de wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs, *Parl.St.* Kamer 2003-04, nr. 51-0383/001, 30.

(*3) Ten gevolge van de wet van 11 augustus 2017 houdende invoeging van het Boek XX “Insolventie van ondernemingen”, in het Wetboek van Economisch Recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan Boek XX en van de rechtshandhabingsbepalingen eigen aan Boek XX in het Boek I van het Wetboek van Economisch Recht (*BS* 11 september 2017) werd de notie “staat van faillissement” in het Strafwetboek vervangen door het begrip “misdrijven die verband houden met insolventie”.

(*4) *MvT* bij het wetsontwerp houdende de wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs, *Parl.St.* Kamer 2003-04, nr. 51-0383/001, 30.

(*5) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 34 (zie eveneens *infra*, onder art. 4, 23°, bb) van de Wet).

(*6) EUROPESE COMMISSIE, *Communication from the European Commission to the European Parliament and the Council reporting on the follow-up to the EU Strategy towards the Eradication of trafficking in human beings and identifying further concrete actions*, Brussel, Europese Commissie, december 2017, COM(2017)728, 11 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>; FATF, *Financial Flows from Human Trafficking*, Parijs, FATF, 74 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

misdrifven, in het bijzonder sociale fraude. (*1) (*2) Ofschoon de begrippen “mensensmokkel” en “mensenshandel” gelijkenissen vertonen, hebben de noties een verschillend betekenissen voor de toepassing van het preventieve luik van de antiwitwaswetgeving.

30 In het geval van **mensensmokkel** is er sprake van een schending van de rechten of van de veiligheid van de **staat**. Bij een dergelijk misdrijf worden de grenzen van een staat op illegale wijze overschreden en wordt er hulp geboden bij de binnenkomst of bij het verblijf op het Belgische grondgebied met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren. (*3) Het betreft hier voornamelijk de mensensmokkelaars die, in ruil voor aanzienlijke geldsommen, de clandestiene doortocht van personen organiseren. (*4) Het begrip “mensensmokkel” vervangt de notie “handel in clandestiene werkrachten”, zoals gehanteerd door de wet van 11 januari 1993. Met deze terminologische wijziging beoogde de wetgever de realiteit van de strijd tegen dit criminele fenomeen beter te begrijpen. Het maatschappelijke fenomeen heeft immers ook betrekking op situaties waarin de notie **werkkraft** afwezig is. (*5)

In het geval van **mensenhandel** gaat het om de schending van de rechten van het **individu**. Het betreft hierbij onder meer de uitbuiting van personen in het kader van werk, de seksindustrie, de gedwongen bedelarij of het tegen de wil moeten plegen van misdrijven. (*6)

2. Fiscale fraude

“23° ‘criminele activiteit’: iedere vorm van betrokkenheid bij het plegen van een misdrijf dat in verband staat met:

[...]

k) ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd;

[...].”

31 Het witwassen van geld voortkomend uit allerlei vormen van fiscale fraude vormt een groot maatschappelijk en economisch probleem. Het fenomeen fiscale fraude is de laatste jaren bijgevolg niet meer weg te denken uit het maatschappelijk en juridisch debat (zie bijvoorbeeld de controverse omtrent de *Panama Papers*, *Paradise*

(*1) Zie *infra*, onder art. 4, 23°, l) van de Wet.

(*2) CFL, 25ste activiteitenverslag van de Cel voor Financiële Informatieverwerking 2018, 2019, online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>, 14.

(*3) MvT bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 37.

(*4) MvT bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 37.

(*5) MvT bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 36.

(*6) MvT bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 37.

Papers, Swiss Leaks, Luxleaks, ...). Bovendien neemt fiscale fraude steeds nieuwe verschijningsvormen aan en wordt ze steeds spitsvondiger, hetgeen de opsporing en preventie ervan geen sinecure maakt. (*1) Het hoeft dan ook niet te verbazen dat fiscale fraude een basismisdrijf vormt voor de toepassing van het preventieve luik van de antiwitwaswetgeving. (*2) (*3) Het begrip “fiscale fraude” heeft door de bestaansgeschiedenis heen van het preventieve dispositief van de antiwitwaswetgeving verschillende invullingen gekend en het voorwerp uitgemaakt van discussies en interpretatieproblemen. Zonder in detail in te gaan op alle details en historische controverses met betrekking tot deze criminele activiteit, verdient de totstandkoming van het begrip “ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd”, zoals het vandaag door de wet gehanteerd wordt de nodige aandacht.

32 Bij genese van het preventieve dispositief van de antiwitwaswetgeving, de wet van 11 januari 1993, werd fiscale fraude, in welke vorm dan ook, niet opgenomen als basismisdrijf. De bestrijding van fiscale fraude werd niet als doelstelling van de wet beschouwd. (*4) De wet van 7 april 1995 (*5), bracht hier verandering in. Vanaf deze wetwijziging werden de onderworpen entiteiten onderhevig aan een meldingsplicht wanneer zij in aanraking kwamen met het witwassen van geld uit bepaalde fiscale misdrijven. Het onderliggende misdrijf fiscale fraude bleef echter beperkt tot “ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismes of procédés van internationale omvang worden aangewend”. De ernst van de fiscale fraude kon in het bijzonder blijken uit “de aanmaak en het gebruik van valse documenten, het omkopen van openbare ambtenaren en uit de omvang van de schade berokkend aan de openbare Schatkist en de aantasting van de sociaal-economische orde”. (*6) De vereiste dat de fiscale fraude georganiseerd dient te zijn, kon in het bijzonder blijken

(*1) Op het niveau van de Europese Unie werden reeds belangrijke initiatieven genomen om hieraan tegemoet te komen. Zo werd de interactie tussen financiële inlichtingeneenheden (zie *supra*, onder art. 4, 15° van de Wet) en de diverse belastingadministraties vergemakkelijkt door de toegang van deze laatste tot antiwitwasinlichtingen te vergemakkelijken via de aanname van Richtlijn (EU) 2016/2258 van de Raad van 6 december 2016 tot wijziging van Richtlijn 2011/16/EU wat betreft de toegang tot antiwitwasinlichtingen door belastingautoriteiten, *Pb.L.* 16 december 2016, afl. 342, 1 (beter bekend als “**DAC-5**”).

(*2) Conform art. 3(4)(f) AMLD-4.

(*3) Ofschoon belastingontwijking eveneens voer is voor vele debatten en discussies, valt zij in ieder geval niet onder de notie “fiscale fraude”. Enkel in het laatste geval is er sprake van een inbreuk op de wet, wat bij belastingontwijking niet het geval is. Op Europees niveau werden evenwel reeds belangrijke stappen gezet om ook belastingontwijking aan banden te leggen (zie Richtl. (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingen welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt, *Pb.L.* 19 juli 2016, afl. 193, 1 (beter bekend als “**ATAD-1**”) en Richtl. (EU) 2017/952 van de Raad van 29 mei 2017 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2016/1164 wat betreft hybridemismatches met derde landen, *Pb.L.* 7 juni 2017, afl. 144, 1 (beter bekend als “**ATAD-2**”).

(*4) *Verslag* van de Commissie bij het ontwerp tot voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor het witwassen van geld, *Parl.St. Senaat* 1992-93, nr. 48-468/2, 7.

(*5) Wet van 7 april 1995 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, *BS* 10 mei 1995.

(*6) *MvT* bij het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, *Parl.St. Senaat* 1994-95, nr. 1323/1, 3.

uit het gebruik van schermvennootschappen, stromannen, juridisch complexe constructies en talrijke bankrekeningen die gebruikt worden voor internationale geldtransfersen. (*1) (*2) Omtrent de invulling van het begrip bestond in de praktijk echter nog veel twijfel en onduidelijkheid. Teneinde hieraan tegemoet te komen, en de meldingsplicht voor onderworpen entiteiten te verduidelijken, introduceerde de wetgever, bij wijze van Programmawet (*3), een nieuw artikel 14*quinquies* aan de wet van 11 januari 1993. Deze bepaling herhaalde de meldingsverplichting voor onderworpen entiteiten bij de CFI van een vermoeden dat een feit of een verrichting verband kan houden met het witwassen van geld afkomstig uit ernstige en georganiseerde fiscale fraude (waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procédés van internationale omvang worden aangewend). Deze bepaling voegde hieraan toe dat deze meldingsplicht van kracht was “van zodra zij minstens een van de indicatoren opsporen” die bij koninklijk besluit worden vastgelegd. In uitvoering van deze bepaling werd het koninklijk besluit van 3 juni 2007 (*4) uitgevaardigd, waarin dertien indicatoren werden opgesomd. Omtrent de precieze waarde van de indicatoren bestond in de rechtsleer heel wat discussie. Het punt van discussie betrof in essentie de vraag of de aanwezigheid van een van de indicatoren een meldingsplicht voor de onderworpen entiteiten met zich meebracht, zoals het toenmalige artikel 14*quinquies* van de wet van 11 januari 1993 voorschreef (*5), dan wel of de indicatoren slechts een hulpmiddel vormden voor de onderworpen entiteiten. (*6) Het Grondwettelijk Hof beëindigde de discussie omtrent

(*1) *MvT* bij het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, *Parl.St.* Senaat 1994-95, nr. 1323/1, 3.

(*2) De wetgever koos ervoor (in tegenstelling tot de Raad van State, zie *Adv.RvS* nr. 23.931/2 bij de wet van 7 april 1995 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, 8) geen exhaustieve opsomming van de artikelen van de verschillende fiscale codes die kunnen worden overtreden op te nemen. Bij wijze van voorbeeld werd gewag gemaakt van de inbreuken op de btw-wetgeving, die bestaan uit de “btw-carrousels”. Het toepassingsgebied van de wet was echter ruimer dan louter btw-carrousels (zie T. INCALZA, *Witwassen van fiscale vermogensvoordelen. Een comptabiliteitsonderzoek*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2019, 170, nr. 214).

(*3) Art. 134 Programmawet van 27 april 2007, *BS* 8 mei 2007 (deze bepaling werd, ingevolge de wet van 18 januari 2010 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, en het Wetboek van vennootschappen (*BS* 26 januari 2010) artikel 28 van de wet van 11 januari 1993).

(*4) Koninklijk besluit van 3 juni 2007 tot uitvoering van artikel 14*quinquies* van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, *BS* 13 juni 2007 (hierna aangeduid als “Indicatoren KB”).

(*5) Dergelijke interpretatie werd ook vooropgesteld gedurende de redactie van de bepaling, al werd eveneens getwijfeld aan de toegevoegde waarde van deze bepaling in de praktijk (zie Verslag namens de Commissie bij het ontwerp van programmawet, *Parl.St.* Kamer 2006-07, nr. 51-3058/015, 21-22).

(*6) *Vr. en Antw.* Kamercomm. Justitie, 17 oktober 2007, COM 52-013 (Vr. nr. 107 D. VAN DER MAELEN, antw. L. ONKELINX); B. VERSTRAETEN, “Ernstige en georganiseerde fraude: eindelijk duidelijkheid over de invulling van het begrip?”, *Fisc.Act.* 2007, nr. 15, 1-5; G.D. GOYVAERTS, “De meldingsplicht wegens ernstige en georganiseerde fiscale fraude en de symbiose met fiscale regularisaties”, *TFR* 2007, 542-554; F. DESTERBECK, “De nieuwe regeling inzake witwassen en fiscale fraude” (noot onder Rb. Hasselt 4 april 2007), *TFR* 2007, 849-857; F. DESTERBECK, “Aanwezigheid van fraude-indicator moet steeds aan CFI gemeld worden”, *Fisc.Act.* 2007, nr. 37, 1-3; J. VAN DYCK, “Indicatorenlijst: autonome of bijvoeglijke interpretatie?”, *Fiscoloog* 2007, afl. 1088, 1; R. VERSTRAETEN en D. DEWANDELEER, “Repressieve en preventieve witwaswetgeving na de wetten van 27 april 2007 en 10 mei 2007”, *NC* 2008, 1-45; T. INCALZA, *Witwassen van fiscale vermogensvoordelen. Een comptabiliteitsonderzoek*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2019, 173-188, nrs. 217-233.

de waarde van de indicatoren in het Indicatoren KB. In zijn arrest van 10 juli 2008 (*1) stelt het Hof dat de wetgever met het introduceren van artikel 14*quinquies* alle betrokkenen beoogde toe te laten zich beter te realiseren wanneer de meldingsplicht inzake ernstige en fiscale fraude bestaat. Het was niet de bedoeling van de wetgever om een nieuwe hypothese in te voeren waarin de meldingsplicht zou gelden. (*2)

33 Met de wet van 15 juli 2013 (*3), werd voor eens en voor altijd afgestapt van de hierboven uiteengezette formulering van fiscale fraude als basismisdrijf. De oude notie werd vervangen en het vereiste georganiseerd karakter van de fiscale fraude werd afgeschaft. Vanaf de wet van 15 juli 2013 werd iedere vorm van “ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd” geïncorporeerd als basismisdrijf voor de preventieve antiwitwaswetgeving (en eveneens voor het repressieve luik van de antiwitwaswetgeving). Met deze wetwijziging beoogde de wetgever het wetgevende kader in overeenstemming te brengen met de herziene aanbevelingen van de Financiële Actiegroep en fiscale fraude doeltreffender te bestrijden. (*4) Ieder land heeft de bevoegdheid om in de nationale rechtsorde te definiëren wat onder fiscale fraude verstaan dient te worden, hetgeen een discrepantie kan doen ontstaan tussen verschillende nationale regimes. Fiscale fraude dient aldus niet langer een georganiseerd karakter te hebben om als basismisdrijf beschouwd te kunnen worden. Het toepassingsgebied van de meldingsplicht voor onderworpen entiteiten werd bijgevolg verruimd. De memorie van toelichting verduidelijkt dat fiscale fraude als ernstig kan worden beschouwd op basis van de grote bedragen van de fraude, de aanmaak en/of het gebruik van valse stukken of het omvangrijke bedrag van de verrichtingen en het abnormale karakter van het bedrag gelet op de activiteiten en het eigen vermogen van de cliënt. Het voorkomen van een van de indicatoren van het koninklijk besluit van 3 juni 2005 kan eveneens een indicatie vormen voor het ernstige karakter van de fiscale fraude. (*5) Het georganiseerde karakter van de fiscale fraude vormt aldus slechts een van de criteria van de ernst van de fiscale fraude, zonder dat het vereist is om als “ernstige fiscale fraude” te worden beschouwd. (*6)

De wet van 15 juli 2013 maakte het voorwerp uit van een beroep tot vernietiging voor het Grondwettelijk Hof. De verzoekers waren van oordeel dat het begrip “ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd” in strijd was met het strafrechtelijke legaliteitsbeginsel en het grondwettelijke gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel. Het argument

(*1) GwH 10 juli 2008, nr. 102/2008.

(*2) GwH 10 juli 2008, nr. 102/2008, overw. B.8.

(*3) Wet van 15 juli 2013 houdende dringende bepalingen inzake fraudebestrijding, *BS* 19 juli 2013. Hierna aangeduid als “wet van 15 juli 2013”.

(*4) *MvT* bij het wetsontwerp houdende dringende bepalingen inzake fraudebestrijding, *Parl.St.* Kamer 2012-13, nr. 53-2763/001, 4-5.

(*5) *MvT* bij het wetsontwerp houdende dringende bepalingen inzake fraudebestrijding, *Parl.St.* Kamer 2012-13, nr. 53-2763/001, 5.

(*6) *MvT* bij het wetsontwerp houdende dringende bepalingen inzake fraudebestrijding, *Parl.St.* Kamer, 2012-13, nr. 53-2763/001, 5.

dat dit begrip, inzonderheid het ‘ernstige’ karakter van de fraude, noch in de wet, noch in de parlementaire voorbereidingen op voldoende wijze wordt omschreven of verduidelijkt, vormde aldus de verzoekers voldoende grond voor de vernietiging. Het Grondwettelijk Hof volgde deze redenering niet, en bevestigde, in lijn met zijn eerdere rechtspraak met betrekking tot de notie in de fiscale wetboeken (*1), de grondwettelijke conformiteit van de bewuste bepalingen. (*2) In navolging van deze uitspraak maakte de minister van Justitie dan ook duidelijk geen extra verduidelijking te zullen verschaffen via een wetswijziging omtrent de notie “ernstige fiscale fraude”. (*3)

34 Het criterium “ernstige fraude, al dan niet georganiseerd” werd overgenomen in de wet van 18 september 2017, waarbij de criteria met betrekking tot de wet van 15 juli 2013 herhaald en bevestigd werden. (*4) Als criterium wordt opnieuw verwezen naar de aanmaak en/of het gebruik van valse stukken en het omvangrijke bedrag van de verrichting en het abnormaal karakter van dit bedrag gelet op de activiteiten of het eigen vermogen van de cliënt. (*5) Hoewel het koninklijk besluit van 3 juni 2007 nog steeds van kracht is, lijkt het hoogstens een illustratieve waarde te bezitten bij gebrek aan een met artikel 14*quinquies* van de wet van 11 januari 1993 gelijkaardige bepaling in het huidige wetgevende kader. (*6)

3. Sociale fraude

“23° ‘criminele activiteit’: iedere vorm van betrokkenheid bij het plegen van een misdrijf dat in verband staat met:

[...]

l) sociale fraude;

[...]

(*1) GwH 5 februari 2015, nr. 13/2015 (zie J. VAN EYNDHOVEN, “‘Ernstige fiscale fraude’ en het *lex certa*-beginsel” (noot onder GwH 5 februari 2015), *TFR* 2015, 490-497; G.D. GOYVAERTS en G. VERACHTERT, “Grondwettelijk Hof verwerpt vernietigingsberoep tegen ‘ernstige fiscale fraude’”, *Fisc.Act.* 2015, nr. 8, 4-9).

(*2) GwH 26 maart 2015, nr. 41/2015, overw. B.15.-B.16.

(*3) *Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie 2014-2015, 22 april 2015, nr. 54/149, 50 (samengevoegde *Vr.* nr. 3549 P. VANVELTHOVEN en *Vr.* nr. 3566 S. DE WIT antw. K. GEENS). Anticiperend op de destijds hangende zaken voor het Grondwettelijk Hof bevatte het regeerakkoord van de regering-Michel I het voornemen het toepassingsgebied van het begrip “ernstige fiscale fraude” te verduidelijken.

(*4) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten van 6 juli 2017, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 33 (de georganiseerde aard van de fiscale fraude wordt gedefinieerd als “het gebruik van een constructie die opeenvolgende verrichtingen voorziet en/of de tussenkomst van een of meerdere tussenpersonen, waarin hetzij complexe mechanismen worden gebruikt, hetzij procedés van internationale omvang (ook al worden ze gebruikt op nationaal niveau). De complexe mechanismen blijken uit het gebruik van simulatie- of verbeteringsmechanismen die onder andere een beroep doen op vennootschapsstructuren of juridische constructies”).

(*5) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 33.

(*6) F. Deruyck en D. VERRECKT, “Melden graag! Maar opgepast ... Over de bescherming van financiële instellingen bij het uitvoeren van de meldplicht op basis van de wet van 18 september 2017” (noot onder Brussel 2 mei 2017), *BFR* 2018, (8) 13-14.

35 De toevoeging van het misdrijf sociale fraude aan de lijst van onderliggende criminele activiteiten in het preventieve dispositief van de antiwitwaswetgeving vormt een vernieuwing ten opzichte van de wet van 11 januari 1993. (*1) De uitbreiding van de lijst was ingegeven door de invoering van het Sociaal Strafwetboek door de wet van 6 juni 2010. (*2) Het fenomeen sociale fraude houdt een ernstig risico in voor de samenleving. Het kan onder meer leiden tot concurrentievervalsing, inkomstenderving door de staat en arbeidsvoorwaarden die te wensen overlaten. Deze vaststelling vormde voor de wetgever de primaire beweegreden om sociale fraude toe te voegen aan de lijst onderliggende basismisdrijven. (*3) In de praktijk neemt sociale fraude een waaijer aan verschijningsvormen aan. (*4) Bovendien is het fenomeen sociale fraude vaak verbonden met andere misdrijven, in het bijzonder fiscale fraude. (*5) Vaak voorkomende vormen van sociale fraude hebben onder meer betrekking op zwartwerk, fraude via structuren met clandestiene koppelbazen, sociale dumping en georganiseerde netwerken van schijnzelfstandigen. (*6)

Met betrekking tot de invulling van het begrip “sociale fraude” in de zin van het preventieve luik van de antiwitwaswetgeving somt de memorie van toelichting bij wet bij wijze van voorbeeld bepaalde van de meest voorkomende verschijningsvormen van sociale fraude op. Het gaat bijvoorbeeld om zwartwerk, het onrechtmatig genieten van uitkeringen, het niet-naleven van de reglementering inzake tewerkstellingen van vreemde arbeidskrachten als vormen van de meest typische en eenvoudige uitingen van sociale fraude. (*7) In tegenstelling tot hetgeen het geval is voor fiscale fraude (*8), bevat de Wet geen toevoeging met betrekking tot het al dan niet georganiseerde karakter van de fraude. De toevoeging van deze woorden in het geval van fiscale fraude is echter hoofdzakelijk historisch te verklaren. Het begrip “sociale fraude” viseert aldus “gewone” sociale fraude,

(*1) Ofschoon sociale fraude niet opgenomen werd als onderliggend basismisdrijf voor de goedkeuring van de wet van 18 september 2017, meldde de CFI geregeld dossiers aan de gerechtelijke instanties die een belangrijke weerslag kunnen hebben op sociale fraude (zie C. GRIJSELS, “Het preventief antiwitwasdispositief in een nieuw kleedje. Impact op de werking van de Cel voor Financiële Informatieverwerking”, *RW* 2017-18, (803) 808).

(*2) Wet van 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek, *BS* 1 juli 2010.

(*3) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 34 (de toevoeging van het misdrijf *sociale fraude* aan de lijst onderliggende criminele activiteiten had een exponentiële toename van het aantal meldingen bij de CFI tot gevolg. Het onderliggende misdrijf *sociale fraude* vormt hierdoor het tweede belangrijkste onderliggende misdrijf in de zin van het aantal verrichte meldingen, zie CFI, *26ste activiteitenverslag van de Cel voor Financiële Informatieverwerking* 2019, 2020, online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>, 68).

(*4) Zie in extenso A. VANDENDALE, “Le blanchiment des avantages patrimoniaux illicites issus de la fraude sociale”, *Dr.pén.ent.* 2017, 95-110.

(*5) CFI, *26ste activiteitenverslag van de Cel voor Financiële Informatieverwerking* 2019, 2020, 16, online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>. Zie tevens, supra, onder art. 4, 23°, k) van de Wet.

(*6) CFI, *26ste activiteitenverslag van de Cel voor Financiële Informatieverwerking* 2018, 2019, 13-17, online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>; zie eveneens *Verslag namens de Commissie* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/003, 15.

(*7) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 34.

(*8) Zie *supra*, onder art. 4, 23°, k) van de Wet.

alsook meer complexe vormen van fraude, die bijvoorbeeld een georganiseerd karakter vertonen. (*1) In lijn met de algemene methode die de Wet hanteert, worden de onderliggende misdrijven niet gekoppeld aan bepalingen uit het (Sociaal) Strafwetboek van hun strafrechtelijke varianten. (*2) Desalniettemin verwijst de memorie van toelichting naar een aantal bepalingen uit het Sociaal Strafwetboek teneinde de contouren van het begrip “sociale fraude” in de zin van de preventieve antiwitwaswet te preciseren. (*3) In het bijzonder wordt verwezen naar de artikelen 232 tot 235 van het Sociaal Strafwetboek. Deze bepalingen bestraffen het plegen van valsheid in geschrifte en het afleggen van valse verklaringen om ofwel ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen of te doen bekomen, te behouden of te doen behouden, ofwel geen of minder bijdragen te betalen of te doen betalen dan die welke betrokkene of een ander verschuldigd is.

4. Financiële Activiteiten

“23° ‘criminele activiteit’: iedere vorm van betrokkenheid bij het plegen van een misdrijf dat in verband staat met:

[...]

t) het verlenen van bankdiensten, financiële diensten, verzekeringsdiensten of geldovermakingsdiensten, of valutahandel, of enige andere gereguleerde activiteit, zonder over de voor die activiteiten vereiste vergunning te beschikken of aan de toegangsvoorwaarden te voldoen;

[...]”

36 Vanwege de aanzienlijke geldstromen die gepaard kunnen gaan met het uitoefenen van bancaire, financiële en verzekeringsdiensten (*4), wordt het uitoefenen van deze gereguleerde activiteiten zonder over de vereiste vergunningen te beschikken of aan de toegangsvoorwaarden te voldoen, opgenomen als onderliggende criminele activiteit in de preventieve antiwitwaswetgeving. Het betreffen alternatieve voorwaarden. In het verleden maakte de wet van 11 januari 1993 gewag van het “verlenen van beleggingsdiensten”. (*5) Teneinde duidelijkheid te verschaffen dat alle bancaire, financiële en verzekeringsdiensten beoogd worden, spreekt de Wet over het “verlenen van bankdiensten, financiële alsook verzekeringsdiensten”. Het betreft aldus

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 34.

(*2) *Zie supra*, onder art. 4, 23° van de Wet.

(*3) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 34.

(*4) *Zie Verslag aan de Commissie* bij het wetsontwerp houden wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en de toezicht op de kredietinstellingen en de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs, *Parl.St.* Kamer 2003-04, nr. 51-0383/003, 6.

(*5) *Zie art. 5, § 3, 2° wet van 11 januari 1993* (deze bepaling bestemde beursmisdrijven of het onwettig openbaar aantrekken van spaargelden eveneens als onderliggende criminele activiteiten. Thans zijn beide basismisdrijven opgenomen onder een afzonderlijke bepaling. Het betreft respectievelijk art. 4, 23°, r) en s) van de Wet).

louter een verduidelijking die geen uitbreiding van het criminele fenomeen tot gevolg heeft. (*1) Daarnaast wordt ook het aanbieden van geldovermakingsdiensten of valuta-handel zonder over de vereiste vergunning te beschikken gevisieerd door de Wet. In de toekomst zal het uitoefenen van bepaalde activiteiten gerelateerd aan “cryptoactiva” (*2) zonder over de juiste vergunningen te beschikken eveneens als een basisdelict beschouwd kunnen worden. De Europese normgever werkt momenteel aan een regelgevend kader voor bepaalde uitgevende instellingen en dienstverleners van crypto-assets op Europees niveau (de MiCA-Verordening, “Markets in Crypto-Assets-Verordening”) (*3) waarbij eveneens een vergunningsverplichting geïntroduceerd zal worden voor bepaalde actoren.

Sinds de wet van 18 september 2017 slaat het onderliggende misdrijf echter niet meer louter op financiële activiteiten, maar ook op gereguleerde activiteiten die op illegale wijze **buiten de financiële sector** worden uitgevoerd. Dit is het gevolg van de toevoeging van de zinsnede “of enige andere gereguleerde activiteit” aan artikel 4, 23°, t) van de Wet. Het gaat hier bijvoorbeeld om “boekhoudkundige, juridische, en vastgoedactiviteiten, kansspelactiviteiten en enige andere diverse economische activiteiten”. (*4) De toevoeging van deze zinsnede vormt wel degelijk een verruiming van het toepassingsgebied in vergelijking met de wet van 11 januari 1993.

5. *Informaticacriminaliteit*

“23° ‘*criminele activiteit*’: *iedere vorm van betrokkenheid bij het plegen van een misdrijf dat in verband staat met:*

[...]

bb) informaticacriminaliteit;”

37 Met de wet van 18 september 2017 wordt het misdrijf “informaticabedrog” toegevoegd aan de lijst van onderliggende basismisdrijven. Voordien was het onderliggende misdrijf reeds vervat in het criminele fenomeen “oplichting”. (*5) De *modus operandi* van criminelen bij informaticabedrog, waarbij op professionele wijze gebruikgemaakt

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 37 (de Cel voor Financiële Informatieverwerking ervaarde immers moeilijkheden bij het doormelden van dossiers met betrekking tot personen of entiteiten die zonder vergunning een (consumenten)krediet verlenen of verzekeringen aanbieden, welke geen beleggingsdiensten uitmaken).

(*2) EUROPESE COMMISSIE, Voorstel voor een *Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende markten in cryptoactiva en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937*, Brussel, Europese Commissie, september 2020, COM(2020)593, 181 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu>.

(*3) Zie *infra*, onder art. 4, 35°/I van de Wet.

(*4) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 38.

(*5) Thans opgenomen in art. 4, 23°, u) van de Wet.

wordt van massacommunicatiemiddelen die toelaten een zeer grote groep potentiële slachtoffers tegelijk te bereiken, maakt dit misdrijf bijzonder verontrustend. (*1) Vanwege het grote aantal dossiers dat door de CFI gemeld werd waarbij daders bepaalde vormen van informaticabedrog aanwenden om hun oplichting te plegen, achtte de wetgever het opportuun om deze verschijningsvorm van oplichting een aparte vermelding te geven in de lijst basismisdrijven. (*2) De wet van 20 juli 2020 (*3) heeft de criminele activiteit “informaticabedrog” vervangen door de ruimere notie “informaticacriminaliteit”. Het begrip “informaticabedrog” werd immers door de wetgever als te eng beschouwd. (*4) Het ruimere begrip “informaticacriminaliteit” capteert een breed scala aan criminele handelingen die vaak van internationale aard zijn en waarbij daders anoniem te werk gaan zoals bijvoorbeeld inbreuken op de persoonlijke levenssfeer, spionage, sabotage, hacken, aanzetten tot haat of racisme, pedofilie, fraude, oplichting of zelf cyberterrorisme. (*5) Hierbij valt eveneens een tendens waar te nemen waarbij criminelen zich toespitsen op het individueel benaderen van personen via sociale media, geselecteerd op basis van hun kwetsbaarheid en financiële middelen. (*6)

38 Ter verduidelijking van, en om invulling te geven aan de criminele activiteit “informaticabedrog” (thans “informaticacriminaliteit”), verwijst de wetgever in de voorbereidende werkzaamheden naar de toepasselijke strafrechtelijke bepaling. Deze bepaling, vervat in artikel 504^{quater} van het Strafwetboek (*7), omschrijft informaticabedrog als “het met bedrieglijk opzet beogen te verwerven van een onrechtmatig economisch voordeel voor zichzelf of voor een ander, door gegevens die worden opgeslagen, verwerkt of overgedragen door middel van een informaticasysteem, in een informaticasysteem in te voeren, te wijzigen, te wissen of met enig ander technologisch middel (de normale aanwending) van gegevens in een informaticasysteem te veranderen”. De notie “informaticasysteem” slaat op alle systemen voor de opslag, verwerking of overdracht van data. (*8) Een voorbeeld van informaticabedrog betreft de situatie waarin oplichters zich toegang verschaffen tot de e-mailberichten (*i.e.* gegevens die worden opgeslagen, verwerkt of overgedragen door middel van een informaticasysteem) van personeelsleden van grote bedrijven om vervolgens informatie over verwerkte financiële- of handelsinformatie te verzamelen. Aan de hand van deze informatie wordt vervolgens namens bestuurders of zaakvoerders van de desbetreffende

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 35.

(*2) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 34-35.

(*3) *BS* 5 augustus 2020.

(*4) *MvT* bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 34.

(*5) *MvT* bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 34.

(*6) CFI, *26ste activiteitenverslag van de Cel voor Financiële Informatieverwerking 2019, 2020*, 15, online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>.

(*7) Ingevoerd bij art. 5 van de wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit, *BS* 3 februari 2001.

(*8) *MvT* wetsontwerp inzake informaticacriminaliteit, *Parl.St.* Kamer 1999-00, nrs. 50-0213/001 en 50-0214/001, 12.

bedrijven via frauduleuze e-mails, gecommuniceerd naar personeelsleden met volmachten over de relevante rekeningen van de vennootschap, om snel omvangrijke bedragen over te schrijven (de zogenaamde “CEO-fraude”). (*1) Uit het activiteitenverslag van de CFI blijkt dat oplichters steeds nieuwe technieken toepassen, waaronder het onderscheppen van echte betalingsopdrachten om het rekeningnummer van de ontvanger te vervangen door dat van een zogenaamde “geldezel”. Deze laatste individuen zijn niet altijd op de hoogte van het malafide karakter van de transacties. (*2)

B. DE DEFINITIE VAN “GOEDEREN” EN “KUNSTWERK”

“24° ‘goederen’: activa van welke aard ook, hetzij roerend hetzij onroerend, hetzij lichamelijk hetzij onlichamelijk, en rechtsbescheiden of -instrumenten in gelijk welke vorm, ook elektronisch en digitaal, waaruit de eigendom of andere rechten ten aanzien van deze activa blijken;”

39 Het begrip “goederen”, wanneer gebruikt door de Wet, omvat elk goed, hetzij roerend hetzij onroerend, hetzij lichamelijk hetzij onlichamelijk, en rechtsbescheiden of -instrumenten in gelijk welke vorm, ook elektronisch en digitaal, waaruit de eigendom of andere rechten ten aanzien van deze activa blijken. Deze ruime definitie geeft aan dat het niet van belang is of dit goed roerend, onroerend, lichamelijk, onlichamelijk, digitaal of niet digitaal is, zolang er eigendom of andere rechten bestaan ten aanzien van deze activa. (*3) Daarnaast is de wijze waarop de activa zijn verworven niet relevant om als “goed” zoals bedoeld in deze Wet, aanzien te worden.

Net zoals hierboven reeds werd toegelicht (*4) kunnen onder andere (*5) financiële activa, economische hulpbronnen (inclusief aardolie en andere natuurlijke rijkdommen), alsook juridische akten of instrumenten in om het even welke vorm als bewijs van het eigendom van die gelden en andere goederen of de rechten in verband daarmee, met inbegrip van, op niet beperkende wijze, bankkredieten, reischeques, bankcheques, mandaten, aandelen, roerende waarden, obligaties, wissels of kredietbrieven

(*1) CFI, 26ste activiteitenverslag van de Cel voor Financiële Informatieverwerking 2018, 2019, online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>, 16.

(*2) CFI, 26ste activiteitenverslag van de Cel voor Financiële Informatieverwerking 2019, 2020, online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>, 15.

(*3) De definitie van het begrip “goederen” opgenomen in de Wet verschilt duidelijk van deze opgenomen in het Wetboek van Economisch Recht (BS 29 maart 2013, hierna aangeduid als “WER”). Enkel lichamelijke roerende zaken worden door het WER als “goederen” aanzien (zie art. I.1, 6° WER), wat betekent dat de term “goederen” in de Wet ruimer wordt ingevuld daar goederen tevens onroerend of onlichamelijk kunnen zijn.

(*4) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 3 van de wet van 18 september 2017.

(*5) Deze opsomming is geenszins limitatief bedoeld, doch exemplatief.

en eventuele interesten, dividenden en andere inkomsten of waarden uit dergelijke gelden, als goederen beschouwd worden. (*1)

“24°/1 ‘kunstwerk’: het oorspronkelijk kunstwerk zoals gedefinieerd in artikel XI.175, § 1, tweede en derde lid, van het Wetboek van economisch recht;”

40 Onder het begrip “kunstwerk”, zoals bedoeld in deze Wet (*2), worden de door artikel XI.175, § 1 WER gedefinieerde **oorspronkelijke kunstwerken** verstaan. Dit zijn werken van grafische of beeldende kunst, zoals afbeeldingen, collages, schilderijen, tekeningen, gravures, prenten, lithografieën, beeldhouwwerken, tapisserieën, keramische werken, glaswerk en foto’s, voor zover deze werken een schepping zijn van de kunstenaar zelf, of het gaat om exemplaren die als oorspronkelijke kunstwerken worden aangemerkt. Deze opsomming is slechts exemplatief. Daarnaast is het belangrijk te onderstrepen dat zij slechts als kunstwerken worden beschouwd indien zij auteursrechtelijk beschermd zijn. Bovendien worden enkel kunstwerken van grafische of beeldende kunst als oorspronkelijke kunstwerken beschouwd. Zo worden architectonische werken en cinematografische originelen niet als werken van grafische of beeldende kunst gekwalificeerd en vallen zij bijgevolg niet onder dit begrip. Ook zijn oorspronkelijke handschriften van schrijvers en componisten geen oorspronkelijke kunstwerken. (*3)

Zowel werken die door de kunstenaar zelf tot stand werden gebracht in één exemplaar (*i.e.* een uniek stuk) alsook werken waarvan meerdere exemplaren tot stand werden gebracht, zullen als oorspronkelijke kunstwerken beschouwd worden. Tevens de kopieën zelf van kunstwerken worden als oorspronkelijke kunstwerken aanzien, wanneer ze door de kunstenaar zelf of in zijn opdracht in beperkte oplage zijn vervaardigd. Dergelijke kopieën zijn in de regel genummerd, gesigneerd of door de kunstenaar op andere wijze als authentiek gemerkt. Bij de vraag of kopieën als oorspronkelijke kunstwerken te kwalificeren zijn, moet men bijgevolg niet naar de beroepsgebruiken kijken, maar wel naar de beperktheid van de oplage. (*4)

C. DEFINITIE VAN “LEVENSVZERKERINGSOVEREENKOMSTEN”

“25° ‘levensverzekeringsovereenkomst’: een levensverzekeringsovereenkomst in de zin van deze die vallen onder tak 21 als bedoeld in bijlage II van de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen,

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 27-28.

(*2) Zie commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder art. 5, § 1, 31°/1 en 31°/2 van de Wet.

(*3) H. VANHEES, “Artikelsgewijze commentaar bij art. XI.175-XI.178 WER” in X., *Handels- en economisch recht. Commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2007, (93) 101-102.

(*4) H. VANHEES, “Artikelsgewijze commentaar bij art. XI.175-XI.178 WER” in X., *Handels- en economisch recht. Commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2007, (93) 101-102.

of een verzekeringsovereenkomst waarbij het beleggingsrisico door de verzekeringnemer wordt gedragen;”

41 De algemene waakzaamheidsverplichting waaraan de onderworpen entiteiten zich dienen te houden, omvat onder meer de verplichting tot identificatie en verificatie van de identiteit van de begunstigten van levensverzekeringsovereenkomsten (alsook, in voorkomend geval, van hun lasthebbers en uiteindelijke begunstigten). (*1) Opdat de onderworpen entiteiten de draagwijdte van deze plicht correct zouden kunnen bepalen, bevat de Wet een omschrijving van wat onder de notie “levensverzekeringsovereenkomst” verstaan dient te worden. Hiervoor verwijst de Wet ten eerste naar tak 21-levensverzekeringsovereenkomsten in de zin van bijlage II van de wet van 13 maart 2016. (*2) (*3) Ten tweede omvat het begrip “levensverzekeringsovereenkomst” alle levensverzekeringsovereenkomsten die onder een andere verzekeringstak dan tak 21 vallen en waarbij het beleggingsrisico door de verzekeringnemer wordt gedragen. Deze categorie betreft levensverzekeringsovereenkomsten die onder de takken 23, 25, 26 of 27 vallen. (*4)

D. DE DEFINITIE VAN “TRUST”

“26° ‘trust’: een rechtsverhouding die door een rechtshandeling van de oprichter in het leven wordt geroepen (‘express trust’), als bedoeld in artikel 122 van de wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht;”

42 De “trust” is een juridische constructie afkomstig uit Angelsaksische rechtsstelsels. De trust vormt een overeenkomst waarbij de oprichter (*settlor*) vermogen

(*1) Zie art. 19, § 1 van de Wet.

(*2) Wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen, *BS* 23 maart 2016 (hierna aangeduid als “**wet van 13 maart 2016**”).

(*3) Onder de tak 21-levensverzekeringsovereenkomsten worden de volgende levensverzekeringen verstaan: (a) de levensverzekeringen bij leven, bij overlijden, gemengde verzekeringen, en de levensverzekeringen met contraverzekeringen, (b) lijfrenteverzekeringen en (c) de verzekeringen die een aanvulling vormen op een levensverzekering, met name verzekeringen tegen lichamelijke letsels, met inbegrip van arbeidsongeschiktheid, verzekeringen bij overlijden ten gevolge van een ongeval en verzekeringen tegen invaliditeit ten gevolge van ongeval of ziekte. Deze levensverzekeringen zijn spaarproducten, doch zijn niet zoals een tak 23-levensverzekering verbonden aan een beleggingsfonds. Onder deze tak vallen eveneens niet de verzekeringen die betrekking hebben op het huwelijk of de geboorte. Zie hieromtrent bijlage II wet 13 maart 2016.

(*4) Tak 23-levensverzekeringen zijn hetzelfde als de tak 21-verzekeringen onder categorieën (a) en (b), doch zijn verbonden aan een beleggingsfonds. Tak 25-levensverzekeringen omvatten tontineverrichtingen. Dit zijn verrichtingen waarbij deelgenootschappen worden gevormd waarbij de deelgenoten zich aaneensluiten om gezamenlijk hun bijdrage te kapitaliseren en het aldus gevormde vermogen te verdelen tussen de overlevenden of tussen de rechthebbenden van de overledenen. Onder tak 26-levensverzekeringsovereenkomsten worden de overeenkomsten verstaan die betrekking hebben op kapitalisatieverrichtingen die gebaseerd zijn op een actuariële techniek, waarbij in ruil voor van tevoren vastgestelde stortingen, verbintenissen worden aangegaan die voor wat betreft hun duur en hun bedrag bepaald zijn. Tot slot omvatten levensverzekeringsovereenkomsten ook de tak 27-levensverzekeringen. Deze tak behelst de levensverzekeringsovereenkomsten die betrekking hebben op het beheer van collectieve pensioenfondsen.

Zie hieromtrent bijlage II wet 13 maart 2016. Zie tevens *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 85.

afzondert bij een beheerder (*trustee*) die dit vermogen beheert ten behoeve van de begunstigde(n) (*beneficiar(y)(ies)*) van de trust. De begunstigde kan dezelfde persoon zijn als de beheerder, maar dit hoeft niet noodzakelijkerwijze het geval te zijn. Wanneer men gebruikmaakt van een trust, voert men als het ware een onderscheid in tussen de economische eigendom en de juridische eigendom van een bepaald vermogen. (*1) De figuur van de trust wordt niet als dusdanig gedefinieerd in AMLD-4. Bij de omzetting van AMLD-4 in de Belgische rechtsorde diende de wetgever aldus een nationaal aanknopingspunt te vinden. Gedurende de redactie van de Wet nam de wetgever twee opties in overweging. Vooreerst kon de wetgever voor de invulling van de notie “trust” terugvallen op het begrip “juridische constructie” in de zin van het Wetboek Inkomstenbelastingen 1992. (*2) Hoewel het begrip “juridische constructie” eveneens de trust omvat, beslaat het meer juridische constructies dan louter de trust. (*3) Met het oog op het garanderen van de rechtszekerheid opteerde de wetgever echter voor de definitie opgenomen in het Wetboek van Internationaal Privaatrecht. (*4) (*5) De wetgever achtte het opportuun om bij deze definitie aan te sluiten om zo te vermijden dat meerdere en verschillende definities van het begrip “trust” in het Belgisch recht worden aangevend (*6), die bovendien het risico lopen geconstrueerd te zijn op vage en subjectieve elementen. (*7)

(*1) D. GRUYAERT, “De exclusiviteit van het eigendomsrecht”, *RW* 2016-17, (323) 323.

(*2) Het betreft de definitie van juridische constructie, ingevoerd door de wet van 30 juli 2013 houdende diverse bepalingen (*BS* 1 augustus 2013), en vervat in art. 2, § 1, 13° WIB 1992.

(*3) Onder het begrip juridische constructie in de zin van art. 2, § 1, 13° WIB 1992 wordt verstaan:

“a) een rechtsverhouding, die door een rechtshandeling van de oprichter of door een rechterlijke beslissing in het leven wordt geroepen, waarbij goederen of rechten onder de macht van een beheerder worden gebracht om ze te beschermen ten behoeve van een of meerdere begunstigten of voor een bepaald doel. Die rechtsverhouding heeft de volgende kenmerken:

- (-) de eigendomstitel betreffende de goederen of rechten van de juridische constructie is opgesteld op naam van ene beheerder of op naam van een andere persoon voor rekening van de beheerder;
- (-) de goederen van de juridische constructie vormen een afzonderlijk vermogen en maken geen deel uit van het vermogen van de beheerder;
- (-) de beheerder heeft de bevoegdheid en de plicht, ter zake waarvan hij verantwoording verschuldigd is, om in overeenstemming met de bepalingen van de juridische constructie en de bijzondere verplichtingen waaraan hij door de wet is onderworpen, de goederen van de juridische constructie te besturen, te beheren of erover te beschikken.

b) enigerlei vennootschap, vereniging, inrichting, instelling of entiteit, die rechtspersoonlijkheid bezit, en die, krachtens de bepalingen van de wetgeving van de Staat of het rechtsgebied waar hij gevestigd is, aldaar ofwel niet aan een inkomstenbelasting is onderworpen ofwel onderworpen is aan een inkomstenbelasting die minder dan 15 pct. bedraagt van het belastbaar inkomen van deze juridische constructie dat wordt vastgesteld overeenkomstig de regels die van toepassing zijn voor het vestigen van de Belgische belasting op daarmee overeenstemmende inkomsten” (zie hieromtrent *MvT* bij het ontwerp van programmawet, *Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 54-1125/001, 34-39).

(*4) Wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van Internationaal Privaatrecht, *BS* 27 juli 2004 (hierna aangeduid als “WIPR”).

(*5) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 101-102.

(*6) De definitie aangereikt door het WIPR is immers de enige wettelijke definitie van het begrip “trust” die in de Belgische wetgeving wordt aangereikt. Het WIPR erkent evenwel louter een definitie van het begrip “trust”, en vormt geenszins een erkenning van een nieuw zakelijk recht in de Belgische rechtsorde (zie N. APPERMONT, *De Trust. Een juridisch kader voor de (internationaal) privaatrechtelijke inpassing en fiscale gevolgen*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 592).

(*7) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 101-102.

43 Het WIPR omschrijft in artikel 122 de trust als “een rechtsverhouding die door een rechtshandeling van de oprichter of door een rechterlijke beslissing in het leven wordt geroepen, waarbij goederen onder de macht van een trustee worden gebracht om ze te besturen ten behoeve van een begunstigde voor een bepaald doel”.

Het betreft aldus in de eerste plaats een rechtsverhouding die ofwel zijn oorsprong vindt in een rechtshandeling van de oprichter, dan wel in een rechterlijke beslissing. De eerste van die twee categorieën wordt de *express trust* genoemd. De trust vindt hier zijn oorsprong ingevolge een vrije en uitdrukkelijke wilsverklaring van de oprichter (*settlor*). (*1) Wanneer een trust door een rechterlijke beslissing in het leven wordt geroepen, is er sprake van een *constructive trust*. (*2) In het kader van de preventieve antiwitwaswetgeving wordt enkel de *express trust* geïmplementeerd door de definitie uit artikel 4, 26° van de Wet. (*3) Het vervolg van de definitie uit het WIPR herhaalt de basisgedachte achter de trustfiguur, zoals hierboven omschreven. Het WIPR somt vervolgens een aantal kenmerken op die de trust als rechtsverhouding typeren. Hieruit blijkt dat de definitie enkel de Angelsaksische trust viseert. (*4) Vooreerst stelt het WIPR dat de goederen van de trust een afzonderlijk vermogen vormen en zij geen deel uitmaken van het vermogen van de *trustee*. Zij behoren eveneens niet tot het vermogen van de oprichter van de trust. Het betreft aldus een scheiding tussen de economische eigendom en de juridische eigendom, een *dual ownership*. Vervolgens verduidelijkt de Wet dat de rechtstitel betreffende de goederen van de trust opgesteld is op naam van de *trustee* of op naam van een andere persoon voor rekening van de *trustee*. De *trustee* oefent alle eigenaarsbevoegdheden uit over de goederen die zich in de trust bevinden. Ten slotte stipuleert het WIPR dat de *trustee* de bevoegdheid en de plicht heeft om, ter zake waarvan hij verantwoording verschuldigd is, in overeenstemming met de bepalingen van de trust en de bijzondere wettelijke verplichtingen waaraan hij onderworpen is, de goederen van de trust te besturen en te beheren of erover te beschikken. Het WIPR bevestigt aldus dat de *trustee* het recht van beheer en beschikking heeft over het vermogen in de trust.

(*1) N. APPERMONT, *De Trust. Een juridisch kader voor de (internationaal) privaatrechtelijke inpassing en fiscale gevolgen*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 153.

(*2) N. APPERMONT, *De Trust. Een juridisch kader voor de (internationaal) privaatrechtelijke inpassing en fiscale gevolgen*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 154.

(*3) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 102.

(*4) A. VERBEKE, “De kenmerken van de trust” in J. ERAUW, F. FALLON, E. GULDIX, J. MEEUSEN, M. PERTÉ-GAS SENDER, H. VAN HOUTTE, N. WATTÉ en P. WAUTELET (eds.), *Het Wetboek Internationaal Privaatrecht Be-commentarieerd*, Antwerpen-Oxford/Brussel, Intersentia/Bruylant, 2006, (653) 654 en 656.

VII. De definitie “uiteindelijke begunstigde”

A. INLEIDING

44 Rechtspersonen en andere juridische constructies (zoals trusts en vergelijkbare structuren) hebben een legitiem belang in de samenleving. Desalniettemin worden dergelijke constructies eveneens misbruikt voor onrechtmatige doeleinden zoals het witwassen van geld of andere criminele activiteiten (e.g. belastingontduiking, corruptie, ...). Voorzorgsmaatregelen lenen zich tot illegaal gebruik daar zij een aantrekkelijke wijze vormen om onrechtmatige vermogensbestanddelen (en identiteiten) te verbergen en in het legitieme financiële circuit te introduceren. (*1) Dit is in het bijzonder het geval wanneer hierboven nog een grensoverschrijdend aspect aanwezig is. Het is derhalve aangewezen de effectieve transparantie van de eigendomsstructuren van bepaalde entiteiten te verhogen door een beeld te kunnen vormen van de natuurlijke personen die in werkelijkheid “achter” deze structuren zitten (*2), dit door deze personen te identificeren en deze informatie te verzamelen. Het betreft de “uiteindelijke begunstigten” van dergelijke constructies. In navolging van de aanbevelingen van de Financiële Actiegroep werden deze standaarden tot op het niveau van de Europese Unie doorgetrokken door de aanneming van AMLD-4 en AMLD-5. (*3)

45 De identificatieverplichting voor uiteindelijke begunstigten vereist een goed afgelijnde definitie van het begrip “uiteindelijke begunstigde”. Een uiteindelijke begunstigde wordt in de aanbevelingen van de Financiële Actiegroep omschreven als “*the natural person(s) who ultimately owns or controls a customer and/or the natural person on whose behalf a transaction is being conducted. It also includes those persons who exercise ultimate effective control over a legal person or arrangement*”. (*4) De definiëring van de notie is aldus niet zo zeer gericht op een juridische omschrijving van het eigenaarschap of de controle via formele posities binnen een bepaalde entiteit. Het begrip, zoals het door de Financiële Actiegroep wordt ingevuld, reikt verder dan

(*1) FATF, *FATF Guidance. Transparency and beneficial ownership*, Parijs, FATF, oktober 2014, 3, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

(*2) In de rechtsleer worden de uiteindelijke begunstigten van rechtspersonen en andere constructies wel al eens omschreven als de natuurlijke personen die “de touwtjes in handen hebben” (zie A. AGEMANS, “De uiteindelijke begunstigde (“UBO”): concept, context, implementatie en registratie. Wie trekt er aan de touwtjes?”, *T.Verz./Bull.ass.* 2019, nr. 408, 284-300). De notie “uiteindelijke begunstigde” in de zin van de preventieve antiwitwasreglementering is echter ruimer dan deze omschrijving, die verkeerdelijk de indruk kan doen ontstaan dat het gaat om natuurlijke personen die “controle” (in de zin van het WvV) over de rechtspersonen en andere juridische constructies uitoefenen.

(*3) In de nationale rechtsorde werd AMLD-4 omgezet door de becommentarieerde wet. AMLD-5 werd gedeeltelijk omgezet door middel van het koninklijk besluit van 30 juli 2018 betreffende de werkingsmodaliteiten van het UBO-register (*BS* 14 augustus 2018) (hierna aangeduid als het “**UBO-KB**”), de wet van 20 juli 2020 houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (*BS* 5 augustus 2020) en het koninklijk besluit van 23 september 2020 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 juli 2018 betreffende de werkingsmodaliteiten van het UBO-register (*BS* 1 oktober 2020).

(*4) FATF, *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. The FATF Recommendations*, Parijs, FATF, 2012-2019, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 113.

formele criteria en legt de nadruk op de natuurlijke personen die feitelijk het kapitaal en de bedrijfsmiddelen van de rechtspersoon bezitten of er de werkelijke controle over uitoefenen.

B. HET BEGRIP UITEINDELIJKE BEGUNSTIGDE

“27° ‘uiteindelijke begunstigde’: de natuurlijke perso(o)n(en) die de uiteindelijke eigenaar is (zijn) van of zeggenschap heeft (hebben) over de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten en/of de natuurlijke perso(o)n(en) voor wiens/wier rekening een verrichting wordt uitgevoerd of een zakelijke relatie wordt aangegaan.”

46 De Wet omschrijft wat voor haar toepassing verstaan dient te worden onder een “uiteindelijke begunstigde”. (*1) Een uiteindelijke begunstigde is (of zijn): “de natuurlijke perso(o)n(en) die de uiteindelijke eigenaar is (zijn) van of zeggenschap heeft (hebben) over de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van de levensverzekeringsovereenkomsten en/of de natuurlijke perso(o)n(en) voor wiens/wier rekening een verrichting wordt uitgevoerd of een zakelijke relatie wordt aangegaan”. De definitie leert ons dat onder het begrip uiteindelijke begunstigde in de zin van de wet twee soorten natuurlijke personen vallen. (*2) Op de eerste plaats (*i*) gaat het om natuurlijke personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van, of zeggenschap hebben over de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten. (*3) (*4) De tweede categorie (*ii*) betreft de natuurlijke personen voor wier rekening een verrichting wordt uitgevoerd of een zakelijke relatie wordt aangegaan. Beide categorieën hebben *in globo* betrekking op de natuurlijke personen die zeggenschap hebben over, of economisch voordeel halen uit bepaalde rechtspersonen of juridische constructies. Het is daarbij niet uitgesloten dat de onderworpen entiteiten in het kader van hun verplichtingen meerdere uiteindelijke begunstigden dienen te identificeren voor eenzelfde cliënt of verrichting, of dat de uiteindelijke begunstigden tot verschillende categorieën behoren. (*5)

Het vervolg van de definitie verduidelijkt wat verstaan dient te worden onder de uiteindelijke begunstigden uit de categorieën die hierboven omschreven werden.

(*1) Art. 4, 27°, lid 1 van de Wet (deze bepaling vormt de omzetting van art. 3, 6) van AMLD-4).

(*2) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 100.

(*3) Zie wat betreft de invulling van het begrip “levensverzekeringsovereenkomst” in de zin van de Wet, *supra*, onder art. 4, 25° van de Wet.

(*4) Voor het vervolg van de bespreking wordt met de zinsnede “de cliënt” bedoeld op “de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten”, teneinde de leesbaarheid te vergemakkelijken.

(*5) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 100.

1. Natuurlijke personen die uiteindelijke eigenaar zijn of zeggenschap hebben

47 De eerste categorie natuurlijke personen die als uiteindelijke begunstigen worden beschouwd, betreffen de natuurlijke personen die uiteindelijke eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over de cliënt. Teneinde te bepalen wie als dusdanig beschouwd wordt, maakt de Wet een onderscheid naargelang de juridische vorm van de rechtspersoon of juridische constructie. (*1) Er wordt hierbij een opdeling gemaakt tussen de uiteindelijke begunstigen bij vennootschappen, een trust of een fiducie, een stichting of een (internationale) vereniging zonder winstoogmerk, of een juridische constructie die vergelijkbaar is met fiducieën of trusts. Bovendien kan een natuurlijke persoon zowel op rechtstreekse als op onrechtstreekse wijze een uiteindelijke begunstigde zijn van de desbetreffende rechtspersoon of juridische constructie.

a. Uiteindelijke begunstigen van een vennootschap

“[...] Worden beschouwd als personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten:

a) *in het geval van vennootschappen:*

- i) *de natuurlijke perso(o)n(en) die rechtstreeks of onrechtstreeks een toereikend percentage van de stemrechten of van het eigendomsbelang in deze vennootschap houdt/houden, met inbegrip van het houden van aandelen aan toonder.*

Een door een natuurlijke persoon gehouden belang van meer dan vijftientig procent van de stemrechten of van meer dan vijftientig procent van de aandelen of het kapitaal van de vennootschap, geldt als een indicatie van een toereikend percentage van de stemrechten of van het direct belang in de zin van het eerste lid.

Een belang gehouden door een vennootschap die onder zeggenschap staat van één of meerdere natuurlijke perso(o)n(en), of van meerdere vennootschappen die onder zeggenschap staan van dezelfde natuurlijke persoon of natuurlijke personen, van meer dan vijftientig procent van de aandelen of van meer dan vijftientig procent van het kapitaal van de vennootschap, geldt als indicatie van een toereikend onrechtstreeks belang in de zin van het eerste lid;

- ii) *de natuurlijke perso(o)n(en) die zeggenschap heeft/hebben over deze vennootschap via andere middelen. De uitoefening van zeggenschap via andere middelen kan met name worden vastgesteld volgens de criteria bedoeld in artikel 22, leden 1 tot en met 5, van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse*

(*1) Art. 4, 27°, lid 2, a) t.e.m. d) van de Wet.

financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad;

- iii) *de natuurlijke persoon of personen die behoort/behoren tot het hoger leidinggevend personeel, indien na uitputting van alle mogelijke middelen en op voorwaarde dat er geen gronden voor verdenking bestaan, geen van de personen als bedoeld onder i) of ii) is geïdentificeerd, of indien er enige twijfel bestaat of de geïdentificeerde persoon of personen de uiteindelijke begunstigde(n) is, respectievelijk zijn; [...]*”

48 Wat een vennootschap betreft, bevat de Wet drie categorieën natuurlijke personen die worden beschouwd als personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van, of zeggenschap hebben over de cliënt, en bijgevolg als uiteindelijke begunstigde van de vennootschap worden beschouwd. (*1) (*2) De onderworpen entiteiten dienen in ieder geval na te gaan of er uiteindelijke begunstigten voorhanden zijn binnen de eerste twee categorieën. Enkel in het geval waar in deze categorieën geen natuurlijke personen kunnen worden geïdentificeerd, dienen de onderworpen entiteiten eveneens na te gaan of er sprake is van natuurlijke personen die tot de derde categorie behoren. De administratieve toelichting bij deze bepaling, die ter informatieve titel werd uitgegeven, spreekt in deze van een “cascadetest”. (*3) Het gebruik van deze term is evenwel niet geheel correct, daar deze de indruk kan wekken dat de onderworpen entiteit aflopend de uiteindelijke begunstigten in de drie categorieën dient te identificeren. De onderworpen entiteiten zullen in ieder geval natuurlijke personen pogen te identificeren in de eerste twee categorieën uiteindelijke begunstigten. (*4)

49 Een **eerste categorie (i)** uiteindelijke begunstigten bij vennootschappen betreft de natuurlijke personen die rechtstreeks of onrechtstreeks **een toereikend percentage van de stemrechten of van het eigendomsbelang in de vennootschap houden**, met

(*1) In tegenstelling tot hetgeen het geval was in de wet van 11 januari 1993 (zie art. 8, § 1, lid 3, 1° van voormelde wet) bevat de huidige wettelijke definitie van het begrip “uiteindelijke begunstigde” in het geval van vennootschappen geen uitsluiting van genoteerde vennootschappen. Het betreft hier immers een uitzondering op de door de Wet voorgeschreven identificatieverplichting van uiteindelijke begunstigten en niet om een onderdeel van de definitie van het begrip uiteindelijke begunstigde in de zin van de Wet. Derhalve werd afgestapt van het opnemen van deze uitzondering in de begripsomschrijving en werd zij opgenomen in de inhoudelijke bepalingen van de Wet (zie *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 100).

(*2) De bepalingen met betrekking tot de uiteindelijke begunstigten van vennootschappen vormen de omzetting van artikel 3, (6), (a), (i), lid 1, eerste deel en artikel 3, (6), (a), (i), lid 2 AMLD-4.

(*3) FOD FINANCIËN, *FAQ: UBO-register*, 2019, 5, online raadpleegbaar op: <https://financien.belgium.be> (hierna aangeduid als “**FAQ: UBO-register**”).

(*4) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten van 6 juli 2017, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 103.

inbegrip van aandelen aan toonder. Wat de aandelen aan toonder betreft, zullen deze per definitie naar buitenlands recht zijn. (*1) In een volgend lid verduidelijkt de wetgever wat begrepen dient te worden onder een “toereikend percentage van stemrechten of van eigendomsbelang”. De vaststelling dat een natuurlijke persoon een belang aanhoudt van meer dan vijftientwintig percent van de stemrechten of van meer dan vijftientwintig percent van de aandelen of het kapitaal in een vennootschap geldt slechts als indicatie van een toereikend percentage. De Wet vermeldt immers duidelijk dat voorgemelde belangen een indicatie vormen. (*2) Dit vormt een toevoeging ten aanzien van de wet van 11 januari 1993, die zijn oorsprong vindt in AMLD-4. Verschillende lidstaten hanteerden immers verschillende berekeningswijzen om een onrechtstreeks belang te identificeren. Wanneer men deze berekeningswijzen koppelde aan een vast percentage zou de gelijkheid onder de onderworpen entiteiten verstoord worden. Daarom werd geopereerd om het toereikende percentage slechts als indicatie te laten fungeren. (*3)

50 Of men eerder aansluiting vindt bij de notie stemrechten, dan wel bij de aandelen of het kapitaal, zal afhankelijk zijn van de verhoudingen en de vennootschapsvorm. Zo zal de notie stemrechten het meest aansluiting kunnen vinden wanneer er sprake is van een blote eigenaar. Het begrip eigendomsbelang (*i.e.* aandelen of kapitaal) wordt dan weer relevant wanneer men te maken heeft met een vruchtgebruiker. In maatschappen (zonder rechtspersoonlijkheid) worden beslissingen in principe bij unanimitie genomen. Indien geen algemene vergadering is ingericht die van dit principe afwijkt, kan men op basis van het criterium “toereikend percentage van het stemrecht” moeilijk een uiteindelijke begunstigde aanduiden. (*4) De noties kapitaal en aandelen bieden in het geval van een maatschap evenmin soelaas. Wanneer een natuurlijke persoon uiteindelijk recht heeft op meer dan vijftientwintig percent van de winstrechten en/of de activa bij de liquidatie van de maatschap, kan richtlijnconform gesproken worden van een toereikend eigendomsbelang. (*5) In het geval van een stichting administratiekantoor (*6) zullen de natuurlijke personen die

(*1) In België werden aandelen aan toonder immers afgeschaft bij de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder, *BS* 23 december 2005.

(*2) Dit wordt benadrukt in Circ. 2020/C/59 van 24 april 2020 betreffende het UBO-register.

(*3) G.D. GOYVAERTS en S. DEMEULENAERE, “Preventief luik van de antiwitwaswetgeving” in TIBERGHIE, *Tiberghien Handboek voor Fiscaal Recht 2019-2020*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2019, (2575) 2589, nr. 11083.

(*4) S. LANDUYT, F. DESMYTTERE en L. MAES, “De Maatschap: Van Contract naar Instituut” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat Deel 35*, Herentals, Knops Publishing, 2019, (33) 68, nr. 87.

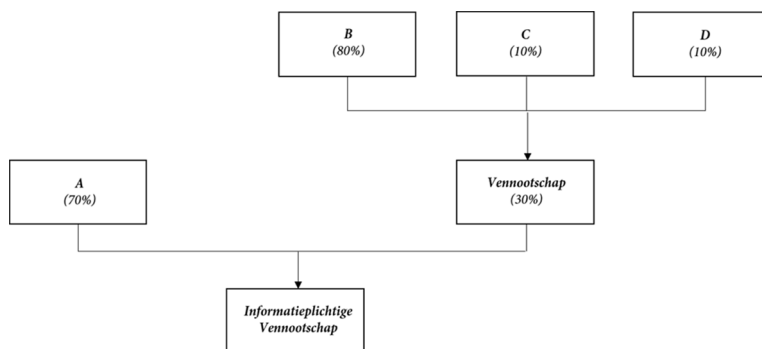
(*5) S. LANDUYT, F. DESMYTTERE en L. MAES, “De Maatschap: Van Contract naar Instituut” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat Deel 35*, Herentals, Knops Publishing, 2019, (33) 68, nr. 87.

(*6) Een “stichting administratiekantoor” is een rechtspersoon (opgericht onder de vorm van een private stichting) waarvan de eigendom van effecten (*i.e.* aandelen van een vennootschap) wordt overgedragen, en die in ruil hiervoor certificaten uitdeelt aan de certificaathouder. De stichting is eigenaar van de effecten en bezit alle lidmaatschapsrechten verbonden aan deze effecten. De patrimoniale rechten komen toe aan de certificaathouder (zie FOD FINANCIËN, *FAQ: UBO-register en stichting administratiekantoor*, 2019, 3, online raadpleegbaar op: <https://financien.belgium.be>. (hierna aangeduid als “**FAQ: UBO-register en stichting administratiekantoor**”).

meer dan vijftientwintig percent van de certificaten houden als uiteindelijke begunstigen van de vennootschap gezien worden. (*1)

De hierboven beschreven indicatie van een toereikend percentage in de stemrechten of eigendomsbelang geldt in geval van rechtstreekse participaties. De Wet bevat eveneens een indicatie van een dergelijk toereikend percentage wanneer er sprake is van een onrechtstreekse deelneming in een vennootschap. Wanneer een natuurlijke persoon de uiteindelijke eigenaar is van, of zeggenschap heeft over een vennootschap via een of meerdere intermediaire entiteiten, is er sprake van een onrechtstreekse deelneming. (*2) In een dergelijk geval is het van belang dat de onderworpen entiteiten over een overzicht beschikken van de volledige eigendomsstructuren opdat zij de uiteindelijke begunstigde van de vennootschap kunnen identificeren. Met betrekking tot de berekening van een toereikend percentage stemrechten of eigendomsbelang bij een onrechtstreekse deelneming bestaat echter onduidelijkheid. De administratieve toelichting reikt wat dit betreft twee berekeningsmethoden aan. De eerste methode (i) vertrekt van de gewogen waarde van de participatie. Wanneer deze gewogen waarde meer dan vijftientwintig percent bedraagt, is er sprake van een toereikend percentage. De tweede methode (ii) gaat na of de zeggenschap van een natuurlijke persoon meer dan vijftig percent bedraagt in een intermediaire vennootschap die op haar beurt een belang of zeggenschap heeft van meer dan vijftientwintig percent van de stemrechten of aandelen van de informatieplichtige vennootschap.

Figuur 1

(*1) In de situatie waarin niet alle aandelen van de vennootschap gecertificeerd werden, of wanneer de certificaten worden gehouden via een andere vennootschap zal de beoordeling gebeuren op basis van de techniek van de gewogen waarde van de aandelen en certificaten (zie *FAQ: UBO-register en stichting administratiekantoor*, 5).

(*2) Zie eveneens het *Verslag aan de Koning* bij het koninklijk besluit betreffende de werkingsmodaliteiten van het UBO-register, BS 14 augustus 2018.

Wanneer men de berekeningsmethode van de gewogen waarde toepast op het voorbeeld aangereikt door de administratie (*1) (zie “*Figuur 1*”), zal natuurlijke persoon B niet over een toereikend belang in de stemrechten of aandelen van de informatieplichtige vennootschap beschikken. Bijgevolg zal hij niet aangemerkt worden als een uiteindelijke begunstigde van voorgemelde vennootschap. De gewogen waarde van de deelneming van de natuurlijke persoon bedraagt immers slechts 24 % (*i.e.* 80 % vermenigvuldigd met 30 %), waardoor de indicatieve grens van vijftientwintig percent niet bereikt wordt. Het dient echter benadrukt te worden dat dit percentage een indicatie betreft. Natuurlijke personen C en D beschikken evenmin over een toereikend percentage stemrechten of aandelen/kapitaal in de informatieplichtige vennootschap. De gewogen waarde van hun deelneming bedraagt slechts 3 % (*i.e.* 10 % vermenigvuldigen met 30 %).

De tweede methode gaat na of er sprake is van een meerderheidsparticipatie in de intermediaire vennootschap die op haar beurt een belang of zeggenschap heeft van meer dan vijftientwintig percent van de stemrechten of aandelen of kapitaal in de informatieplichtige vennootschap. De administratie vult het begrip “meerderheidsparticipatie” vennootschapsrechtelijk in. (*2) In het voorbeeld zal natuurlijke persoon B over een toereikend percentage beschikken. Hij beschikt immers over een meerderheidsparticipatie (*i.e.* 80 %) in de intermediaire vennootschap die op haar beurt een belang heeft van meer dan vijftientwintig percent (*i.e.* 30 %) in de informatieplichtige vennootschap. Natuurlijke personen C en D beschikken ook bij toepassing van de tweede methode niet over een toereikend percentage en zullen bijgevolg niet aangemerkt kunnen worden als uiteindelijke begunstigten van de informatieplichtige vennootschap.

De administratieve commentaren zijn slechts ter informatieve titel uitgegeven, waardoor vragen rijzen over de conformiteit van de toegepaste methoden met de Wet. In het bijzonder vormt de verenigbaarheid van de eerste methode (*i.e.* de gewogen waarde) met de Wet het voorwerp van discussie. Volgens de administratie vindt deze berekeningswijze voor het toereikend percentage haar oorsprong in artikel 4, 27°, lid 2, a), i), lid 1 en 2 van de Wet. Het UBO-KB verwijst, voor wat betreft de bepaling van een onrechtstreekse uiteindelijke begunstigde, naar de definitie verstrekt in artikel 4, 27° van de Wet. (*3) De memorie van toelichting met betrekking tot deze bepaling maakt echter alleen gewag van de tweede methode, die vertrekt van het meerderheidsbelang in de informatieplichtige vennootschap. (*4)

(*1) Zie FAQ: UBO-register, 13.

(*2) Art. 1:14 Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen, (BS 4 april 2019, hierna aangeduid als “WVV”).

(*3) Art. 2, 4°, j°, 6° UBO-KB.

(*4) MvT bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 104.

51 Een **tweede categorie** (ii) uiteindelijke begunstigden bij vennootschappen betreft de natuurlijke personen die **zeggenschap hebben over een vennootschap via andere middelen** (dan een toereikend percentage in de stemrechten of het eigendomsbelang). Om te bepalen wanneer er sprake is van zeggenschap via andere middelen verwijst de Wet naar artikel 22, lid 1-5 van de Boekhoudrichtlijn. (*1) Het gaat in essentie om natuurlijke personen die feitelijk zeggenschap uitoefenen over de desbetreffende vennootschap, of die het recht hebben om de meerderheid van de leden van het bestuurs-, beleids-, of toezichthoudend orgaan van de vennootschap te benoemen of te ontslaan. (*2) Wanneer een stichting administratiekantoor meer dan vijftig percent van de aandelen in de vennootschap houdt, zijn de uiteindelijke begunstigden de natuurlijke personen die via dergelijke andere middelen uiteindelijk zeggenschap over de stichting administratiekantoor uitoefenen. (*3)

52 Heeft het onderzoek door de onderworpen entiteiten naar uiteindelijke begunstigden uit de eerste twee categorieën tot de identificatie van een of meer natuurlijke personen geleid, en bestaan er geen twijfels omtrent het feit dat de geïdentificeerde persoon (of personen) de uiteindelijke begunstigde(n) is (of zijn), dan dienen de onderworpen entiteiten geen verder onderzoek te verrichten. (*4) De onderworpen entiteiten dienen alle mogelijke middelen aan te wenden voor de identificatie van de natuurlijke personen uit de eerste twee categorieën. (*5) (*6) Het is de onderworpen entiteiten dan ook niet toegelaten om direct over te gaan tot de identificatie van natuurlijke personen in de derde categorie, zonder onderzoek te doen naar de eerste twee categorieën, teneinde het

(*1) Richtl. 2013/34/EU (*Pb.L.* 29 juni 2013, afl. 182, 19).

(*2) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 104.

(*3) De administratieve toelichting verduidelijkt dat het in voorkomend geval niet gaat om de leden van de raad van bestuur of de raad van toezicht van de stichting administratiekantoor, daar zij slechts controle uitoefenen op basis van hun mandaat (*i.e.* in naam en voor rekening van de stichting administratiekantoor) (zie *FAQ: UBO-register en stichting administratiekantoor*, 5).

(*4) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 104-105.

(*5) De Wet verplicht de onderworpen entiteiten om de identificatiegegevens van cliënten en hun uiteindelijke begunstigden en de bewijsstukken die hebben gediend voor de verificatie van de identiteit van deze personen, van de raadpleging van betrouwbare informatiebronnen op te slaan (art. 60 van de Wet).

(*6) De administratieve toelichting geeft het voorbeeld van de situatie waarin een Belgische vennootschap aangehouden wordt door een buitenlandse juridische entiteit. In dit geval betekent het “aanwenden van alle mogelijke middelen” o.a. het verrichten van opzoeken in gelijkaardige registers als het Belgische UBO-register. In geval van afwezigheid van dergelijke registers, of indien het register (voor de verzoeker) niet toegankelijk is, kan men volgens de administratie een aangetekend schrijven sturen naar het bestuursorgaan van deze buitenlandse entiteit met de vraag om de uiteindelijke begunstigde kenbaar te maken. Indien dit op grond van interne wetgeving van het desbetreffende land geweigerd wordt, dient de briefwisseling die dit aantoonst bewaard te worden (zie *FAQ: UBO-register*, 6).

identificatieproces te versnellen. (*1) Men vereist evenwel geen absolute zekerheid met betrekking tot de aanwezigheid van uiteindelijke begunstigen uit de eerste twee categorieën. De onderworpen entiteiten dienen met voldoende zekerheid vast te stellen dat een identificatie van een uiteindelijke begunstigde binnen de eerste twee categorieën niet voorhanden is. (*2)

53 Wanneer geen natuurlijke personen geïdentificeerd kunnen worden als uiteindelijke begunstigen uit de eerste twee categorieën, of indien er enige twijfel bestaat of de geïdentificeerde personen de uiteindelijke begunstigen zijn, dient men over te gaan tot identificatie van natuurlijke personen uit de **derde categorie (iii)**. (*3) Tot deze laatste categorie uiteindelijke begunstigen behoren natuurlijke personen die behoren tot het **hoger leidinggevend personeel**. Dit betreft functionarissen of werknemers met voldoende kennis van de blootstelling van hun instelling aan het risico met betrekking tot het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, en die een voldoende hoge hiërarchische positie bekleden om beslissingen te nemen die van invloed zijn op die blootstellingen, zonder dat het noodzakelijk gaat om een lid van het wettelijk bestuursorgaan. (*4) Het gaat om de leiders van een vennootschap die in de praktijk de meest beslissende invloed uitoefenen met betrekking tot het beheer van de vennootschap in kwestie.

54 Teneinde de identificatie van uiteindelijke begunstigen in de praktijk vlotter te laten verlopen, behandelt de administratie in haar toelichting een aantal **bijzondere situaties** waarbij moeilijkheden kunnen ontstaan met betrekking tot de identificatie van uiteindelijke begunstigen.

Een eerste situatie betreft het geval waarin het **eigendomsrecht wordt opgesplitst** in blote eigendom en vruchtgebruik, of waarin er sprake is van een **onverdeeldheid**. (*5) In het eerste geval verduidelijkt de administratieve toelichting dat de blote eigenaar als uiteindelijke begunstigde geregistreerd dient te worden wanneer deze natuurlijke persoon meer dan vijftientig percent van de aandelen bezit die het kapitaal vertegenwoordigen. De vruchtgebruiker zal op zijn beurt als uiteindelijke begunstigde beschouwd worden (en als dusdanig geregistreerd moeten worden) wanneer deze meer dan vijftientig percent van de stemrechten verbonden aan de effecten die het kapitaal vertegenwoordigen bezit, of er titularis van is. Bij de

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 105.

(*2) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 105.

(*3) Art. 4, 27°, lid 2, a), iii) van de Wet.

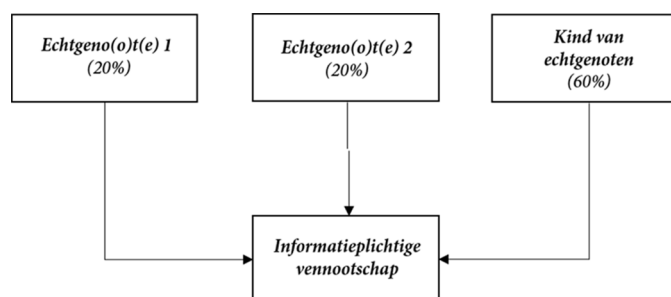
(*4) Zie hieromtrent, *infra*, onder art. 4, 31° van de Wet.

(*5) *FAQ: UBO-register*, 19.

registratie van de blote eigenaar verduidelijkt de administratieve toelichting dat in een dergelijk geval ook de vruchtgebruiker geregistreerd dient te worden onder de vermelding dat de betrokken natuurlijke persoon de vruchtgebruiker is van de effecten aangehouden door de blote eigenaar. De vraag rijst of een dergelijke vermelding in ieder geval gemaakt dient te worden, of slechts in het geval waarin de vruchtgebruiker eveneens als uiteindelijke begunstigde gekwalificeerd kan worden. Wat de situatie van onverdeeldheid betreft, verduidelijkt de administratie dat wanneer deze onverdeeldheid aanleiding geeft tot een gezamenlijke controle, zijnde een controle die betrekking heeft op een participatie van meer dan vijftientwintig percent, alle personen in de onverdeeldheid als uiteindelijke begunstigten geregistreerd moeten worden. (*1) In een dergelijk geval is er sprake van een **gegroepeerde uiteindelijke begunstigde**.

Een volgende situatie, die enigszins aansluit bij het geval van een onverdeeldheid, betreft de uiteindelijke begunstigten in het geval van een **huwelijksgemeenschap**. (*2) Wanneer de echtgenoten gehuwd zijn onder het wettelijk stelsel, en artikel 1401, § 1, 5° BW toepassing vindt, zullen de echtgenoten afzonderlijk als uiteindelijke begunstigde beschouwd worden wanneer zij een participatie hebben van meer dan vijftientwintig percent. Aangezien de participatie slechts een indicatie vormt, is het niet uitgesloten dat een echtgenoot, die niet over het vereiste percentage beschikt, in de praktijk eveneens de controle uitoefent op de informatieplichtige vennootschap. In dit geval dient ook hij/zij als uiteindelijke begunstigde geregistreerd te worden.

Figuur 2

(*1) FAQ: UBO-register, 20.

(*2) FAQ: UBO-register, 21.

In bovenstaand voorbeeld (zie ‘*Figuur 2*’), aangereikt in de administratieve toelichting, beschikken beide echtgenoten niet over een toereikend percentage om als uiteindelijke begunstigde van de informatieplichtige vennootschap in de zin van de eerste categorie beschouwd te worden. Het kind van de echtgenoten zal wegens zijn toereikend percentage van deelneming wel als uiteindelijke begunstigde van de informatieplichtige vennootschap geïdentificeerd worden. Ofschoon de echtgenoten in bovenstaande situatie geen uiteindelijke begunstigden in de zin van de wet zijn, blijft het mogelijk dat zij via andere wijzen controle uitoefenen op de informatieplichtige vennootschap. Zo kunnen de echtgenoten het ouderlijk vruchtgebruik op de aandelen van het minderjarige of handelsonbekwame kind uitoefenen. De echtgenoten kunnen eveneens, wanneer zij gehuwd zijn onder het stelsel van scheiding van goederen, een aandeelhoudersovereenkomst sluiten krachtens welke zij daadwerkelijk de controle uitoefenen en bijgevolg als gegroepeerde uiteindelijke begunstigde beschouwd worden. (*1) In voorkomend geval beschikken de echtgenoten gezamenlijk, of controleren zij meer dan vijftientwintig percent van het kapitaal of de stemrechten in de informatieplichtige vennootschap.

55 Het is eveneens mogelijk dat een trust, fiducie of een gelijkaardige constructie een toereikend percentage van het eigendomsbelang bezitten of stemrecht erover uitoefenen. In voorkomend geval zullen alle personen die als uiteindelijke begunstigden van de intermediaire entiteit geïdentificeerd werden, gelden als uiteindelijke begunstigde van de vennootschap.

b. Uiteindelijke begunstigden van een fiducie of trust

“[...] Worden beschouwd als personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten:

b) in het geval van fiducieën of trusts, alle volgende personen:

- i) de oprichter(s);
- ii) de fiduciebeheerder(s) of trustee(s);
- iii) de eventuele protector(s);
- iv) de begunstigden, of wanneer de personen die de begunstigden van de fiducie of van de trust zijn, nog niet werden aangeduid, de categorie van personen in wier hoofdzakelijk belang de fiducie of de trust werd opgericht of werkzaam is;
- v) elke andere natuurlijke persoon die wegens het feit dat hij directe of indirecte eigenaar is of via andere middelen, uiteindelijke zeggenschap over de fiducie of de trust uitoefent; [...]

(*1) MvT bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 302.

56 Wanneer de cliënt van een onderworpen entiteit een trust (*1) of een fiducie is, somt de Wet (*2) **vijf categorieën natuurlijke personen** op die worden beschouwd als personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van, of zeggenschap hebben over de cliënt. (*3) Wat de uiteindelijke begunstigden van vennootschappen betrof, werd hierboven uiteengezet dat de onderworpen entiteiten niet in ieder geval een onderzoek dienen te verrichten naar de drie categorieën uiteindelijke begunstigden. In het geval van trusts en fiducieën is de situatie verschillend. In voorkomend geval dienen de onderworpen entiteiten **alle** natuurlijke personen aan te duiden die onder een van de door de wet opgesomde categorieën geïdentificeerd kunnen worden. (*4) Dit betekent ook dat in het geval de informatieplichtige entiteit een vennootschap is, waarvan een trust of een fiducie meer dan vijftientwintig percent van de vennootschap bezit, of waarover ze zeggenschap uitoefent, **alle** natuurlijke personen die als uiteindelijke begunstigden van de intermediaire trust geïdentificeerd worden, aangemerkt moeten worden als (onrechtstreekse) uiteindelijke begunstigden van de vennootschap. (*5)

57 Wat de vijf categorieën uiteindelijke begunstigden bij trusts en fiducieën betreft, duidt de Wet als eerste de **oprichter(s)** van de trust of fiducie aan als uiteindelijke begunstigde(n). De oprichter (*settlor*) roept de figuur van de trust of de fiducie in het leven. Vervolgens is (zijn) ook de **fiduciebeheerder(s)** in het geval van een fiducie en de **trustee(s)** in het geval van een trust uiteindelijke begunstigde(n). De verplichtingen van deze natuurlijke personen zijn afhankelijk van hetgeen overeengekomen is. Ook de **protector** van de trust of fiducie zal aangemerkt worden als uiteindelijke begunstigde. Het zal niet steeds mogelijk zijn om een protector aan te duiden, daar dit slechts een facultatieve hoedanigheid betreft. De hierboven vermelde hoedanigheden kunnen in bepaalde gevallen overlappen. Zo bestaat de mogelijkheid dat de oprichter van de trust, de *trustee* wordt van de trust, of zichzelf aanwijst als begunstigde van de trust. (*6) De hoedanigheden kunnen gedurende de levensduur van de trust eveneens door andere natuurlijke personen worden ingevuld. Vervolgens wordt de **begunstigde** van een fiducie of een trust aangemerkt als uiteindelijke begunstigde. De administratieve commentaar verduidelijkt dat het gaat om de natuurlijke persoon (of personen) die met name wordt (worden) genoemd in de statuten, of die op een andere wijze aangeduid wordt (worden) door het bestuursorgaan van de trust. Dit kan het geval zijn via de *letter of intent* bij een trust. Verder stelt de Wet dat wanneer de persoon die de begunstigde is van een trust of fiducie nog niet als dusdanig werd aangemerkt, de

(*1) Voor de invulling van het begrip “trust” in de zin van de Wet, zie *supra*, onder art. 4, 26° van de Wet.

(*2) De bepalingen met betrekking tot de uiteindelijke begunstigden van een fiducie of een trust vormen de omzetting van artikel 3, (6), (b), (i)-(v) AMLD-4.

(*3) Art. 4, 27°, lid 2, b), i)-(v) van de Wet.

(*4) Dit wordt andermaal bevestigd door de toevoeging van de zinsnede “alle volgende personen” aan de inleidende zin van artikel 4, 27°, lid 2, b) van de Wet door de wet van 20 juli 2020.

(*5) *FAQ: UBO-register*, 18.

(*6) N. APPERMONT, *De trust. Een juridisch kader voor de (internationaal) privaatrechtelijke inpassing en fiscale gevolgen in Fiscale Studies*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 189, nr. 240.

categorie van personen in wier hoofdzakelijke belang de trust of fiducie werd opgericht als uiteindelijke begunstigden worden gezien. Ten slotte is ook iedere **andere natuurlijke persoon** die wegens het feit dat hij directe of indirecte eigenaar is, of via andere middelen uiteindelijke zeggenschap uitoefent over de fiducie of trust een uiteindelijk begunstigde.

c. Uiteindelijke begunstigden van (internationale) vzw's en stichtingen

“[...] Worden beschouwd als personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten:

[...]

c) In het geval van (internationale) verenigingen zonder winstoogmerk en van stichtingen:

- i) de personen, respectievelijk bedoeld in artikel 9:5, eerste lid, artikel 10:9 en artikel 11:7 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, die lid zijn van de raad van bestuur;*
- ii) de personen die gemachtigd zijn de vereniging te vertegenwoordigen overeenkomstig artikel 9:7, § 2, van hetzelfde Wetboek;*
- iii) de personen belast met het dagelijks bestuur van de (internationale) vereniging of stichting, bedoeld respectievelijk in artikel 9:10, artikel 11:14, en artikel 10:10, van hetzelfde Wetboek;*
- iv) de stichters van een stichting, bedoeld in artikel 1:3, van hetzelfde Wetboek;*
- v) de natuurlijke personen of, wanneer deze personen nog niet werden aangeduid, de categorie van natuurlijke personen in wier hoofdzakelijk belang de (internationale) vereniging zonder winstoogmerk of stichting werd opgericht of werkzaam is;*
- vi) elke andere natuurlijke persoon die via andere middelen uiteindelijke zeggenschap over de (internationale) vereniging of stichting uitoefent; [...]*

58 In het geval van (internationale) verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen somt de Wet zes categorieën natuurlijke personen op die beschouwd worden als personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van, of zeggenschap hebben over de cliënt. (*1) De wetgever opteerde om deze rechtsvormen onder een afzonderlijke categorie te brengen en ze niet op te nemen in de categorie “juridische constructies die vergelijkbaar zijn met fiducieën en trusts”, dit om rekening te houden met de specifieke structuur van verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen. De structuur van deze entiteiten leunt nauwer aan bij die van kapitaalvennootschappen waardoor een loutere verwijzing naar de categorieën uiteindelijke begunstigden van trusts en fiducieën volgens de wetgever

(*1) De bepalingen met betrekking tot de uiteindelijke begunstigden van een (internationale) vzw en een stichting vormen de omzetting van artikel 3, (6), (c) AMLD-4.

juridisch onzeker zou zijn. (*1) De (internationale) vereniging zonder winstoogmerk wordt niet uitdrukkelijk gevisieerd door AMLD-4. Desalniettemin achtte de wetgever het, gezien het risico dat deze rechtsvorm aangewend wordt voor de financiering van terrorisme, toch noodzakelijk om, in navolging van de wet van 11 januari 1993, deze categorie op te nemen in de wet. (*2)

59 Een eerste categorie natuurlijke personen die beschouwd kunnen worden als personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van, of zeggenschap hebben over de cliënt betreft de natuurlijke personen die **lid zijn van de raad van bestuur** van de (internationale) vzw. (*3) Het gaat hier aldus om de bestuurders van deze entiteiten. Sinds de aanneming van het WVV werd afgestapt van de term “raad van bestuur” en wordt gewag gemaakt van de noties “bestuursorgaan” en “bestuur”.

De tweede categorie uiteindelijke begunstigen heeft uitsluitend betrekking op de vzw en betreft de natuurlijke personen die **gemachtigd zijn om de vereniging te vertegenwoordigen** conform artikel 9:7, § 2 van het WVV. (*4) De Wet maakt geen gewag van de personen die gemachtigd zijn om de stichting te vertegenwoordigen.

Een derde categorie uiteindelijke begunstigen betreft de natuurlijke personen **belast met het dagelijks bestuur** van de (internationale) vereniging of de stichting. (*5)

De **stichters** van de stichting worden eveneens aangemerkt als uiteindelijke begunstigen van de stichting. (*6) Opvallend is dat de oprichters van een vereniging niet aangemerkt worden als uiteindelijke begunstigen. Dergelijke entiteiten worden vaak opgericht ten behoeve van een bepaald doel dat een langdurige inspanning vergt, waardoor verenigingen een lang bestaan kennen en verschillende generaties van leden en bestuurders elkaar opvolgen. De oprichters van verenigingen kunnen deze verlaten en opgevolgd worden door andere personen. Oprichters die geen lid meer zijn van de vereniging en er geen mandaat meer uitoefenen, kunnen volgens de wetgever bezwaarlijk als uiteindelijke begunstigen beschouwd worden. (*7) Dit impliceert evenwel niet dat een oprichter van een vereniging nooit als uiteindelijke begunstigde

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 102.

(*2) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 106.

(*3) De Wet verwijst voor de (internationale) vereniging zonder winstoogmerk en de stichting respectievelijk naar artikel 9:5, artikel 10:9 en artikel 11:7 van het WVV.

(*4) Artikel 9:7, § 2 van het WVV stelt dat het bestuursorgaan van de vereniging zonder winstoogmerk de vereniging vertegenwoordigt, met inbegrip van de vereniging in rechte. Het is evenwel mogelijk dat de vertegenwoordigingsbevoegdheid inzake het dagelijks bestuur wordt opgedragen aan een persoon (of personen) die geen lid zijn van het bestuursorgaan of van de vereniging. In dit geval zullen zij als uiteindelijke begunstigen van de vereniging geïdentificeerd moeten worden.

(*5) Hiervoor wordt verwezen naar art. 9:10, art. 11:14 en art. 10:10 van het WVV.

(*6) Hiervoor wordt verwezen naar art. 1:3 van het WVV.

(*7) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 107.

beschouwd kan worden. Dit kan nog steeds het geval zijn wanneer hij naast de hoedanigheid van oprichter tot een andere categorie uiteindelijke begunstigten behoort.

De **personen in wier hoofdzakelijk belang** de (internationale) vereniging of stichting werd **opgericht** of **werkzaam** is, worden ook als uiteindelijke begunstigten beschouwd. Wanneer deze persoon (of personen) nog niet werd(en) aangeduid, wordt de categorie van natuurlijke personen in wier hoofdzakelijk belang de vereniging of stichting werd opgericht als uiteindelijke begunstigde aangemerkt. Het gaat om personen die geen lid zijn van de vereniging of de stichting waarvoor het doel van de entiteit voorziet in ondersteuning, een bepaald voordeel, hulp, ... (*1) Dit zijn algemene doelgroepen die in de statuten van de vereniging of de stichting worden genoemd. Dit impliceert volgens de administratieve toelichting evenwel geen verplichting om iedere natuurlijke persoon op de hoogte te brengen wanneer deze niet in de statuten bij naam werd genoemd. (*2) De memorie van toelichting reikt als voorbeeld de situatie aan van een vereniging zonder winstoogmerk met als doel “het ondersteunen van oorlogsslachtoffers”. In een dergelijk geval vormen bijvoorbeeld Syrische oorlogsslachtoffers de uiteindelijke begunstigten van de vereniging zonder winstoogmerk. (*3) Niet iedere vereniging of stichting zal uiteindelijke begunstigten in deze categorie kunnen identificeren. Het is immers mogelijk dat de entiteit werd opgericht in het belang van een bepaald doel dat niet gericht is op bepaalde (categorieën van) natuurlijke personen (e.g. de bescherming van het milieu, het erfgoed, ...). (*4) In het geval van een stichting administratiekantoor verduidelijkt de administratieve toelichting dat in de meeste gevallen de certificaathouders als uiteindelijke begunstigten worden aangegeven. Eventueel kan de hele familie globaal met naam genoemd worden. De statuten van een stichting administratiekantoor zullen immers slechts zelden begunstigten met naam benoemen.

Ten slotte behoort elke andere natuurlijke persoon die **via andere middelen uiteindelijke zeggenschap uitoefent** over de (internationale) vereniging of stichting tot de uiteindelijke begunstigten van deze entiteiten. Het betreft een restcategorie voor natuurlijke personen die via andere middelen zeggenschap uitoefenen over de entiteit zonder er lid van te zijn. Het gaat bijvoorbeeld om die natuurlijke personen die achter de schermen handelen via stromannen. Deze restcategorie heeft ook betrekking op leden die, door middel van cumulatie van vertegenwoordigingsmandaten gekoppeld aan

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 107.

(*2) Bij de registratie van de uiteindelijke begunstigten van (internationale) verenigingen en stichtingen bestaat de mogelijkheid om algemene doelgroepen te registreren en vereist men niet dat de bijgewerkte statuten bij de identificatie worden toegevoegd (zie *FAQ: UBO-register*, 25).

(*3) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 107.

(*4) *FAQ: UBO-register*, 26.

de afwezigheid van andere leden op de algemene vergadering, gedurende verschillende opeenvolgende boekjaren een feitelijk uiteindelijk zeggenschap over de vereniging zouden uitoefenen. (*1) Hoewel deze restcategorie niet *ipso facto* alle leden van de algemene vergadering omvat, heeft zij volgens de administratieve toelichting wel betrekking op de leden van de algemene vergadering die structureel in onderling overleg optreden om een regelmatige en herhaaldelijke meerderheid te verkrijgen naar analogie met aandeelhoudersovereenkomsten. (*2) Dit is eveneens het geval bij stemafspraken tussen certificaathouders in het geval van een stichting administratiekantoor. (*3) De administratieve toelichting verduidelijkt dat administratieve of regelgevende instanties niet als uiteindelijke begunstigden in de zin van deze categorie geïdentificeerd mogen worden. (*4)

d. Uiteindelijke begunstigden van juridische constructies vergelijkbaar met fiducieën en trusts

“[...] Worden beschouwd als personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van of zeggenschap hebben over de cliënt, de lasthebber van de cliënt of de begunstigde van levensverzekeringsovereenkomsten:

d) In het geval van juridische constructies die vergelijkbaar zijn met fiducieën of trusts, de natuurlijke persoon of personen die gelijkwaardige of soortgelijke functies als onder b) bekleedt of bekleden; [...]”

60 Bij een juridische constructie die vergelijkbaar is met een fiducie of een trust worden de natuurlijke personen die gelijkwaardige of soortgelijke functies bekleden als de uiteindelijke begunstigden die de Wet aanduidt in het geval van fiducieën of trusts, als natuurlijke personen die de uiteindelijke eigenaar zijn van, of zeggenschap hebben over de cliënt beschouwd. (*5) (*6) De Europese wetgever was immers van mening dat, met het oog op de rechtszekerheid en het creëren van een *level playing*

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 108.

(*2) *Verslag namens de Commissie* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54/2566/003, 11 (zie eveneens *FAQ: UBO-register*, 26).

(*3) De administratieve toelichting verduidelijkt dat met een dergelijke overeenkomst in principe noch de statuten van de stichting administratiekantoor, noch de administratievoorwaarden of het reglement van de raad van bestuur/toezicht worden bedoeld. Deze documenten benoemen immers voornamelijk (wettelijke) mandaathouders die in naam en voor rekening van de stichting administratiekantoor handelen, hetgeen nooit als een overeenkomst/stemafpraak kan gelden (zie *FAQ: UBO-register en stichting administratiekantoor*, 4).

(*4) *FAQ: UBO-register*, 26.

(*5) Zie *supra*, onder art. 4, 27°, lid 2, b), i) t.e.m. v) van de Wet.

(*6) De bepalingen met betrekking tot de uiteindelijke begunstigden van een (internationale) vzw en een stichting vormen de omzetting van artikel 3, (6), (c) AMLD-4.

field, het van essentieel belang is dat de lidstaten aangeven welke juridische constructies die in de Unie worden opgezet, die door hun functies of structuur, als vergelijkbaar met trusts moeten worden beschouwd. (*1) Het gaat onder meer (maar niet noodzakelijkerwijs) om structuren die het mogelijk maken een scheiding of loskoppeling van juridische en uiteindelijke economische eigendom van activa te verwezenlijken. Soortgelijke juridische constructies omvatten volgens de Europese Commissie over het algemeen een mechanisme waarbij het goed wordt toevertrouwd aan één persoon, die de eigendomstitel ervan bezit of het beheert ten behoeve van een of meer andere personen of voor een specifiek doel. (*2)

61 Op nationaal niveau kent de Wet aan de Koning de bevoegdheid toe om, bij ministerraad overlegd besluit, een lijst uit te vaardigen van juridische constructies die vergelijkbaar zijn met fiducieën en trusts. (*3) Het komt vervolgens toe aan de minister van Financiën om deze lijst over te maken aan de Europese Commissie. (*4) Deze lijst werd inmiddels gepubliceerd en vermeldt, wat België betreft, het “fidei-commis de residuo” als constructie vergelijkbaar met trusts. (*5) Het fidei-commis de residuo maakt het mogelijk voor de schenker om de bestemming van de geschonken goederen te beïnvloeden over meer dan één generatie. De schenker gaat in voorkomend geval de goederen schenken aan de begiftigde (de bezwaarde), onder de voorwaarde dat hetgeen bij het overlijden van de bezwaarde overblijft, toekomt aan een tweede begunstigde (de verwachter) die door de schenker werd aangeduid. (*6) Bij het overlijden van de eerste begunstigde, zal de tweede begunstigde slechts recht hebben op hetgeen overblijft van de initiële schenking aan de eerste begunstigde. Net zoals het geval is bij de trust, is er bij het fidei-commis de residuo sprake van een driepartijenverhouding: een persoon (*settlor* of schenker, resp. bij een trust en fidei-commis de residuo) maakt ten voordele van een persoon een beschikking waarbij wordt bepaald dat deze vermogensbestanddelen toekomen aan een derde persoon. (*7) Net zoals de *trustee* het eigendomsrecht bekomt van de goederen in een trust, verkrijgt de bezwaarde het

(*1) Considerans 29, AMLD-5.

(*2) EUROPESE COMMISSIE, *Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad waarin wordt beoordeeld of de lidstaten trusts en soortgelijke juridische constructies die door hun nationaal recht worden beheerst, naar behoren hebben geïdentificeerd en hebben onderworpen aan de verplichtingen van Richtlijn (EU) 2015/849*, Brussel, Europese Commissie, september 2020, COM(2020)560, 15 p., online raadpleegbaar op: <https://ec.europa.eu/>.

(*3) *Vr. en Antw.* Kamer 2019, 27 september 2019, nr. 55/02, 12 (Vr. nr. 12 S. VERHERSTRAETEN).

(*4) Zie art. 74, § 1, lid 3 van de Wet (de lidstaten zijn verplicht kennis te geven van de categorieën, de beschrijving van de kenmerken, de naam en – indien van toepassing – de rechtsgrondslag van soortgelijke juridische constructies, en dit uiterlijk op 10 juli 2019, zie art. 31, lid 2 AMLD-5, zoals aangepast door AMLD-5).

(*5) Lijst van trusts en soortgelijke juridische constructies die vallen onder het recht van de lidstaten en waarvan de Commissie in kennis is gesteld, *Pb.L.* 24 oktober 2019, afl. 360, 28.

(*6) M. PUELINCKX-COENE, “Over schenkingen de residuo”, *TEP* 2007, (191) 191; V. SAGAERT, “Het fideicommiss de residuo door de bril van het goederenrecht: mogelijkheden, beperkingen en evoluties” in R. BARBAIX en N. CARETTE (eds.), *Tendensen vermogensrecht 2013*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2013, (145) 145.

(*7) N. APPERMONT, *De trust. Een juridisch kader voor de (internationaal) privaatrechtelijke inpassing en fiscale gevolgen in Fiscale Studies*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 534, nr. 651.

eigendomsrecht van de geschonken goederen in het geval van een fideï-commis de residuo. (*1) Beide figuren kennen echter ook verschillen, hoofdzakelijk met betrekking tot de relatie van de *trustee*/bezwaarde tot de goederen. (*2)

Wanneer de Wet gewag maakt van “gelijkwaardige of soortgelijke” functies als met betrekking tot de trust of de fiducie, kan de schenker in het geval van een fideï-commis de residuo op de eerste plaats beschouwd worden als de uiteindelijke begunstigde van voorgemelde figuur. Hij heeft immers een soortgelijke functie als de *settlor* in het geval van een trust. Ofschoon de verplichtingen en bevoegdheden van de bezwaarde in het geval van een fideï-commis de residuo en de *trustee* in het geval van een trust verschillen, betreffen het soortgelijke functies. Hierdoor zal de bezwaarde aanzien kunnen worden als uiteindelijke begunstigde van het fideï-commis de residuo. De begunstigde in het geval van een trust en de tweede begunstigde in het geval van een fideï-commis de residuo bevinden zich eveneens in een soortgelijke positie.

2. Natuurlijke personen voor wier rekening een verrichting/zakelijke relatie wordt aangegaan

62 De tweede categorie uiteindelijke begunstigten betreft de natuurlijke personen voor wier rekening een verrichting wordt uitgevoerd, of met wie een zakelijke relatie wordt aangegaan. Het gebruik van de notie “verrichting” maakt duidelijk dat zowel bilaterale, als unilaterale verrichtingen bedoeld worden. Een voorbeeld van deze laatste soort betreft een betalingsverrichting die door de betaler zelf geïnitieerd wordt zonder tussenkomst van de begunstigde. (*3) De Wet verduidelijkt dat dit de natuurlijke personen betreffen die een voordeel behalen of zullen behalen uit deze verrichtingen of zakelijke relaties en in rechte of in feite, rechtstreeks of onrechtstreeks, beschikken over de bevoegdheid om te beslissing over de uitvoering van die verrichtingen of het aangaan van die zakelijke relatie, en/of de modaliteiten ervan te bepalen of ermee in te stemmen. Aldus vallen onder deze categorie de natuurlijke personen die voordeel halen of zullen halen uit de verrichting of zakelijke relatie. Dit voordeel kan zich op verschillende wijzen manifesteren: in rechte of in feite, rechtstreeks, dan wel onrechtstreeks. Het is bovendien mogelijk dat de cliënt van de onderworpen entiteit zelf een natuurlijke persoon is. De identificatie van uiteindelijke begunstigten dient aldus niet beperkt te worden tot de situatie waarin de cliënt geen natuurlijke persoon is. (*4)

(*1) N. APPERMONT, *De trust. Een juridisch kader voor de (internationaal) privaatrechtelijke inpassing en fiscale gevolgen in Fiscale Studies*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 534, nr. 651.

(*2) N. APPERMONT, *De trust. Een juridisch kader voor de (internationaal) privaatrechtelijke inpassing en fiscale gevolgen in Fiscale Studies*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017, 536, nr. 652.

(*3) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 99-100.

(*4) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 109.

VIII. De definitie “politiek prominente persoon” (PPPs)

A. INLEIDING

63 Dossiers die verband houden met corruptie en verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen, blijken uit recente activiteitenverslagen van de CFI garant te staan voor de dossiers met in totaal het hoogst opgespoorde witwasbedrag. (*1) Bepaalde personen lopen vanwege het belang van hun openbare positie, en de invloed die zij (kunnen) uitoefenen, een verhoogd risico om verwickeld te geraken bij het witwassen van geld, de financiering van terrorisme of andere onderliggende criminele activiteiten. Dit verhoogde risico spruit voort uit het feit dat dergelijke personen vanwege hun hoge openbare functie een verhoogde kans hebben om met corruptie geconfronteerd te worden. Dit is in het bijzonder het geval in jurisdicties waar dit fenomeen wijdverspreid is. (*2) De Financiële Actiegroep achtte het dan ook noodzakelijk dat de onderworpen entiteiten, conform de risicogebaseerde benadering, bij het uitoefenen van hun (identificatie- en verificatie)verplichtingen in dergelijke gevallen maatregelen van verhoogde waakzaamheid aan de dag leggen. (*3) In uitvoering van AMLD-4 verplicht de Wet de onderworpen entiteiten om dergelijke maatregelen van verhoogde waakzaamheid te nemen ten aanzien van bepaalde categorieën natuurlijke personen waarmee zakelijke relaties aangeknoopt worden of waarvoor verrichtingen uitgevoerd worden. (*4) Deze maatregelen hebben, in navolging van de algemene doelstelling van de Wet, een preventief karakter. De kwalificatie van een bepaalde natuurlijke persoon als behorende tot een categorie personen ten aanzien van wie de maatregelen toepassing vinden, impliceert bijgevolg niet *ipso facto* dat deze individuen verwickeld zijn in criminele activiteiten of zich schuldig hebben gemaakt aan het witwassen van geld of de financiering van terrorisme. Een zakelijke relatie met een dergelijk persoon afwijzen, louter vanwege het feit dat deze persoon een verhoogd risico loopt om verwickeld te raken in criminele activiteiten, druist dan ook in tegen de letter en de geest van de aanbevelingen van de Financiële Actiegroep en AMLD-4. (*5)

(*1) Zie onder meer CFI, *24ste activiteitenverslag van de cel voor financiële informatieverwerking* 2017, 2018, 19-20, online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>; CFI, *23ste activiteitenverslag van de cel voor financiële informatieverwerking* 2016, 2017, 25, online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>.

(*2) FATF, *FATF Guidance. Politically Exposed Persons*, Parijs, FATF, juni 2013, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/; zie eveneens *MvT* bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, en het Wetboek van Venootschappen, *Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 52-1988/001, 44.

(*3) FATF, *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. The FATF Recommendations*, Parijs, FATF, 2012-2019, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 14.

(*4) Artikel 41, § 1-2 vormt de omzetting van artikel 18(1), artikel 20 en 21 AMLD-4.

(*5) Considerans 33, AMLD-4.

B. DRIE CATEGORIEËN NATUURLIJKE PERSONEN

64 Met betrekking tot deze verhoogde waakzaamheidsverplichtingen verduidelijkt de Wet de natuurlijke personen ten aanzien van wie zij van toepassing zijn, en wie de onderworpen entiteiten bijgevolg dienen te identificeren. (*1) In essentie betreft het natuurlijke personen die bepaalde openbare functies uitoefenen en individuen die een bepaalde relatie hebben met voornoemde personen. De Wet onderscheidt drie categorieën natuurlijke personen, en voorziet voor elk van hen een definitie teneinde de onderworpen entiteiten in staat te stellen deze personen te identificeren. Het betreft op de eerste plaats (i) de **politiek prominente personen** (“*politically exposed persons*” (*2), hierna ook aangeduid als “**PPPs**”). (*3) Vervolgens (ii) betreft het de **familieleden** van politiek prominente personen. (*4) Ten slotte (iii) betreft het de **personen bekend als naast geassocieerden** van politiek prominente personen. (*5)

1. Politiek prominente personen

“28° ‘politiek prominente persoon’: een natuurlijk persoon die een prominente publieke functie bekleedt of bekleed heeft, en met name:

- a) staatshoofden, regeringsleiders, ministers en staatssecretarissen;
- b) parlementsleden of leden van soortgelijke wetgevende organen;
- c) leden van bestuurslichamen van politieke partijen;
- d) leden van hooggerechtshoven, grondwettelijke hoven of van andere hoge rechterlijke instanties, met inbegrip van administratieve rechterlijke instanties, die arresten wijzen waartegen geen beroep openstaat, behalve in uitzonderlijke omstandigheden;
- e) leden van rekenkamers of van raden van bestuur van centrale banken;
- f) ambassadeurs, consuls, zaakgelastigden en hoge officieren van de strijdkrachten;
- g) leden van het leidinggevend, toezichthoudend of bestuurslichaam van overheidsbedrijven;
- h) bestuurders, plaatsvervangend bestuurders en leden van de raad van bestuur of bekleeders van een gelijkwaardige functie bij een internationale organisatie;
- i) de natuurlijke personen die functies uitoefenen die worden aangemerkt als prominente publieke functies opgenomen in de door de Europese Commissie in toepassing van artikel 20bis, lid 3, van richtlijn 2015/849 gepubliceerde lijst;

(*1) De identificatieplicht van de onderworpen entiteiten betreft een middelenverbintenis. Indien de onderworpen entiteit in kwestie er niet in slaagt om een cliënt die tot een van de wettelijke categorieën personen behoort ten aanzien van wie verhoogde waakzaamheidsmaatregelen genomen dienen te worden, te identificeren, impliceert dit niet automatisch verantwoordelijkheid voor verzuim in hoofde van de onderworpen entiteit. Het is evenwel vereist dat de onderworpen entiteiten alle ter zake redelijke en adequate maatregelen hebben genomen (zie *MvT* bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en het Wetboek van Vennootschappen, *Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 52-1988/001, 45).

(*2) Zie ook de vaak gehanteerde Engelstalige afkorting “PEPs”.

(*3) Art. 4, 28° van de Wet (deze bepaling vormt de omzetting van artikel 3, (9), lid 1, (a)-(h) AMLD-4).

(*4) Art. 4, 29° van de Wet (deze bepaling vormt de omzetting van artikel 3, (10), (a)-(c) AMLD-4).

(*5) Art. 4, 30° van de Wet (deze bepaling vormt de omzetting van artikel 3, (11), (a)-(b) AMLD-4).

Middelbare of lagere functies vallen niet onder de in de punten a) tot en met i) bedoelde publieke functies;”

65 Het begrip **politiek prominente persoon** werd door de wet van 18 januari 2010 (*1) bij wijze van omzetting van AMLD-3 (*2) in de Belgische rechtsorde geïntroduceerd. (*3) Initieel beoogde de regelgever enkel politiek prominente personen te viseren wanneer zij afkomstig waren uit een andere lidstaat, of uit een derde land. (*4) AMLD-4 verstrekt een uitputtende definitie van het begrip politiek prominente persoon, en breidt de omschrijving eveneens uit ten aanzien van haar voorganger, ALMD-3. De Europese Commissie beoogde hiermee meer duidelijkheid en consistentie te realiseren met betrekking tot politiek prominente personen. (*5) De verhoogde waakzaamheidsmaatregelen vinden toepassing wanneer een zakelijke relatie wordt aangeknoopt met een politiek prominente persoon. Dit ongeacht of deze natuurlijke persoon in België, dan wel in het buitenland verblijft. (*6)

66 Een politiek prominente persoon wordt door de Wet omschreven als een natuurlijke persoon die een **prominente publieke functie** bekleedt, of bekleed heeft. Om als dusdanig aangemerkt te worden, dient een natuurlijke persoon aldus geen politiek prominente persoon te zijn op het moment waarop de risicobeoordeling plaatsvindt. Het feit dat een persoon in het verleden een prominente publieke functie heeft bekleed, kan bijgevolg voldoende zijn om onder de verhoogde waakzaamheidsverplichtingen te vallen. De Wet bepaalt in deze zin dat de onderworpen entiteiten gedurende een termijn van ten minste twaalf maanden rekening dienen te houden met het door de desbetreffende persoon gevormde aanhoudende risico. De onderworpen entiteiten dienen op basis van een specifieke risicobeoordeling passende maatregelen toe te passen tot de persoon in kwestie niet langer een aan politiek prominente personen eigen risico vormt. (*7) De Wet bevat geen abstracte definitie van wat verstaan dient te worden

(*1) Wet van 18 januari 2010 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, en het Wetboek van Vennootschappen, *BS* 26 januari 2010.

(*2) Deze richtlijn werd aangevuld met Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie van 1 augustus 2006 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de definitie van politiek prominente personen en wat betreft de technische criteria voor vereenvoudigde klantenonderzoeksprocedures en voor vrijstellingen op grond van occasionele of zeer beperkte financiële activiteiten (*Pb.L.* 4 augustus 2006, afl. 214, 29).

(*3) De opname van de regels met betrekking tot politiek prominente personen in AMLD-3 vormde een reactie op de herziene aanbevelingen van de Financiële Actiegroep uit 2003 (zie Aanbev. 6).

(*4) Zie met betrekking tot deze begrippen, *supra*, onder art. 4, 7° en 8° van de Wet.

(*5) EUROPESE COMMISSIE, *Commission Impact Assessment accompanying the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering, including terrorist financing and Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on information accompanying transfers of funds*, Straatsburg, Europese Commissie, februari 2013, online raadpleegbaar op: <http://eur-lex.europa.eu/>, 80-81. Een dergelijke verruiming heeft evenwel een toename van nalevingskosten voor de onderworpen entiteiten tot gevolg.

(*6) Dit vormt een vernieuwing ten opzichte van de wet van 11 januari 1993, die alleen politiek prominente personen beoogde die in het buitenland verblijven (zie *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 13 en 147).

(*7) Art. 41, § 3 van de Wet.

onder een prominente publieke functie. Zij geeft evenwel een niet-limitatieve oplijsting van functies die als prominente publieke functie worden aangemerkt voor de toepassing van de wet. De keuze van de Europese wetgever om gebruik te maken van een niet-exhaustieve lijst is erop gericht een gepaste risicobeoordeling aan de dag te kunnen leggen in de situaties die dit vereisen. Wat men op nationaal vlak aanziet als een prominente publieke functie is immers afhankelijk van de grootte, het organisatorisch raamwerk van de overheid of de internationale organisatie en de machten en verantwoordelijkheden die gepaard gaan met de desbetreffende functies. (*1) De lijst werd ten opzichte van haar voorganger uitgebreid door AMLD-4. Naast de niet-limitatieve lijst van voorbeelden die de Wet, in uitvoering van AMLD-4, aanreikt, beschikken de onderworpen entiteiten over de mogelijkheid om zelf tot een oordeel te komen dat een bepaald persoon een politiek prominente functie uitoefent die vergelijkbaar is met de door de Wet aangereikte voorbeelden. De Wet stelt voorts dat de definitie geen betrekking heeft op middelbare of lagere functies. (*2) Dit sluit evenwel niet uit dat ook personen die een publieke functie uitoefenen op provinciaal of lokaal niveau, als politiek prominente personen aangemerkt kunnen worden wanneer de politieke invloed vergelijkbaar is met gelijkaardige functies op nationaal niveau. (*3) De bevoegde minister maakte duidelijk dat men wat de beoordeling van het niveau van de functie zal vertrekken van de lijst die door de Europese Commissie wordt opgemaakt. Alle functies die niet op deze lijst vermeld zullen worden, vormen middelbare of lagere functies. De Belgische wetgever of bevoegde administratie is niet voornemens een eigen nationale lijst op te stellen die bepaalt welke functies van lager of middelbaar niveau zijn. (*4)

67 In de praktijk is het niet steeds duidelijk of een bepaalde natuurlijke persoon al dan niet beschouwd moet worden als een publiek prominente persoon. In het bijzonder met betrekking tot functies die zich niet situeren in de hoogste rangen, maar desalniettemin ruime macht en verantwoordelijkheid impliceren, kunnen in de praktijk problemen rijzen. Zo kan men zich bijvoorbeeld de vraag stellen of een burgemeester een publiek prominente functie uitoefent en bijgevolg een publiek prominente persoon is. Een richtlijnconforme interpretatie sluit niet uit dat publieke functies die op lager dan nationaal niveau worden uitgeoefend toch als politiek prominent bestempeld

(*1) FATF, *FATF Guidance. Politically Exposed Persons*, Parijs, FATF, juni 2013, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 11.

(*2) Wat voordien reeds bleek uit de parlementaire voorbereidingen (zie *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 149) werd door de wetgever expliciet opgenomen in artikel 4, 28°, lid 2 van de Wet door de wet van 20 juli 2020 (*BS* 5 augustus 2020).

(*3) *MvT* bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en het Wetboek van Vennootschappen, *Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 52-1988/001, 45.

(*4) *Verslag namens de Commissie* bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/008, 4.

worden. Dit kan het geval zijn wanneer de politieke invloed van deze functies vergelijkbaar is met deze van soortgelijke posities op nationaal niveau. (*1) Deze politieke invloed kan onder meer beïnvloed worden door de geografische reikwijdte van functies, het aantal inwoners van een bepaalde jurisdictie en de beschikbare budgetten. (*2) Zo is het denkbaar dat de burgemeester van een grootstad zoals Londen of Brussel als een politiek prominente persoon wordt beschouwd, waar dit minder waarschijnlijk is voor de burgemeester van Vleteren.

68 Het is de opdracht van de onderworpen entiteiten om te oordelen over de risico-gevoeligheid en de desbetreffende personen als politiek prominent aan te merken. Om deze opdracht voor de onderworpen entiteiten minder belastend te maken, verplicht AMLD-5 de lidstaten om een lijst op te maken met specifieke functies die in overeenstemming met de nationale wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen als prominente publieke functies aangemerkt moeten worden. (*3) De lidstaten zijn bovendien verplicht om deze lijsten te actualiseren wanneer dit nodig is. De lijst met politiek prominente functies dient bovendien toegezonden te worden aan de Europese Commissie, die deze lijst vervolgens openbaar kan maken. (*4) Daarnaast vloeit uit AMLD-5 eveneens een verplichting voort voor de lidstaten om van iedere internationale organisatie die op hun desbetreffende grondgebied geaccrediteerd werd te vereisen dat zij een lijst publiceert van alle prominente publieke functies binnen die internationale organisatie. De Belgische wetgever gaf uitwerking aan deze verplichting door bij de wet van 20 juli 2020 (*5) een Bijlage IV toe te voegen aan de Wet. Het gaat hier niet om een lijst waarop personen *ad nominatim* vermeld worden.

Deze niet-limitatieve opsomming van politiek prominente functies, in combinatie met de oplistings van dergelijke functies in Bijlage IV van de Wet maakt het mogelijk de verschillende categorieën politiek prominente personen in te vullen. Hieronder volgt een korte toelichting bij elk van deze categorieën.

(*1) Considerans 3, Richtl. (EU) 2006/70/EG van de Commissie van 1 augustus 2006 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de definitie van politiek prominente personen en wat betreft de technische criteria voor vereenvoudigde klantenonderzoeksprocedures en voor vrijstellingen op grond van occasionele of zeer beperkte financiële activiteiten, *Pb.L.* 4 augustus 2006, afl. 214, 29 [thans niet meer in werking].

(*2) FATF, *FATF Guidance. Politically Exposed Persons*, Parijs, FATF, juni 2013, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 11.

(*3) Art. 20bis, (1) AMLD-4, zoals geamendeerd door artikel 13 AMLD-5.

(*4) AMLD-5 legt bovendien de verplichting op aan de Europese Commissie om een lijst op te stellen waarop de exacte functies vermeld staan die als politiek prominente functies op het niveau van de instellingen en organen van de Europese Unie worden aangemerkt. Deze lijst dient bovendien alle functies te omvatten die kunnen worden toevertrouwd aan vertegenwoordigers van derde landen en van internationale organen die op het niveau van de Europese Unie geaccrediteerd zijn. Deze lijst wordt samen met de nationale lijst samengevoegd en openbaar gemaakt.

(*5) *BS* 5 augustus 2020.

***Staatshoofden, regeringsleiders, ministers en staatssecretarissen* (*1)**

69 Een eerste categorie politiek prominente functies betreft de staatshoofden, regeringsleiders, ministers en staatssecretarissen. Het betreft functies die kaderen binnen de uitvoerende macht van een staatsbestel. Afhankelijk van de staatsstructuur van het land in kwestie vallen onder meer presidenten (evenals vicepresidenten) of monarchen onder deze categorie natuurlijke personen. Wat de Belgische situatie betreft, verduidelijkt bijlage IV van de Wet dat de Koning, de eerste minister, minister-president, vice-eersteministers, viceminister-president, ministers en staatssecretarissen onder deze categorie van prominent publieke functies vallen. (*2) (*3) Hieruit blijkt dat ook op deelstatelijke niveau natuurlijke personen een politiek prominente functie kunnen bekleden. Bovendien betreft het personen die dergelijke posities bekleden op internationaal niveau. Hooggeplaatsten van de Europese instellingen, zoals de president van de Europese Raad en de voorzitter van de Europese Commissie zullen als politiek prominente personen aangemerkt worden. Dezelfde conclusie geldt bijvoorbeeld ook voor de secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

***Parlementsleden of leden van soortgelijke wetgevende organen* (*4)**

70 Een tweede categorie politiek prominente functies betreft de parlementsleden of leden van soortgelijke wetgevende organen. De woorden soortgelijke wetgevende organen vormen een toevoeging ten opzichte van de wet van 11 januari 1993. Het betreft functies die kaderen binnen de wetgevende macht. Op nationaal niveau verduidelijkt Bijlage IV van de wet dat de Kamervoorzitter, Senaatsvoorzitter, parlementsvoorzitter, parlementsleden, senatoren, gecoöpteerde senatoren, commissievoorzitters en commissieleden onder deze categorie vallen. (*5) De desbetreffende functies die op deelstatelijk niveau worden uitgeoefend kunnen eveneens als politiek prominente functies gezien worden. Op internationaal niveau kan bij wijze van voorbeeld gewag gemaakt worden van de leden van het Europees Parlement.

***Leden van bestuurslichamen van politieke partijen* (*6)**

71 Een derde categorie politiek prominente functies betreft de leden van bestuurslichamen van politieke partijen. Deze categorie vormt eveneens een vernieuwing ten

(*1) Art. 4, 28°, a) van de Wet.

(*2) Zie Bijlage IV en art. 1, 1°, a) en b) van de Wet.

(*3) Wat de notie “ministers” betreft, verduidelijkt de memorie van toelichting bij de wet van 18 september 2017 dat hieronder eveneens onderministers begrepen dienen te worden, zoals werd beoogd door AMLD-4 (zie *memorie van toelichting* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 148).

(*4) Art. 4, 28°, b) van de Wet.

(*5) Zie Bijlage IV, art. 1, 2°, a) van de Wet.

(*6) Art. 4, 28°, c) van de Wet.

opzichte van AMLD-3, en wordt voor het eerst geïntroduceerd in de Belgische rechtsorde. Bijlage IV bij de Wet verduidelijkt welke functies op nationaal niveau onder deze categorie vallen. Het gaat om de leden van het partijbestuur, de politieke raad, de partijraad, het directiecomité, het dagelijks bestuur en het partijsecretariaat. (*1)

Leden van hooggerechtshoven, constitutionele hoven of van andere hoge rechtelijke instanties, met inbegrip van administratieve rechterlijke instanties, die arresten wijzen waartegen geen beroep openstaat, behalve in uitzonderlijke omstandigheden (*2)

72 Een volgende categorie politiek prominente functies betreft de leden van hooggerechtshoven, constitutionele hoven of van andere hoge rechterlijke instanties, met inbegrip van administratieve rechterlijke instanties, die arresten wijzen waartegen geen beroep openstaat, behalve in uitzonderlijke omstandigheden. De Wet bevat vijf categorieën functies die hieronder vallen. Ten eerste betreft het de raadsheren in het Hof van Cassatie, met inbegrip van de eerste voorzitter, de voorzitter en de sectievoorzitters. (*3) Vervolgens heeft deze categorie betrekking op de raadsheren in het hof van beroep, met inbegrip van de eerste voorzitter en de kamervoorzitters. (*4) Ten derde maakt bijlage IV gewag van de raadsheren in het arbeidshof, met inbegrip van de eerste voorzitter en de kamervoorzitters. (*5) Ten vierde worden de plaatsvervangende raadsheren bij de drie eerste categorieën politiek prominente functies eveneens als dusdanig beschouwd. (*6) Ten slotte worden ook de eerste voorzitter, voorzitters, kamervoorzitter, staatsraden, assessoren en auditeurs bij de Raad van State als politiek prominente functies beschouwd. (*7) Ofschoon Bijlage IV niet expliciet gewag maakt van functies bij het Grondwettelijk Hof, volgt uit de Wet dat bepaalde functies eveneens als politiek prominent beschouwd worden. Het gaat om de voorzitters en de rechters bij het Grondwettelijk Hof.

Politiek prominente functies op internationaal niveau die kaderen binnen deze categorie betreffen onder meer de rechters van het Hof van Justitie van de Europese Unie, het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, het Internationaal Gerechtshof en het Internationaal Strafhof. De advocaten-generaal die zetelen binnen deze instellingen vallen hier eveneens onder.

(*1) Zie Bijlage IV, art. 1, 3°, a) van de Wet.

(*2) Art. 4, 28°, d) van de Wet.

(*3) Zie Bijlage IV, art. 1, 4°, a) van de Wet.

(*4) Zie Bijlage IV, art. 1, 4°, b) van de Wet.

(*5) Zie Bijlage IV, art. 1, 4°, c) van de Wet.

(*6) Zie Bijlage IV, art. 1, 4°, d) van de Wet.

(*7) Zie Bijlage IV, art. 1, 4°, e) van de Wet.

Leden van rekenkamers of van raden van bestuur van centrale banken (*1)

73 De leden van rekenkamers of van raden van bestuur van centrale banken worden eveneens aangemerkt als personen die een politiek prominente functie uitoefenen. Wat het nationaal niveau betreft, gaat het om de gouverneur en de leden van het directiecomité en de regentenraad van de Nationale Bank van België. (*2) Het ambt van eerste voorzitter, voorzitters en raadsheren bij het Rekenhof vormen eveneens politiek prominente functies. (*3) Gelijkaardige functies bij instellingen van nationale instanties van andere staten kunnen eveneens als dusdanig gekwalificeerd worden. Op internationaal niveau kan verwezen worden naar de leden van de raad van bestuur van de Europese Centrale Bank (ECB) (bestaande uit de president, vicepresident, directieleden en presidenten van de nationale centrale banken van de leden van de eurozone).

Ambassadeurs, consuls, zaakgelastigden en hoge officieren van de strijdkrachten (*4)

74 Een volgende categorie politiek prominente functies heeft betrekking op de ambassadeurs, consuls en zaakgelastigden. (*5) Een ambassadeur is een persoon die de regering van zijn of haar land vertegenwoordigt in een gastland of bij een internationale organisatie (zoals de Verenigde Naties of de Europese Unie). De toevoeging van de functie van consul als politiek prominente functie vormt een verruiming van de definitie ten opzichte van de wet van 11 januari 1993. Wat de hoge officieren van de strijdkrachten betreft, dient benadrukt te worden dat enkele officieren met een hoge graad als politiek prominente persoon kunnen beschouwd worden. Niet ieder lid van de strijdkrachten zal aldus een politiek prominente functie uitoefenen. (*6)

Leden van het leidinggevend, toezichthoudend of bestuurslichaam van overheidsbedrijven (*7)

75 Natuurlijke personen die welbepaalde functies uitoefenen in overheidsbedrijven kunnen eveneens aangemerkt worden als politiek prominente personen. Het gaat om de leden van het leidinggevend, toezichthoudend of bestuurslichaam van overheidsbedrijven. Bijlage IV bij de Wet verduidelijkt dat het in de eerste plaats gaat om de chieft

(*1) Art. 4, 28°, e) van de Wet.

(*2) Zie Bijlage IV, art. 1, 5°, a) van de Wet.

(*3) Zie Bijlage IV, art. 1, 5°, b) van de Wet.

(*4) Art. 4, 28°, f) van de Wet.

(*5) Zie Bijlage IV, art. 1, 6°, a) van de Wet.

(*6) Bijlage IV van de Wet (art. 1, 6°) verduidelijkt dat er sprake is van een politiek prominente functie bij *a)* de officieren bekleed met de graad van generaal of van admiraal die door de Koning voor een specifieke functie aangewezen zijn; *b)* de officieren bekleed met de graad van luitenant-generaal of vice-admiraal die, naargelang het geval, door de Koning of de minister van Defensie, voor hun ambt aangewezen zijn; *c)* de officieren bekleed met de graad van generaal-majoor of divisieadmiraal die, naargelang het geval, door de Koning of de minister van Defensie, voor hun ambt aangewezen zijn; *d)* de officieren bekleed met de graad van brigadegeneraal of flottielje-admiraal die door de Koning voor een specifieke functie aangewezen zijn.

(*7) Art. 4, 28°, g) van de Wet.

executive officer, de afgevaardigde of gedelegeerd bestuurder, de voorzitter, bestuurders en de leden van de raad van bestuur, de voorzitter en de leden van het directiecomité en het uitvoerend comité, de regeringscommissarissen. (*1) In de tweede plaats gaat het om bestuurders, plaatsvervangend bestuurders en leden van de raad van bestuur of bekleders van een gelijkwaardige functie bij een internationale organisatie gevestigd op het Belgisch grondgebied. (*2)

***Bestuurders, plaatsvervangend bestuurder en leden van de raad van bestuur of bekleders van een gelijkwaardige functie bij een internationale organisatie* (*3)**

76 Deze categorie politiek prominente functies werd met de wet van 18 september 2017 voor het eerst op uitdrukkelijke wijze in de Wet opgenomen. Het betreft evenwel geen nieuwe categorie daar de wet van 11 januari 1993 reeds preciseerde dat de verschillende categorieën politiek prominente functies eveneens de functies omvatten die uitgeoefend worden op Europees of internationaal niveau. (*4)

***De natuurlijke personen die functies uitoefenen die worden aangemerkt als prominente publieke functies opgenomen in de door de Europese Commissie in toepassing van artikel 20bis, lid 3 van richtlijn 2015/849 gepubliceerde lijst* (*5)**

77 De laatste categorie politiek prominente personen werd toegevoegd door de wet van 20 juli 2020 (*6) in uitvoering van AMLD-5. Het betreft de natuurlijke personen die functies uitoefenen die worden aangemerkt als prominente publieke functies zoals opgenomen in een lijst opgesteld door de Europese Commissie. Voormelde lijst vormt een samenstelling van de nationale lijsten van de lidstaten van de Europese Unie en een lijst van de Europese Commissie. De nationale lijst betreft de lijst die iedere lidstaat dient te publiceren en vermeldt de functies die overeenkomstig de nationale wetelijke en bestuursrechtelijke bepalingen als prominente publieke functies worden aangemerkt. Bovendien vermeldt voormelde lijst de prominente publieke functies van internationale organisaties die op het grondgebied van desbetreffende lidstaat geaccrediteerd staan. De lijst van de Europese Commissie vermeldt de exacte functies die als prominente publieke functies op het niveau van de instellingen en organen van de Unie worden aangemerkt. Bovendien vermeldt ze alle functies die kunnen worden

(*1) Zie Bijlage IV, art. 1, 7°, a) van de Wet.

(*2) Zie Bijlage IV, art. 1, 7°, b) van de Wet (de situering van deze omschrijving kan vreemd genoemd worden, daar zij een afzonderlijke categorie politiek prominente functies uitmaakt. Het betreft wellicht een onzorgvuldigheid van de wetgever).

(*3) Art. 4, 28°, h) van de Wet.

(*4) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 149.

(*5) Art. 4, 28°, i) van de Wet.

(*6) *BS* 5 augustus 2020.

toevertrouwd aan vertegenwoordigers van derde landen en van internationale organen die op het niveau van de Unie geaccrediteerd zijn.

2. Familielid

“29° ‘familielid’:

- a) *de echtgenoot of een persoon die als gelijkwaardig met de echtgenoot wordt aangemerkt;*
- b) *de kinderen en de echtgenoten van die kinderen of de personen die als gelijkwaardig met de echtgenoot worden aangemerkt;*
- c) *de ouders;”*

78 Een tweede categorie individuen die aan een verhoogd risico met betrekking tot het witwassen van geld en de financiering van terrorisme worden blootgesteld, betreft de **familieleden** van politiek prominente personen. Ook ten aanzien van deze natuurlijke personen zullen de onderworpen entiteiten bijgevolg verstrengde waakzaamheidsverplichtingen aan de dag moeten leggen bij het aangaan van zakelijke relaties met deze personen. De *ratio* van de toevoeging bestaat erin aan de situatie te remediëren waarin PPPs hun familieleden, al dan niet met hun medeweten, betrekken bij het witwassen van geld of daaraan voorafgaande criminele activiteiten, om op deze manier rond de maatregelen van verstrengde waakzaamheid ten aanzien van zichzelf te fietsen. (*1) In de zin van de Wet kunnen familieleden in essentie gezien omschreven worden als personen die verwant zijn aan politiek prominente personen. Een dergelijke verwantschap kan voorhanden zijn door een direct (bloed)verwantschap, dan wel door een indirect verwantschap bij wijze van huwelijk of gelijkaardige samenlevingsvorm. Het toepassingsgebied van de definitie lijkt op het eerste gezicht verruimd ten opzichte van haar voorganger in de wet van 11 januari 1993. Er wordt immers niet langer vereist dat er sprake is van **directe** familieleden. (*2) Inhoudelijk heeft een dergelijke verruiming geringe waarde. De wettelijke omschrijving van het begrip blijft immers gelijkaardig.

De Wet lijst drie categorieën natuurlijke personen op die in de zin van de wet gezien worden als familieleden van politiek prominente personen. Het betreft in de eerste plaats de echtgenoot of een persoon die als gelijkwaardig met de echtgenoot wordt aangemerkt. (*3) Wat deze laatste categorie personen betreft, gaat het om personen die wettelijk samenwonen. In tweede instantie viseert de Wet eveneens de kinderen en

(*1) De *Panama Papers* brachten verschillende situaties aan het licht waarbij staatshoofden beroep deden op (dichte) familieleden om gelden afkomstig uit criminele activiteiten wit te wassen.

(*2) Zie art. 12, § 3, lid 4 wet van 11 januari 1993.

(*3) Zie art. 4, 29°, a) van de Wet.

de echtgenoten van die kinderen of de personen die als gelijkwaardig met de echtgenoot worden aangemerkt. (*1) Ook deze personen brengen een verhoogd risico met zich mee en zullen bijgevolg onderworpen worden aan verhoogde waakzaamheidsmaatregelen. Ten slotte worden ook de ouders van politiek prominente personen beschouwd als familieleden in de zin van de Wet. (*2)

3. Personen bekend als naaste geassocieerden

“30° *‘personen bekend als naaste geassocieerden’*:

- a) *natuurlijke personen die samen met een politiek prominente persoon de uiteindelijke begunstigen zijn van een entiteit bedoeld in de bepaling onder 27°, a), b), c), of d), of waarvan bekend is dat zij met een politiek prominente persoon andere nauwe zakelijke relaties hebben;*
- b) *natuurlijke personen die als enige de uiteindelijke begunstigen zijn van een entiteit bedoeld in de bepaling onder 27°, a), b), c) of d), waarvan bekend is dat deze in feite werd opgericht ten behoeve van een politiek prominente persoon;”*

79 Om dezelfde redenen als de categorie “familieleden van politiek prominente personen”, worden bepaalde andere natuurlijke personen eveneens aan verstrengde waakzaamheidsmaatregelen onderworpen vanwege hun persoonlijke relatie met PPPs. (*3) De Wet bestempelt deze personen als “personen bekend als naaste geassocieerden”. In het algemeen gaat het om personen die op een nauwe manier verbonden zijn met politiek prominente personen, op sociaal, dan wel professioneel vlak. (*4)

De Wet voorziet een oplijsting van twee situaties waarin een persoon als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon beschouwd wordt. De eerste situatie wordt onderverdeeld in twee hypothesen. Het gaat in de eerste plaats over natuurlijke personen die samen met politiek prominente personen de uiteindelijke begunstigen zijn van bepaalde entiteiten. De uiteindelijke begunstigde is de persoon die zeggenschap of controle heeft over de desbetreffende juridische constructie. De door deze bepaling geviseerde entiteiten betreffen de vennootschappen, fiducieën, trusts, (internationale) verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen en juridische constructies vergelijkbaar met fiducieën of trusts. (*5) De onderworpen entiteiten kunnen het bestaan hiervan nagaan door het UBO-register te raadplegen. In de tweede plaats zal een natuurlijke persoon aanzien

(*1) Zie art. 4, 29°, b) van de Wet.

(*2) Zie art. 4, 29°, c) van de Wet.

(*3) FATF, *FATF Guidance. Politically Exposed Persons*, Parijs, FATF, juni 2013, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 13.

(*4) FATF, *FATF Guidance. Politically Exposed Persons*, Parijs, FATF, juni 2013, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 5.

(*5) Zie omtrent deze entiteiten en de natuurlijke personen die de uiteindelijke begunstigen uitmaken van dergelijke entiteiten, *supra*, onder art. 4, 27° van de Wet.

worden als persoon bekend als een naaste geassocieerde wanneer bekend is dat hij andere nauwe zakelijke relaties heeft met een politiek prominente persoon. Om de onderworpen entiteiten niet disproportioneel te belasten, stelt de Wet dat deze personen slechts aan verstrenge waakzaamheidsmaatregelen onderworpen dienen te worden wanneer zij **bekend** staan als naaste geassocieerden. Dit impliceert dat de onderworpen entiteiten geen actief speurwerk dienen te verrichten naar personen die mogelijk een nauwe band hebben met de politiek prominente persoon. (*1) De verplichting tot het nemen van verstrenge waakzaamheidsmaatregelen geldt enkel in zoverre de relatie met de naaste geassocieerde natuurlijke persoon publiek bekend is, of de onderworpen entiteiten redenen hebben om aan te nemen dat een dergelijke relatie bestaat. (*2)

De tweede situatie waarin een natuurlijke persoon beschouwd wordt als naaste geassocieerde van een politiek prominente persoon betreft een feitelijke situatie. De naaste geassocieerde is eveneens de natuurlijke persoon die als enige de uiteindelijke begunstigde is van bepaalde entiteiten (*3), waarvan bekend staat dat zij *de facto* werden opgericht ten behoeve van een politiek prominente persoon. In tegenstelling tot de hierboven geschetste situatie is de politiek prominente persoon geen uiteindelijke begunstigde van de juridische entiteit. Derhalve is het voor de onderworpen entiteiten minder evident om te achterhalen of een dergelijke relatie al dan niet voorhanden is. De Wet voert dan ook slechts een inspanningsverbintenis in waarbij slechts verhoogde waakzaamheidsmaatregelen aan de dag moeten gelegd worden wanneer **vaststaat** dat de desbetreffende entiteit werd opgericht ten behoeve van een politiek prominente persoon. Het betreft een feitelijke beoordeling waarbij de sociale, economische en culturele context een rol spelen bij het bepalen van de dichtheid van de relatie. (*4)

IX. Definitie van “hoger leidinggevend personeel”

“31° ‘hoger leidinggevend personeel’: functionarissen of werknemers met voldoende kennis van de blootstelling van hun instelling aan het WG/FT-risico en die een voldoende hoge hiërarchische positie bekleden om beslissingen te nemen die van invloed

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en het Wetboek van Vennootschappen, *Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 52-1988/001, 45.

(*2) *MvT* bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en het Wetboek van Vennootschappen, *Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 52-1988/001, 45.

(*3) Het gaat om vennootschappen, fiducieën, trusts, (internationale) verenigingen zonder winstoogmerk, stichtingen of juridische constructies vergelijkbaar met fiducieën en trusts (zie *supra*, onder art. 4, 27° van de Wet).

(*4) Gezien het feitelijk karakter van de beoordeling kan men hier beroep doen op voorbeelden van “naaste geassocieerden” die door de FAG worden aangereikt. Het gaat bijvoorbeeld om (bekende) (seksuele) partners buiten de familie, prominente leden van dezelfde politieke partij, burgerlijke organisatie, vakbond van de politiek prominente persoon. De sociale, economische en culturele context speelt een rol in het bepalen van de “nauwheid” van de relatie (zie FATF, *FATF Guidance. Politically Exposed Persons*, Parijs, FATF, juni 2013, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 12-13).

zijn op die blootstelling, zonder dat het noodzakelijk gaat om een lid van het wettelijk bestuursorgaan;”

80 Natuurlijke personen die tot het hoger leidinggevend personeel behoren, worden belast met bijzondere verantwoordelijkheden op het vlak van witwaspreventie. De definitie die door de Wet wordt aangereikt, vormt een rechtstreekse omzetting van de definitie uit AMLD-4. (*1) Om voor de toepassing van de Wet als hoger leidinggevend personeel gezien te worden, dient aan twee cumulatieve voorwaarden voldaan te zijn.

In eerste instanties maakt de Wet gewag van een **kenniscriterium** waaraan een persoon dient te voldoen om tot het hoger leidinggevend personeel te behoren. Het gaat om functionarissen of werknemers met voldoende kennis van de blootstelling van hun instelling aan risico's met betrekking tot het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. In tweede instantie stelt de Wet een **hiërarchisch criterium** voorop. Er dient sprake te zijn van een persoon die een voldoende hoge hiërarchische positie bekleedt om beslissingen te nemen die van invloed zijn op de blootstelling aan het witwassen van geld of de financiering van terrorisme. De voorbereidende werkzaamheden bij de Wet verduidelijken dat het begrip “hoger leidinggevend personeel” opgevat dient te worden als de leiders van de vennootschap die in de praktijk de meest beslissende invloed uitoefenen op het beheer van de vennootschap. Meestal gaat het om de *chief executive officer* en de voorzitter van het directiecomité. (*2) In afwezigheid van dergelijke personen heeft de administratie een niet-exhaustieve opsomming gemaakt van functies waarvan de beoefenaars tot het hoger leidinggevend personeel gerekend kunnen worden. Het gaat om de bestuurder, de zaakvoerder, de afgevaardigde voor het dagelijks bestuur en de leden van de directieraad. (*3)

Vertrekkende van het kennis- en hiërarchisch criterium, en rekening houdende met het feit dat de Wet expliciet vermeldt dat een persoon behorende tot het hoger leidinggevend personeel niet noodzakelijk lid dient te zijn van het wettelijk bestuursorgaan, is het niet uitgesloten dat ook andere personen tot deze categorie behoren. Zo kan ook de AML/CTF-verantwoordelijke binnen een vennootschap beschouwd worden als hoger leidinggevend personeel. Deze personen beschikken logischerwijs over voldoende kennis van de blootstelling van hun instelling aan het WG/FT-risico. De leidinggevende positie die deze persoon bekleedt, zorgt ervoor dat ook aan het hiërarchisch criterium voldaan is.

(*1) Art. 3(12), AMLD-4.

(*2) *Memorie van toelichting* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 106.

(*3) *FAQ: UBO-Register*, 24.

X. Definitie van “internationale organisatie”

“32° ‘internationale organisatie’: een middelen- of belangenassociatie opgericht bij een internationale overeenkomst tussen Staten, voorzien in voorkomend geval van gemeenschappelijke organen, die rechtspersoonlijkheid bezit en onderworpen is aan een rechtsstelsel onderscheiden van dat van de leden;”

81 Bepaalde natuurlijke personen werkzaam bij **internationale organisaties** worden vanwege hun functie aan verstrengde waakzaamheidsmaatregelen aan de Wet onderworpen. (*1) De Wet verduidelijkt wat verstaan dient te worden onder het begrip “internationale organisatie”. Het gaat om een middelen- of belangen-associatie die werd opgericht bij een internationale overeenkomst tussen staten. Het betreft met andere woorden intergouvernementele (en supranationale) organisaties, waarbij de leden staten zijn. Een voorbeeld hiervan betreft de Verenigde Naties of de Europese Unie. Zoals de definitie vervolgens vereist, beschikken (deze, en andere) internationale organisaties over gemeenschappelijke organen, en beschikken zij tevens over rechtspersoonlijkheid. Internationale organisaties zijn onderworpen aan een rechtsstelsel onderscheiden van dat van de leden.

XI. Definitie van “zakelijke relatie”

“33° ‘zakelijke relatie’: een professionele of commerciële relatie die wordt aangegaan met een cliënt en waarvan wordt aangenomen dat zij enige tijd zal duren:

- a) indien deze zakelijke relatie voortvloeit uit het sluiten van een overeenkomst ter uitvoering waarvan de partijen gedurende een bepaalde of onbepaalde termijn verschillende opeenvolgende verrichtingen zullen uitvoeren of waardoor een aantal doorlopende verbintenissen ontstaan; of
- b) indien deze zakelijke relatie voortvloeit uit het feit dat een cliënt regelmatig een beroep doet, zonder een overeenkomst te sluiten als bedoeld de bepaling onder a), op eenzelfde onderworpen entiteit voor de uitvoering van verschillende opeenvolgende verrichtingen;”

A. PROFESSIONELE, DUURZAME RELATIE

82 De Wet verplicht de onderworpen entiteiten om algemene waakzaamheidsverplichtingen te nemen. (*2) In het bijzonder hebben zij een identificatieplicht met betrekking tot het doel en de aard van de zakelijke relatie die zij met een cliënt onderhouden. (*3) De onderworpen entiteiten dienen bovendien een voortdurende waakzaamheid aan de dag te

(*1) Zie *supra*, onder art. 4, 28°, lid 1, h) van de Wet.

(*2) Art. 19 e.v. van de Wet.

(*3) Art. 34, § 1 van de Wet.

leggen met betrekking tot die zakelijke relaties. Bijgevolg is het belangrijk te bepalen wanneer er sprake is van een **zakelijke relatie** tussen een onderworpen entiteit en een cliënt in de zin van de preventieve antiwitwaswetgeving. Het begrip zakelijke relatie werd voor het eerst uiteengezet in het CFBA-reglement, ter uitvoering van de wet van 11 januari 1993. (*1) Teneinde meer klaarheid en uniformiteit te scheppen met betrekking tot de invulling van het begrip, definieerde de wetgever het concept zakelijke relatie in de Wet. (*2) (*3)

De Wet vereist in het algemeen dat, opdat er sprake is van een zakelijke relatie, er een professionele of commerciële relatie dient te bestaan tussen de onderworpen entiteit en de cliënt. Opdat er sprake zou zijn van een zakelijke relatie, dient de desbetreffende entiteit immers steeds te handelen in het kader van haar professionele activiteit. Dit is uiteraard steeds het geval wanneer de onderworpen entiteit in kwestie een rechtspersoon is. (*4) Vervolgens kan ook slechts sprake zijn van een zakelijke relatie wanneer de relatie verondersteld wordt enige tijd te duren. Zij dient met andere woorden een zekere duurzaamheid te vertonen. Bij gebrek aan een dergelijk tijdselement, worden occasionele relaties bijgevolg uitgesloten uit de definitie. Zo is er geen sprake van een zakelijke relatie in de zin van de Wet bij een kansspel waarbij de speler zich in de reële wereld aanbiedt. (*5) Het vereiste tijdselement ontbreekt wanneer de speler een geldbedrag inzet en zich de eventuele winst laat uitbetalen. Na afloop van het spel wordt de relatie tussen de aanbieder van het kansspel en de cliënt beëindigd. Hierdoor kan er geen sprake zijn van een zakelijke relatie. (*6) Wanneer de speler zich bijvoorbeeld aanbiedt op een online kansspelpatform, aldaar een gebruikssaccount aanmaakt waarop hij geldmiddelen oplaadt, is er sprake van een zakelijke relatie. De uitwisselingen inzake inzetten en uitbetalingen in geval van winst gebeuren op deze spelersrekening, waarbij een overwinning niet noodzakelijk gepaard gaat met een uitbetaling. Op deze manier blijft de relatie tussen de exploitant en de speler voortduren in de tijd en kan men derhalve spreken van een zakelijke relatie. (*7)

In het kader van de bevoegdheid van toezichthoudende autoriteiten (*8) om bepaalde begrippen die door de Wet gehanteerd worden op technisch vlak te vervolledigen, kan het begrip “zakelijke relatie” in functie van de betrokken sector vervolledigd worden. (*9)

(*1) KB van 16 maart 2010 tot goedkeuring van het reglement van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantie- en verzekering betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, BS 24 maart 2010.

(*2) De wettelijke definitie vormt de omzetting van artikel 3(13) AMLD-4.

(*3) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 91.

(*4) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 5, § 1, lid 1 van de Wet.

(*5) Zie met betrekking tot de definitie van het begrip “kansspel” in de zin van de Wet, *infra*, onder art. 4, 36°.

(*6) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 95.

(*7) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 95.

(*8) Zie artikel 4, 17°, *Jo* artikel 85, § 1 van de Wet.

(*9) Artikel, 86, § 1, lid 4, zoals ingevoegd door artikel 82 van de wet van 20 juli 2020.

B. TYPES ZAKELIJKE RELATIES

83 Het vervolg van de definitie in de Wet gaat dieper in op de mogelijke aard van de zakelijke relatie en het noodzakelijke tijdselement. Het maakt daarbij een onderscheid tussen enerzijds zakelijke relaties die voortvloeien uit een overeenkomst, en anderzijds zakelijke relaties waarbij geen overeenkomst voorhanden is.

Het eerste type zakelijke relatie heeft betrekking op de situatie waarbij de relatie voortvloeit uit het **sluiten van een overeenkomst** ter uitvoering waarvan de partijen gedurende een bepaalde of een onbepaalde termijn verschillende opeenvolgende verrichtingen zullen uitvoeren, of waardoor een aantal doorlopende verbintenissen ontstaan. Het tijdselement wordt andermaal benadrukt door te vereisen dat er sprake is van verschillende opeenvolgende verrichtingen of een aantal doorlopende verbintenissen tussen de onderworpen entiteit en de cliënt. Louter occasionele verrichtingen vallen buiten het toepassingsgebied van deze definitie. Het tweede type zakelijke relatie beoogt de **opeenvolging van occasionele verrichtingen** te capteren onder de definitie, waardoor zij eveneens een zakelijke relatie kan uitmaken. In dit geval is er sprake van een feitelijke zakelijke relatie. (*1) Onderworpen entiteiten zullen bijgevolg specifieke maatregelen moeten nemen indien er sprake is van een relatie die voortvloeit uit het feit dat een cliënt regelmatig een beroep doet op eenzelfde onderworpen entiteit voor de uitvoering van verschillende opeenvolgende verrichtingen zonder dat er sprake is van een overeenkomst.

XII. Definitie van “correspondentrelatie”

“34° ‘correspondentrelatie’:

a) het verlenen van bankdiensten door een onderworpen entiteit bedoeld in artikel 5, § 1, 1°, 4° tot en met 7°, 9° tot en met 14° en 16° tot en met 22°, (“correspondentinstelling”) aan een kredietinstelling in de zin van artikel 3, punt 1, van Richtlijn 2015/849 of die onder een derde land ressorteert (‘respondentinstelling’) die met name het verstrekken van een lopende rekening of van een andere passiefrekening en het verlenen van aanverwante diensten, zoals contantenbeheer, internationale geldovermakingen, de verwerking van cheques, de zogenaamde ‘transit’-rekeningen (‘payable-through accounts’) en valutawisseldiensten, kunnen omvatten;

b) zakelijke relaties die vergelijkbaar zijn met die bedoeld in de bepaling onder a), tussen de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, 1°, 4° tot en met 7°, 9° tot

(*1) Op dit punt gaat de definitie van het begrip “zakelijke relatie” zoals voorzien in de Wet verder dan de definitie die door AMLD-4 wordt aangereikt (zie art. 3 (13) AMLD-4). De wetgever beoogde hier ook de feitelijke zakelijke relaties te capteren, die voordien al vervat waren in artikel 4 van het CFBA-reglement (zie *memorie van toelichting* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 92).

en met 14° en 16° tot en met 22°, ('correspondentinstelling') en de financiële instellingen in de zin van artikel 3, punten 1 en 2, van Richtlijn 2015/849 ('respondentinstelling') of die onder een derde land ressorteren en die met name de uitvoering van effectenverrichtingen of geldovermakingen kunnen omvatten;”

84 In het geval van een correspondentrelatie gaat de correspondentinstelling bancaire diensten verlenen aan de respondentinstelling, vaak ten behoeve van haar cliënten. Het betreft een relatie van duurzame aard, waarbij grote internationale banken ageren als correspondentinstelling, vaak voor vele financiële instellingen wereldwijd. Correspondentrelaties vergemakkelijken het grensoverschrijdend middelenverkeer en stellen financiële instellingen in staat om toegang te verkrijgen tot financiële diensten in verschillende valuta's en vreemde jurisdicties, hetgeen bijdraagt tot financiële inclusie. Deze voordelen gaan echter gepaard met bepaalde situaties waarbij correspondentrelaties een verhoogd risico met zich meebrengen voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. (*1) Dit is in het bijzonder het geval wanneer de correspondentrelatie grensoverschrijdend van aard is en de verrichte dienst betrekking heeft op de cliënt van de respondentinstelling. (*2) Om aan dit risico te remediëren voorziet de Wet in een aantal maatregelen van verhoogde waakzaamheid in hoofde van Belgische correspondentinstellingen wanneer zij bepaalde correspondentrelaties aangaan. (*3)

85 De Belgische wetgever maakt een onderscheid tussen twee types correspondentrelaties, namelijk (i) louter correspondentbankrelaties (*4), en (ii) zakelijke relaties die (vanwege hun risico's) vergelijkbaar zijn met correspondentbankrelaties.

De **loutere correspondentrelatie** wordt door de Wet omschreven als (a) het verlenen van bankdiensten (b) door welbepaalde instellingen (i.e. de correspondentinstelling)

(*1) In het kader van correspondentrelaties worden allerhande financiële en bancaire diensten verleend, die niet alleen gepaard gaan met een even groot risico inzake het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (FATF, *FATF Guidance. Correspondent Banking Services*, Parijs, FATF, oktober 2016, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 8).

(*2) In het laatste geval heeft de correspondentinstelling immers geen rechtstreeks contact met de cliënt van de respondentinstelling, behoudens in het geval van de zogenaamde transitrekeningen (zie FATF, *FATF Guidance. Correspondent Banking Services*, Parijs, FATF, oktober 2016, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 8).

(*3) Deze maatregelen verplichten de correspondentinstellingen niet om onderzoek te verrichten naar de cliënten van de respondentinstelling. Er is met andere woorden geen sprake van een “*know your customer's customer*”-regel in het kader van correspondentrelaties. De maatregelen bestaan daarentegen in essentie uit een verplicht onderzoek door de correspondentinstelling met betrekking tot de respondentinstelling en de controles waaraan deze laatste onderworpen werd met betrekking tot de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Het is echter eveneens in het belang van de respondentinstellingen om transparante en volledige informatie met betrekking tot de genomen maatregelen inzake de strijd tegen WG/FT te voorzien. Respondentinstellingen lopen immers het risico dat correspondentinstellingen geen zakelijke relaties meer wensen aan te gaan wanneer deze informatie niet voorhanden is, hetgeen nefast kan zijn voor vele respondentinstellingen. Velen zijn immers afhankelijk van correspondentinstellingen voor het uitvoeren van internationale transacties. Correspondentinstellingen maken het voor respondentinstellingen immers mogelijk om grensoverschrijdende diensten en producten aan te bieden op een grondgebied waar deze laatste instellingen niet over een fysieke vestiging beschikken.

(*4) Zie art. 3, punt 8, a) AMLD-4.

aan (c) bepaalde kredietinstelling in de zin van AMLD-4, of kredietinstellingen die onder derde landen ressorteren (*i.e.* de respondentinstelling). In navolging van AMLD-4 geeft de Wet een niet-exhaustieve oplijsting van bankdiensten. Het gaat met name om het verstrekken van een lopende rekening of van een andere passiefrekening (*e.g.* een termijnrekening) en het verlenen van aanverwante diensten, zoals contantenbeheer, internationale geldovermakingen, de verwerking van cheques, transitrekeningen en valutawisseldiensten. Andere bankdiensten, zoals het verlenen van documentair krediet, kunnen ook onder deze notie vallen. Deze bankdiensten worden verricht door de correspondentinstelling. In de initiële versie van de Wet werden enkel de Nationale Bank van België, bpost (voor haar financiële postdiensten of voor de uitgifte van elektronisch geld) en kredietinstellingen gezien als correspondentinstellingen. (*1) Sinds de wet van 20 juli 2020 (*2) werd de notie correspondentinstelling aanzienlijk uitgebreid met een reeks nieuwe actoren. (*3) De notie respondentinstelling is daarentegen beperkter. De respondentinstelling betreft op de eerste plaats een kredietinstelling. Een “kredietinstelling” wordt omschreven als “een onderneming waarvan de werkzaamheden bestaan in het bij het publiek aantrekken van deposito’s of van andere terugbetaalbare gelden en het verlenen van kredieten voor eigen rekening”. (*4) Ook de bijkantoren van voormelde kredietinstellingen, welke gelegen zijn in de Europese Unie, zullen als respondentinstelling aanzien worden. (*5) Dit is het geval ongeacht of het hoofdkantoor van deze kredietinstelling gelegen is in de EER, of in een derde land. Op de tweede plaats vormt iedere kredietinstelling die onder een derde staat ressorteert eveneens een respondentinstelling. Respondentrelaties met derde landen (*6) brengen immers een verhoogd risico op het witwassen van geld met zich mee.

Vervolgens worden **zakelijke relaties die vergelijkbaar zijn met correspondent-bankrelaties** eveneens aanzien als correspondentrelatie in de zin van de Wet. Het

(*1) Zie respectievelijk art. 5, 1°, 3° en 4° van de Wet (zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 5, § 1, lid 1, 1°, 3° en 4° van de Wet).

(*2) BS 5 augustus 2020.

(*3) Als correspondentinstelling worden gezien: de klassieke financiële instellingen (*i.e.* de Nationale Bank van België en kredietinstellingen) (respectievelijk art. 5, § 1, lid 1, 1° en 4°), verzekeringsondernemingen (art. 5, § 1, lid 1, 5°), betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld (respectievelijk art. 5, § 1, lid 1, 6° en 7°), maatschappijen voor onderlinge borgstelling (art. 5, § 1, lid 1, 9°), beleggingsondernemingen (art. 5, § 1, lid 1, 10° en 11°), beheers- en beleggingsvennootschappen (art. 5, § 1, lid 1, 12° en 13°), alternatieve financieringsplatformen (art. 5, § 1, lid 1, 14°), wisselkantoren (art. 5, § 1, lid 1, 16°), makelaars in bank- en beleggingsdiensten (art. 5, § 1, lid 1, 17°), onafhankelijke financiële planners (art. 5, § 1, lid 1, 18°), verzekeringsbemiddelaars (art. 5, § 1, lid 1, 19°), kredietgevers (art. 5, § 1, lid 1, 20°), financieringshuur of leasing (art. 5, § 1, lid 1, 21°) en overige financiële entiteiten (art. 5, § 1, lid 1, 22°).

(*4) Voor de definiëring van de notie “kredietinstelling” wordt verwezen naar artikel 3, punt 1 AMLD-4, dat op zijn beurt verwijst naar artikel 4, lid 1, punt 1 Verordening (EU) nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012, *Pb.L.* 27 juni 2013, afl. 176, 1 (hierna aangeduid als “**Verordening (EU) nr. 575/2013**”). Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 5, § 1, 4° van de Wet.

(*5) Voor de toepassing van deze bepaling wordt het begrip “bijkantoor” gedefinieerd als een bedrijfszetel welke een deel zonder juridische zelfstandigheid vormt van een instelling en welke rechtstreeks, geheel of gedeeltelijk de handelingen verricht die eigen zijn aan de werkzaamheden van een instelling (zie art. 4, lid 1, punt 17 Verord. (EU) nr. 575/2013).

(*6) Zie *supra*, onder art. 4, 8° van de Wet.

betreft zakelijke relaties (*1) tussen aan de ene kant de correspondentinstelling (zoals hierboven omschreven) en aan de andere kant de respondentinstelling. De wet van 20 juli 2020 (*2) heeft het toepassingsgebied *ratione personae* uitgebreid zodat voortaan de relaties tussen alle financiële instellingen beoogd worden door de definitie. (*3) Zo werd de invulling van het begrip “correspondentinstelling” op gelijkaardige wijze uitgebreid zoals het geval is voor de loutere correspondentbankrelaties. De invulling van het begrip “respondentinstelling” is evenwel niet gelimiteerd tot de kredietinstellingen (*4) zoals bij loutere correspondentrelaties, doch omvat eveneens financiële instellingen. (*5) Na de wetswijziging worden drie situaties beoogd. Vooreerst de correspondentrelaties tussen een aan de Wet onderworpen kredietinstelling en een financiële instelling die ressorteert onder het recht van een andere lidstaat of van een derde land. Vervolgens de relaties tussen een aan de Wet onderworpen financiële instelling die geen kredietinstelling is en een andere financiële instelling die ressorteert onder het recht van een andere lidstaat of een derde land. Ten slotte beoogt de wet de relaties tussen een aan de Wet onderworpen financiële instelling die geen kredietinstelling is en een kredietinstelling die ressorteert onder een andere lidstaat of een derde land. (*6)

(*1) Zie *supra*, onder art. 4, 33° van de Wet.

(*2) BS 5 augustus 2020.

(*3) *MvT* bij het wetsontwerp van 8 juni 2020 houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 36-37.

(*4) In de zin van art. 4, lid 1, punt 1 Verord. (EU) nr. 575/2013.

(*5) Voor de invulling van het begrip “financiële instelling” verwijst de Wet naar artikel 3, punt 2 AMLD-4. Een financiële instelling betreft volgens deze bepaling:

- “a) een onderneming die geen kredietinstelling is en die een of meer van de werkzaamheden verricht die zijn opgenomen onder de punten 2) tot en met 12), 14) en 15) van bijlage I bij Richtlijn 2013/36/EU (*Pb.L.* 27 juni 2013, afl. 176, 338), met inbegrip van de werkzaamheden van wisselkantoren;
- b) een verzekeringsonderneming als omschreven in artikel 13, punt 1) van Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad (*Pb.L.* 17 december 2009, afl. 335, 1), voor zover zij het door die richtlijn bestreken levensverzekeringsbedrijf uitoefent;
- c) beleggingsonderneming als omschreven in punt 1) van artikel 4, lid 1 van Richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad (*Pb.L.* 30 april 2004, afl. 145, 1);
- d) een instelling voor collectieve beleggingen die haar rechten van deelneming of aandelen aanbiedt;
- e) een verzekeringstussenpersoon als omschreven in artikel 2, punt 5, van Richtlijn 2002/92/EG van het Europees Parlement en de Raad (*Pb.L.* 15 januari 2003, afl. 9, 1), wanneer hij handelt met betrekking tot levensverzekeringen en andere beleggings-verzekeringen, met uitzondering van een verbonden verzekeringstussenpersoon als bedoeld in dat artikel, onder punt 7;
- f) in de Unie gelegen bijkantoren van de in de punten a) tot en met e) bedoelde financiële instellingen, ongeacht of het hoofdkantoor ervan zich in een lidstaat of een derde land bevindt;”.

(*6) *MvT* bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 37.

XIII. Definities van “elektronisch geld”, “virtuele valuta” en “aanbieder van een bewaarportemonnee”

A. DEFINITIE “ELEKTRONISCH GELD”

“35° ‘elektronisch geld’: elektronisch geld in de zin van artikel 2, 77°, van de wet van 11 maart 2018, met uitsluiting van de monetaire waarde die wordt uitgegeven overeenkomstig de artikelen 164 en 165 van de voornoemde wet;”

86 De vaststelling dat steeds meer gebruik wordt gemaakt van elektronische geldproducten als vervanging voor de klassieke bankrekeningen, heeft de Europese regelgever ertoe bewogen om deze producten aan de verplichtingen inzake de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme te onderwerpen. (*1) Voor de definitie van het begrip “elektronisch geld” verwijzen AMLD-4 en AMLD-5 naar Richtlijn 2009/110/EG. (*2) (*3) De Belgische wetgever heeft deze richtlijn omgezet in de Belgische rechtsorde met de wet van 11 maart 2018. (*4) Als aanknopingspunt voor de definiëring van het begrip, verwijst de Wet dan ook naar de definitie van elektronisch geld in de zin van de wet betalingsinstellingen. (*5) Voor de toepassing van het preventieve luik van de antiwitwaswetgeving worden twee vormen van monetaire waarde opnieuw uitgesloten uit het toepassingsgebied van de definitie vanwege het lage risico verbonden aan dergelijke elektronische geldproducten. Het betreft op de eerste plaats monetaire waarden die worden uitgegeven in het kader van een beperkt netwerk. Ten tweede betreft het monetaire waarden met betrekking tot de aanbieders van elektronische communicatienetwerken of communicatiediensten. Vooreerst wordt de definitie van elektronisch geld uiteengezet, waarna stil wordt gestaan bij de uitzonderingen in het kader van de antiwitwaswet.

87 Elektronisch geld wordt door artikel 2, 77° van de wet betalingsinstellingen omschreven als *“elektronisch, met inbegrip van magnetisch, opgeslagen monetaire waarde vertegenwoordigd door een vordering op de uitgever, die is uitgegeven in ruil voor*

(*1) Considerans 7, AMLD-4.

(*2) Richtl. 2009/110/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de toegang tot, de uitoefening van en het prudentieel toezicht op de werkzaamheden van instellingen voor elektronisch geld, tot wijziging van Richtlijnen 2005/60/EG en 2006/48/EG en tot intrekking van Richtlijn 2000/46/EG, *Pb.L.* 10 oktober 2009, afl. 267, 7 (hierna aangeduid als **“Richtlijn Elektronisch Geld”**).

(*3) De verwijzingen worden voor AMLD-4 en AMLD-5 respectievelijk opgenomen in artikel 3 (16) AMLD-4 en artikel 1, 2), c) AMLD-5.

(*4) Wet van 11 maart 2018 betreffende het statuut van en het toezicht op de betalingsinstellingen en de instellingen voor elektronisch geld, de toegang tot het bedrijf van betalingsdienstaanbieder en tot de activiteit van uitgifte van elektronisch geld, en de toegang tot betalingssystemen, *BS* 26 maart 2018 (hierna aangeduid als **“Wet Betalingsinstellingen”**).

(*5) Voor de omzetting van AMLD-5 door de wet van 20 juli 2020 (*BS* 5 augustus 2020) verwees de wet van 18 september 2017 naar de definitie van elektronisch geld zoals opgenomen in art. 4, 33° van de wet van 21 december 2009 op het statuut van de betalingsinstellingen en van de instellingen voor elektronisch geld, de toegang tot het bedrijf van betalingsdienstaanbieder en tot de activiteit van uitgifte van elektronisch geld en de toegang tot betalingssystemen (*BS* 19 januari 2010). Inhoudelijk werd de definitie van elektronisch geld echter niet gewijzigd.

ontvangen geld om betalingstransacties te verrichten in de zin van de bepalingen onder 22° van dit artikel, en die wordt aanvaard door een andere natuurlijke of rechtspersoon dan de uitgever van elektronisch geld”.

Elektronisch geld betreft in de eerste plaats een **elektronische opgeslagen monetaire waarde**. Het kan hierbij gaan om elektronisch geld dat wordt aangehouden op een betaalinstrument dat in het bezit is van de houder van het elektronisch geld (*i.e.* “*hardware-based*” elektronisch geld). Er is eveneens sprake van elektronisch geld wanneer dit op afstand werd opgeslagen op een server en door de houder van het elektronisch geld wordt beheerd via een specifieke rekening van elektronisch geld (*i.e.* “*software-based*” elektronisch geld). (*1) Opdat er sprake kan zijn van elektronisch geld, dient deze monetaire waarde bovendien **vertegenwoordigd te worden door een vordering op de uitgever**. De houder van het elektronisch geld dient aldus over een vordering tot terugbetaling te beschikken tegenover de uitgever van het elektronisch geld. (*2) De verhouding tussen de uitgever en de houder van het elektronisch geld is bijgevolg obligatoir van aard, niet zakenrechtelijk. (*3) Deze voorwaarde verhindert dat gedecentraliseerde virtuele valuta (in de enge zin van het woord), waarvan de *Bitcoin* het meest bekende voorbeeld is, beschouwd wordt als elektronisch geld. (*4) In het geval van virtuele valuta is de emittent van de valuta immers niet aanwijsbaar. Hierdoor is een vordering ten aanzien van deze (rechts)persoon onmogelijk en kan er geen sprake zijn van elektronisch geld in de zin van de Richtlijn Elektronisch Geld. (*5)

Vervolgens kan er slechts sprake zijn van elektronisch geld wanneer de monetaire waarde in kwestie werd **uitgegeven in ruil voor ontvangen geld**. Het is hierbij niet

(*1) Considerans 8, Richtlijn Elektronisch Geld.

(*2) *MvT* bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 21 december 2009 betreffende het statuut van de betalingsinstellingen, de toegang tot het bedrijf van betalingsdienstaanbieder en de toegang tot betalingssystemen, en van andere wetgeving die betrekking heeft op het statuut van de betalingsinstellingen en van de instellingen voor elektronisch geld, *Parl. St. Kamer* 2011-12, nr. 53-2431/001, 10.

(*3) R. STEENNOT, “Commentaar bij art. I.9, 26°-30° WER”, *Comm.Fin.* 2018, afl. 51, (117) 118.

(*4) *Vr. en Antw.* Senaat, *Vr.* nr. 5-10287, 4 november 2013 (M. TAELEMAN); R. HOUBEN, “Bitcoin: there are two sides to every coin”, *TBH* 2015, (139) 157; N. VANDEZANDE, “Virtual Currencies under EU anti-money laundering law”, *Computer Law & Security Review* 2017, (341) 345; J. RICHELLE, “Crypto-monnaies: Questions juridiques” in INSTITUUT FINANCIËEL RECHT (ed.), *Financiële regulering: een dwarsdoorsnede*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2019, (145) 153; E. CALLENS en L. VAN COILLIE, “Cryptomunten in het financieel recht. Geen regulering in afwezigheid van enige aanspraak jegens een aanwijsbare (rechts)persoon?” in M. DELANOTE en P. WAETERINCKX (eds.), *Cryptomunten juridisch ontsloten*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2020, (39) 42, nr. 78, 47, nr. 86 en 55, nr. 94. Zie eveneens considerans 10, AMLD-5.

(*5) In het geval van bepaalde *tokens* is er wel sprake van een vordering ten aanzien van een bepaalde emittent. Het voorwerp van deze vordering kan allerhande vormen aannemen. Zo kan een token aan de houder een recht toekennen op (toekomstige) goederen of diensten van de emittent (*utility tokens*). Andere tokens geven aan de houder eigendomsrechtelijke aanspraken of aanspraken op deelname in de winst van de emittent (*investment tokens*). Zie hieromtrent, *infra*, onder art. 4, 35°/1 van de Wet met betrekking tot virtuele valuta.

van belang of het elektronisch geld gewisseld werd tegen chartaal, dan wel giraal geld. (*1) De uitgifte van elektronisch geld zal aldus nooit nieuw “geld” creëren. Elektronisch geld is in essentie een digitale overdrachtswijze voor fiatgeld. (*2) Bepaalde vormen van virtuele valuta zullen eveneens niet aan deze voorwaarde voldoen, waardoor zij niet als elektronisch geld beschouwd kunnen worden. (*3) Zij kunnen immers toegekend worden als gevolg van een succesvolle delvingsoperatie (*i.e.* het *minen* van virtuele valuta). In voorkomend geval wordt wel degelijk nieuw “geld” gecreëerd.

Om als elektronisch geld beschouwd te kunnen worden, dient de monetaire waarde daarenboven aangewend te kunnen worden om **betalingstransacties te verrichten**. Voor de invulling van het begrip “betalingstransactie” wordt verwezen naar artikel 2, 22° van de wet betalingsinstellingen. (*4) Een betalingstransactie wordt omschreven als “een door of voor rekening van de betaler of door de begunstigde geïnitieerde handeling waarbij geldmiddelen worden gedeponeerd, overgemaakt of opgenomen, ongeacht of er onderliggende verplichtingen tussen de betaler en de begunstigde zijn”. Voor de toepassing van de Wet is het irrelevant of de betalingstransactie door de betaler, dan wel door, of via de begunstigde geïnitieerd werd. De betalingstransacties moeten bovendien verricht kunnen worden bij andere (rechts)personen dan bij de uitgever van het elektronisch geld. Het begrip viseert aldus geen monetaire waarde die werd opgeslagen op specifieke instrumenten die ontwikkeld werden om aan welbepaalde behoeften te voldoen en beperkte gebruiksmogelijkheden hebben (*e.g.* klantenkaarten).

88 Zoals reeds hierboven gesteld, sluit de definitie van elektronisch geld, zoals toegepast door de preventieve antiwitwaswetgeving, twee vormen van monetaire waarden uit haar toepassingsgebied uit vanwege de beperkte risico’s inzake het witwassen van geld waarmee deze monetaire waarden gepaard gaan. (*5) In de eerste plaats gaat het om monetaire waarden die worden uitgegeven in het kader van een **beperkt netwerk**

(*1) R. STEENNOT, “Commentaar bij art. I.9, 26°-30° WER”, *Comm.Fin.* 2018, afl. 51, (117) 118.

(*2) FATF, *Virtual Currencies. Key Definitions and AML/CFT Risks*, Parijs, FATF, oktober 2016, online raadpleegbaar op www.fatf-gafi.org/, 4.

(*3) N. VANDEZANDE, “Virtual Currencies under EU anti-money laundering law”, *Computer Law & Security Review* 2017, (341) 345.

(*4) De Richtlijn Elektronisch Geld verwijst wat de invulling van “betalingstransactie” betreft naar artikel 4, punt 5 van Richtlijn 2007/64/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 betreffende betalingsdiensten in de interne markt tot wijziging van de Richtlijnen 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG en 2006/48/EG, en tot intrekking van Richtlijn 97/5/EG, (*Pb.L.* 5 december 2007, afl. 319, 1) (hierna aangeduid als “**PSD-I**”). Deze richtlijn is thans opgeheven en vervangen door Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, houdende wijziging van Richtlijnen 2002/65/EG, 2009/110/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 en houdende intrekking van Richtlijn 2007/64/EG (*Pb.L.* 23 december 2015, afl. 337, 35) (gemeenzaam bekend als “**PSD-II**”). De definitie van “betalingstransactie”, zoals voorzien in art. 4, 5) van Richtlijn (EU) 2015/2366, werd door de Belgische wetgever integraal gebruikt in art. 2, 22° van de Wet Betalingsinstellingen.

(*5) Het gaat om uitsluitingen conform art. 1, 2), c) AMLD-5.

(conform art. 164 wet betalingsinstellingen). (*1) (*2) Een dergelijke monetaire waarde vertoont immers minder risico's om misbruikt te worden voor criminele doeleinden, gezien het beperkte netwerk waarin zij aanwendbaar is. (*3) In tweede instantie betreft het de monetaire waarden in het kader van de uitzondering voor de aanbieders van elektronische communicatienetwerken of communicatiediensten (conform art. 165 wet betalingsinstellingen). (*4) (*5) De uitsluiting van deze monetaire waarden uit het toepassingsgebied van de preventieve antiwitwaswetgeving is te rechtvaardigen vanuit de vaststelling dat dergelijke diensten gepaard gaan met kleine bedragen (*6) en specifieke producten die zich niet lenen voor misbruik voor witwasdoeleinden. (*7)

B. DEFINITIE “VIRTUELE VALUTA”

“35°/1 ‘virtuele valuta’: een digitale weergave van waarde die niet door een centrale bank of een overheid wordt uitgegeven of gegarandeerd, die niet noodzakelijk aan een wettelijk vastgestelde valuta is gekoppeld en die niet de juridische status van valuta of

(*1) Artikel 1, 2), c) AMLD-5 verwijst voor wat betreft deze definitie naar artikel 1, lid 4 Richtlijn Elektronisch Geld, die op haar beurt verwijst naar artikel 3, k) PSD-I.

(*2) Een betaalinstrument wordt gebruikt in het kader van een beperkt netwerk, als: 1° het betaalinstrument door de houder ervan uitsluitend kan worden gebruikt om in de bedrijfsgebouwen van de uitgever, of in het kader van een handelsovereenkomst met de uitgever, binnen een beperkt netwerk van dienstaanbieders goederen of diensten aan te schaffen; of 2° met het betaalinstrument uitsluitend goederen of diensten uit een zeer beperkt gamma kunnen worden aangeschaft; of 3° het betaalinstrument enkel kan worden gebruikt in België, met name op initiatief van een onderneming of een openbare instelling wordt aangeboden, door een Belgische overheidsinstantie voor specifieke sociale of fiscale doeleinden wordt gereguleerd en er specifieke goederen of diensten mee kunnen worden aangeschaft bij leveranciers die een handelsovereenkomst met de uitgever hebben gesloten (zie art. 6, § 1, lid 2 wet betalingsinstellingen). Considerans 5 van de Richtlijn Elektronisch Geld geeft als voorbeeld van dergelijke instrumenten klantenkaarten, tankkaarten, lidmaatschapskaarten, kaarten voor openbaar vervoer, maaltijdcheques of dienstencheques.

(*3) EUROPESE COMMISSIE, *Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering en tot wijziging van Richtlijn 2009/101/EG, COM(2016) 450*, Straatsburg, Europese Commissie, 5 juli 2016, 22, COM(2016)450, online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>.

(*4) Artikel 1, 2), c) van AMLD-5 verwijst voor wat betreft deze definitie naar artikel 1, lid 5 van de Richtlijn Elektronisch Geld, die op haar beurt verwijst naar artikel 3, l) van PSD-I.

(*5) Dit regime is slechts van toepassing wanneer voldaan is aan de voorwaarden vervat in artikel 7, § 1 van de wet betalingsinstellingen, dat als volgt luidt: “In afwijking van artikel 5, § 1, mag een aanbieder van elektronische communicatienetwerken of -diensten naar Belgisch recht, mits hij de in paragraaf 2 bedoelde kennisgeving verricht, betalingstransacties uitvoeren, voor zover die betalingsdienst voor zijn abonnees wordt verricht ter aanvulling op elektronische communicatiediensten en de volgende voorwaarden vervuld zijn: 1° de waarde van de afzonderlijke betalingstransacties bedraagt niet meer dan 50 euro en de totale waarde van de betalingstransacties voor één enkele abonnee bedraagt niet meer dan 300 euro per maand, ongeacht of de abonnee zijn rekening bij de aanbieder van elektronische communicatienetwerken of -diensten heeft voorgefinancierd of niet; en 2° het bedrag van de betalingstransacties wordt in rekening gebracht via de factuur voor elektronische communicatiediensten en de betalingstransacties worden verricht: a) voor de aankoop van digitale inhoud en spraakgestuurde diensten, ongeacht het voor de aankoop of consumptie van de digitale inhoud gebruikte apparaat; b) voor de financiering van liefdadigheidsactiviteiten die door de Staat zijn erkend als recht gevend op aftrekbaarheid van de giften, en dit via een elektronisch apparaat. De Koning kan bij koninklijk besluit de lijst vaststellen van de in dit punt bedoelde liefdadigheidsactiviteiten; of nog c) voor de aankoop van elektronische tickets, en dit via een elektronisch apparaat”.

(*6) Zie hieromtrent de voorwaarde opgenomen in artikel 165, f° artikel 7, § 1, 1° van de wet betalingsinstellingen.

(*7) Zie hieromtrent de voorwaarde opgenomen in artikel 165, f° artikel 7, § 1, 2° van de wet betalingsinstellingen. Er wez opgemerkt dat de vereiste dat het bedrag van de betalingstransactie via de factuur in rekening wordt gebracht (art. 7, § 1, 2° wet betalingsinstellingen) verhindert dat de desbetreffende monetaire waarde gekwalificeerd wordt als elektronisch geld. In dit geval is er immers geen sprake van een elektronisch opgeslagen monetaire waarde (conform art. 2, 77° wet betalingsinstellingen). Dit betekent dat de uitzondering die door de Wet wordt geformuleerd, in deze context weinig waarde vertoont.

geld heeft, maar die door natuurlijke of rechtspersonen als ruilmiddel wordt aanvaard en die elektronisch kan worden overgedragen, opgeslagen en verhandeld;

35°/2 ‘aanbieder van een bewaarportemonnee’: een entiteit die diensten aanbiedt om namens haar cliënten cryptografische privésleutels te beveiligen om virtuele valuta aan te houden, op te slaan en over te dragen;”

1. Virtuele valuta en het witwassen van geld

89 Virtuele valuta worden vanwege hun (quasi-)anoniem (*1) en globaal karakter alsmede de snelheid waarmee zij verhandeld kunnen worden, gebruikt door criminelen en gebruikt voor het financieren van terrorisme om gelden te versluizen en te bewaren buiten het bereik van de toezichthoudende overheden. (*2) (*3) Dit is in het bijzonder het geval wanneer virtuele valuta aangewend worden in een omgeving die op zichzelf eveneens een hoge graad van anonimiteit met zich meebrengt (zoals het internet/online videospelletjes). Ofschoon de Europese Bankautoriteit reeds tijdens de redactie van AMLD-4 opriep om virtuele valuta onder het toepassingsgebied van de preventieve witwasreglementering te brengen (*4), was het wachten tot de aanneming van AMLD-5 voordat virtuele valuta op expliciete wijze geïntroduceerd werden. (*5) Gezamenlijk met het toevoegen van bepaalde actoren aan het personeel toepassingsgebied van het preventieve luik van de antiwitwaswetgeving, voorziet AMLD-5 een begripsomschrijving van de notie “virtuele valuta”. Aan het personeel toepassingsgebied werden eveneens

(*1) Hoewel men vaak de indruk krijgt dat het gebruik van virtuele valuta volledig anoniem kan gebeuren, is het in de praktijk mogelijk om de identiteit van de gebruiker te achterhalen op voorwaarde van grote inspanning. Door specifieke software in te zetten, kan men er echter in slagen virtuele valuta met een hogere graad van anonimiteit te gebruiken.

(*2) De CFI stelde dan ook vast dat vernieuwde vormen van informaticacriminaliteit steeds vaker gepaard gaan met het gebruik van virtuele valuta (zie CFI, *26ste activiteitenverslag van de Cel voor Financiële Informatieverwerking 2019, 2020, 15*, online raadpleegbaar op: <https://ctif-cfi.be>).

(*3) Teneinde (onder meer) het risico op het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en andere criminele activiteiten in te perken is de Europese Commissie voornemens een (financieelrechtelijk) reglementair kader uit te werken voor bepaalde virtuele valuta (zie EUROPESE COMMISSIE, *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions*, Brussel, Europese Commissie, september 2020, COM(2020)591, 19 p., online raadpleegbaar op: <https://ec.europa.eu/en>; EUROPESE COMMISSIE, *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on a pilot regime for market infrastructures based on distributed ledger technology*, Brussel, Europese Commissie, september 2020, COM(2020)594, 38 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>).

(*4) EUROPEAN BAKING AUTHORITY, *EBA Opinion on ‘Virtual Currencies’*, Parijs, juli 2014, online raadpleegbaar op: <https://eba.europa.eu>, 6 en 32-33.

(*5) Het toepassingsgebied van AMLD-4 bleef beperkt tot bepaalde vormen van elektronisch geld. Virtuele valuta (in de enge zin van het woord) kunnen niet gezien worden als elektronisch geld (zie hieromtrent *supra*, onder art. 4, 35° van de Wet) en vallen aldus volledig buiten het reglementair kader inzake witwassen (zie EUROPESE COMMISSIE, *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad inzake een actieplan ter versterking van de strijd tegen terrorismefinanciering*, Straatsburg, Europese Commissie, februari 2016, COM(2016)50, online raadpleegbaar op: <https://ec.europa.eu>). Dit betekent echter niet dat virtuele valuta voor de aanneming van AMLD-5 volledig buiten het toepassingsgebied van de preventieve antiwitwasreglementering vielen. Het wetgevend kader was immers gebaseerd op goederen die voortspruiten uit criminele activiteiten. De notie “goederen” in de zin van de preventieve antiwitwaswetgeving werd dermate ruim ingevuld dat ook virtuele valuta hieronder konden vallen (zie *supra*, onder art. 4, 24° van de Wet en N. VANDEZANDE, “Virtual Currencies under EU anti-money laundering law”, *Computer Law & Security Review* 2017, (341) 349).

de aanbieders van bewaarportemonnees en de aanbieders van diensten voor het wisselen tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta toegevoegd.

2. Virtuele valuta

a. Algemene kwalificatie van virtuele valuta

90 Er bestaat een groot aantal definities van virtuele valuta, aangereikt door diverse regelgevende instanties. De definitie die gehanteerd wordt in het kader van de strijd tegen het witwassen van geld vindt haar oorsprong in AMLD-5, die gebaseerd is (*1) op de begripsomschrijving en -omkadering aangereikt door de Financiële Actiegroep. (*2) Vooraleer meer in detail ingegaan wordt op de verschillende elementen van de definitie, wordt er stilgestaan bij de algemene kenmerken van de definitie. Niet alle vormen van virtuele valuta worden immers door de definitie gevisieerd. Als gevolg hiervan blijven bepaalde virtuele valuta, ofschoon zij risico's met zich meebrengen met betrekking tot het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, buiten het toepassingsgebied van AMLD-5. Het toepassingsgebied wordt bovendien beperkt door de actoren die onder het personeel toepassingsgebied vallen. (*3)

91 De notie “virtuele valuta” kan (in de ruimste zin van het woord) zowel betrekking hebben op gedecentraliseerde virtuele valuta enerzijds, en gecentraliseerde virtuele valuta anderzijds. Het eerste type virtuele valuta staat beter bekend onder de noemer “cryptocurrency”. Deze systemen vereisen geen centrale entiteit die instaat voor de authenticatie van transacties die plaatsvinden binnen het netwerk, of voor de introductie van nieuwe virtuele valuta binnen het netwerk. De meest bekende virtuele valuta van deze categorie is de *Bitcoin*. (*4) Dergelijke systemen zijn in het bijzonder kwetsbaar om misbruikt te worden voor het witwassen van geld vanwege de hoge graad van

(*1) Ofschoon de begripsomschrijving gebaseerd is op deze aangereikt door de Financiële Actiegroep, is zij minder ruim. De FAG-definitie maakt immers gewag van “virtual assets”, hetgeen een ruimere notie is dan “virtuele valuta”, zoals aangevend door AMLD-5.

(*2) De aanbevelingen van de Financiële Actiegroep (nr. 15) maakten reeds gewag van de verplichting voor staten en financiële instellingen om de risico's die gepaard gaan met nieuwe technologieën te identificeren en te onderzoeken. Dergelijke nieuwe technologieën omvatten eveneens virtuele valuta. In 2014 publiceerde de Financiële Actiegroep een extensief verslag omtrent virtuele valuta en de witwasrisico's hiermee verbonden (zie FATF, *Virtual Currencies. Key Definitions and Potential AML/CFT Risks*, Parijs, FATF, juni 2014, 17 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/). Laatstgenoemd verslag bouwt verder op een eerder verslag inzake betaalproducten en -diensten (zie FATF, *Guidance for a risk-based approach. Prepaid Cards, Mobile Payments and Internet-based Payment Services*, Parijs, FATF, juni 2013, 47 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/).

(*3) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 5, § 1, lid 1, 14°/1 en 14°/2 van de Wet.

Zie tevens N. VANDEZANDE, “Virtual Currencies under EU anti-money laundering law”, *Computer Law & Security Review* 2017, (341) 351. De toepassing van AMLD-5 wordt *de facto* beperkt tot het reguleren van cryptomunten ten gevolge van de beperkte actoren die onder het personeel toepassingsgebied vallen. Zij wordt immers beperkt tot de aanbieders van bewaarportefeuilles en de aanbieders van wisselplatforms tussen traditionele en virtuele valuta.

(*4) Naast de *Bitcoin* is het aantal voorbeelden van gelijkaardige virtuele valuta legio. Tal van andere gedecentraliseerde virtuele valuta vertonen gelijke of gelijkaardige kenmerken als de *Bitcoin*.

anonimiteit die hiermee gepaard gaat. (*1) Het tweede type virtuele valuta kent een entiteit die als administrator binnen het netwerk fungeert met betrekking tot de transacties die op het netwerk plaatsvinden. Deze actor staat in voor de uitgifte van nieuwe valuta, stelt de regels op met betrekking tot het gebruik van de virtuele valuta en beheert de transacties die op het netwerk plaatsvinden. (*2) Dergelijke virtuele valuta komen hoofdzakelijk voor in geconcentreerde online netwerken (e.g. in het kader van online videospelletjes (*3)).

De risico's met betrekking tot het witwassen van geld verschillen bij virtuele valuta bovendien naargelang de mate waarin zij interageren met de reële wereld. Bij een gesloten systeem (*non-convertible virtual currency*) bestaat er geen mogelijkheid tot interactie tussen virtuele valuta en fiatgeld. Het is bijgevolg niet mogelijk virtuele valuta in te wisselen tegen wettelijke betaalmiddelen, of omgekeerd. Behoudens het ontstaan van een secundaire zwarte markt buiten het systeem (*4) is het risico tot malafide gebruik van dergelijke virtuele valuta bijgevolg vrij gering. Een open systeem (*convertible virtual currency*) wordt gekenmerkt door de mogelijkheid tot interactie tussen virtuele valuta en fiatgeld. De gebruikers van de virtuele valuta kunnen deze aldus inwisselen tegen wettelijke betaalmiddelen. Er dient evenwel benadrukt te worden dat een dergelijke mogelijkheid enkel gebaseerd is op de wil van de partijen, die zijn betrokken bij een specifieke transactie, om virtuele valuta te ruilen tegen fiatgeld, en niet op het feit dat de wet dit zou garanderen. Binnen de categorie van het open systeem kan men nog een belangrijke onderverdeling maken. In een eerste categorie bestaat voor de gebruiker de mogelijkheid om virtuele valuta aan te kopen in ruil voor fiatgeld, doch een omgekeerde transactie is niet mogelijk. In voorkomend geval spreken we van *unidirectionele* virtuele valuta. Wanneer er een wisselwerking mogelijk is tussen beide soorten valuta, is er sprake van *bidirectionele* virtuele valuta. Om evidente

(*1) FATF, *Virtual Currencies. Key Definitions and Potential AML/CFT Risks*, Parijs, FATF, juni 2014, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 9.

(*2) FATF, *Virtual Currencies. Key Definitions and Potential AML/CFT Risks*, Parijs, FATF, juni 2014, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 5.

(*3) Dergelijke online videospelletjes worden gekenmerkt door de aanwezigheid van een eigen “interne economie”. Wanneer deze economie gelinkt kan worden aan de reële economie (e.g. door de mogelijkheid om virtuele valuta aan te kopen in ruil voor fiatgeld), ontstaat de mogelijkheid voor de gebruikers om het systeem te gebruiken voor malafide doeleinden (zoals het witwassen van geld en de financiering van terrorisme). De verbinding tussen de reële wereld en de virtuele wereld wordt in bepaalde gevallen geregeld door een centrale administrator die de interactie tussen beide werelden toelaat. Het risico op malafide toepassingen is echter ook aanwezig wanneer een dergelijke interactie in principe niet voorzien is. Dit is het geval wanneer een derde partij een secundaire markt opstart die losstaat van de virtuele wereld (zie *in extenso* met betrekking tot het gebruik van online videospelletjes en het risico op witwassen A. KARAPATAKIS, “Virtual worlds and money laundering under EU law: The inadequacy of the existing legal framework and the challenges of regulation”, *NJECL* 2019, vol. (10)2, (128) 129-131).

(*4) Virtuele valuta in een gesloten systeem zijn steeds gecentraliseerd. Het is niet uitgesloten dat een derde partij, los van de centrale actor die het systeem beheert, een secundaire zwarte markt opzet waar de virtuele valuta alsnog uitgewisseld kunnen worden tegenover fiatgeld. In een dergelijk geval wordt het principieel gesloten systeem alsnog een open systeem (FATF, *Virtual Currencies. Key Definitions and Potential AML/CFT Risks*, Parijs, FATF, juni 2014, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/, 4-5).

redenen is het risico tot malafide aanwending van virtuele valuta het grootste in het geval van *bidirectionele* virtuele valuta.

b. Ontleding van de wettelijke definitie

92 De wet van 20 juli 2020 zet getrouw de definitie van virtuele valuta uit AMLD-5 om. (*1) Virtuele valuta wordt voor de toepassing van de Wet omschreven als (i) een digitale weergave van waarde (ii) die niet door een centrale bank of overheid wordt uitgegeven of gegarandeerd, (iii) die niet noodzakelijk aan een wettelijk vastgestelde valuta is gekoppeld en (iv) die niet de juridische status van geld heeft, maar die door natuurlijke of rechtspersonen als ruilmiddel wordt aanvaard en (v) die elektronisch kan worden overgedragen, opgeslagen of verhandeld. Ofschoon AMLD-5 zo veel mogelijk gebruiksmogelijkheden van virtuele valuta tracht te capteren (*2), leidt een analyse van de definitie tot de conclusie dat bepaalde virtuele valuta buiten het toepassingsgebied vallen. (*3)

93 In de eerste plaats vereist de Wet dat er sprake is van een **digitale weergave van waarde** opdat er sprake kan zijn van een virtuele valuta. De vereiste dat het dient te gaan om een **digitale** weergave, impliceert dat er sprake moet zijn van een weergave van waarde in de vorm van digitale, gecomputeriseerde data. (*4) Deze omschrijving is technologisch neutraal en vereist bijgevolg niet dat de virtuele valuta gebaseerd zijn op een specifieke onderliggende technologie (*e.g. blockchain*). (*5) Ofschoon de mogelijkheid bestaat dat een fysiek object (*e.g. een memystick*) deze digitale waarde bevat, functioneert de virtuele valuta alleen wanneer zij verbonden wordt met het netwerk. (*6) Virtuele valuta dienen bijgevolg onderscheiden te worden van fysieke valuta. Een virtuele valuta dient bovendien een weergave van **waarde** te zijn.

Vervolgens vereist de definitie dat de digitale weergave van waarde **niet door een centrale bank of een overheid wordt uitgegeven of gegarandeerd**. De genese van (bepaalde) virtuele valuta spruit voort uit het wantrouwen tegenover de traditionele (overheids)instellingen die instaan voor de uitvaardiging en het beheer van valuta. Kenmerkend aan virtuele valuta is dan ook dat zij niet door dergelijke instelling worden uitgegeven maar hun oorsprong en legitimiteit voortkomen uit, en afhankelijk zijn

(*1) Art. 1, 2), d), punt 18 AMLD-5.

(*2) Considerans 10, AMLD-5.

(*3) Deze conclusie wordt versterkt door het feit dat het toepassingsgebied beperkt wordt door het personeel toepassingsgebied van de Wet (zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 5, § 1, lid 1, 14°/1 en 14°/2 van de Wet).

(*4) FATF, *Virtual Currencies. Key Definitions and Potential AML/CFT Risks*, Parijs, FATF, juni 2014, 5, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

(*5) L. HAFFKE, M. FROMBERGER en P. ZIMMERMANN, "Cryptocurrencies and anti-money laundering: the shortcomings of the fifth AML Directive (EU) and how to address them", *Journal of Banking Regulation* 2019, vol. 21(2), (125) 131.

(*6) N. VANDEZANDE, *Virtual currencies: a legal framework*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2018, 35.

van, het vertrouwen dat de gebruikers van het systeem in de desbetreffende valuta plaatsen. Zoals hierboven reeds werd aangehaald, belet het voorgaande evenwel de aanwezigheid van een centrale actor niet. In systemen van gecentraliseerde virtuele valuta fungeert een entiteit of een persoon als administrator. Het betreft hier evenwel geen centrale bank of overheid. De *central bank digital currencies* (*1) zullen bijgevolg niet als virtuele valuta in de zin van de antiwitwasreglementering beschouwd kunnen worden. Zij worden immers gewaarborgd door een centrale bank.

Een volgend element van de definitie betreft eerder een verduidelijking van het begrip virtuele valuta dan een bijkomende voorwaarde om als virtuele valuta beschouwd te worden. De Wet geeft aan dat virtuele valuta **niet noodzakelijk aan een wettelijk vastgesteld valuta gekoppeld** dienen te zijn. De zogenaamde *stablecoins* kunnen bijgevolg eveneens onder de definitie van virtuele valuta vallen, wanneer zij aan de andere toepassingsvoorwaarden voldoen. Dergelijke virtuele valuta worden gekenmerkt door de wens om prijsstabiliteit te verzekeren door de valuta te koppelen aan een onderliggend actief (zoals fiatgeld (*2) of een korf van verschillende munten).

Vervolgens verduidelijkt de definitie dat er slechts sprake kan zijn van virtuele valuta wanneer de desbetreffende valuta **niet de juridische status van geld** heeft. Deze voorwaarde heeft tot gevolg dat elektronisch geld niet beschouwd kan worden als virtuele valuta. (*3) De opname van deze zinsnede kwam er onder meer door de bevestigingen van de Europese Centrale Bank. De ECB wenste een duidelijke bevestiging in de definitie dat virtuele valuta geen wettig betaalmiddel uitmaken, noch over de juridische status van geld beschikken. Het gebruik van de term “valuta” liet volgens de ECB immers twijfel rijzen omtrent de juridische status van virtuele valuta als wettig betaalmiddel of als “geld” in de juridische zin van het woord. (*4)

Het vervolg van de definitie vereist dat de digitale waarde door natuurlijke of rechtspersonen als **ruilmiddel** wordt aanvaard. Ofschoon virtuele valuta vaak als betaalmiddel worden beschouwd, kunnen zij voor andere doeleinden worden gebruikt en ruimere toepassingen vinden. Zij kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden als ruilmiddel,

(*1) Een “*central bank digital currency*” (CBDC) is de digitale vorm van het fiatgeld van een bepaalde staat, die terzelfder tijd een vordering op deze centrale bank vertegenwoordigt.

(*2) Dergelijke *stablecoins* kunnen eveneens gekoppeld worden aan andere onderliggende activa dan fiatgeld, zoals goud.

(*3) Zie eveneens considerans 10 van AMLD-5, die verduidelijkt dat elektronisch geld in de zin van Richtlijn 2009/110/EG niet beschouwd kan worden als virtuele valuta. Daarnaast verduidelijkt diezelfde considerans dat virtuele valuta niet verward mogen worden met het ruimere begrip “geldmiddelen”, zoals gedefinieerd in artikel 4, punt 25 Richtlijn (EU) 2015/2366 (*Pb.L.* 23 december 2015, afl. 337, 35), noch met de monetaire waarde die is opgeslagen op instrumenten die zijn vrijgesteld als gespecificeerd in artikel 3, k) en l) van diezelfde richtlijn, noch met speelgeld dat alleen binnen een bepaalde spelomgeving kan worden gebruikt.

(*4) EUROPESE CENTRALE BANK, “Advies van de Europese Centrale Bank van 12 oktober 2016 inzake een voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering en tot wijziging van Richtlijn 2009/101/EG, CON/2016/49”, *Pb.L.* 9 december 2016, online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu>, 4-5.

als belegging, om waarde op te slaan of aangewend te worden in onlinecasino's. (*1) Om niet de indruk te doen ontstaan dat virtuele valuta aanvaard worden als betaalmiddel uit kracht van wet, en om te benadrukken dat virtuele valuta nog andere doeleinden hebben dan fungeren als betaalmiddel, opteerde de Europese wetgever voor het gebruik van de term "ruilmiddel" eerder dan de term "betaalmiddel". (*2) De vaststelling dat enkel het gebruik als ruilmiddel in de bindende bepalingen werd opgenomen, zet de these dat enkel dit doeleinde beoogd wordt, kracht bij. (*3) In het geval van virtuele valuta die enkel in een welbepaalde virtuele wereld aangewend kunnen worden (gecentraliseerde virtuele munten in een gesloten systeem) is niet aan deze voorwaarde voldaan. (*4) Bijgevolg vallen dergelijke valuta buiten het toepassingsgebied van de preventieve antiwitwaswetgeving.

Ten slotte bepaalt de definitie dat een specifieke virtuele valuta als ruilmiddel **aanvaard** dient te worden opdat zij als virtuele valuta in de zin van AMLD-5 kan worden beschouwd. Zoals hierboven reeds werd verduidelijkt, kan een schuldeiser niet verplicht worden om een voldoening van een specifieke schuld in virtuele valuta te aanvaarden. Een virtuele valuta kan bijgevolg enkel gebruikt worden als contractueel betaalmiddel wanneer schuldenaar en schuldeiser tot een akkoord komen met betrekking tot het gebruik van virtuele valuta als voldoening van de schuld. De mate waarin virtuele valuta als ruilmiddel aanvaard worden, verschilt naargelang de desbetreffende virtuele valuta. Het is dan ook niet helemaal duidelijk in welke mate een virtuele valuta als ruilmiddel aanvaard dient te worden.

94 Eerder werd gesteld dat de definitie van virtuele valuta gebaseerd is op de definitie aangereikt door de Financiële Actiegroep. Deze laatste definitie is echter een stuk ruimer dan de definitie uit AMLD-5 (en bijgevolg de nationale omzettingwet). In tegenstelling tot de term "*virtual currency*" maakt de Financiële Actiegroep gewag van het begrip "*virtual asset*". Deze laatste notie maakt het mogelijk rekening te houden met de andere gebruiksdoeleinden van virtuele vermogensbestanddelen. (*5) Het

(*1) Considerans 10, AMLD-5.

(*2) Hiermee werd afgestapt van de initiële definitie, opgenomen in het voorstel tot wijziging van AMLD-4 van de Europese Commissie, die gewag maakte van het begrip "betaalmiddel" onder impuls van de ECB.

(*3) L. HAFFKE, M. FROMBERGER en P. ZIMMERMANN, "Cryptocurrencies and anti-money laundering: the shortcomings of the fifth AML Directive (EU) and how to address them", *Journal of Banking Regulation* 2019, vol. 21(2), (125) 132.

(*4) A. KARAPATAKIS, "Virtual worlds and money laundering under EU law: The inadequacy of the existing legal framework and the challenges of regulation", *NJECL* 2019, vol. (10)2, (128) 141; R. HOUBEN en A. SNYERS, *Crypto-assets. Key developments, regulatory concerns and responses* (studie in opdracht van het Europees Parlement), Brussel, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, april 2020, online raadpleegbaar op: <https://euro-parl.europa.eu>, 50.

(*5) De Financiële Actiegroep beschrijft een virtual asset als "a digital representation of value that can be digitally traded, or transferred, and can be used for payment and investment purposes. Virtual assets do not include digital representations of fiat currencies, securities and other financial assets that are already covered elsewhere in the FATF Recommendations" (zie FATF, *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation*, Parijs, FATF, 2012-2019, 126, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org).

begrip virtuele valuta in de zin van AMLD-5 heeft in essentie enkel betrekking op cryptomunten in de enge zin van het woord (*i.e.* gedecentraliseerde *convertible* virtuele valuta). Ofschoon zij wel gevisieerd worden door de aanbevelingen van de Financiële Actiegroep, die als leidraad fungeren voor Europese initiatieven, heeft de definitie geen betrekking op andere virtuele vermogensbestanddelen. *Tokens*, uitgegeven in het kader van een *initial coin offering* (*1), vallen bijvoorbeeld buiten het toepassingsgebied van de Europeesrechtelijke definitie. (*2) Dergelijke *tokens* kunnen eveneens op secundaire markten verhandeld worden, waardoor zij gelijkaardige risico's met betrekking tot witwassen met zich meebrengen als virtuele valuta in de enge zin van het woord. Het is aldus aanbevolen om de Europeesrechtelijke definitie van virtuele valuta uit te breiden opdat zij eveneens dergelijke *tokens* omvat. De Europese Commissie heeft dit signaal opgevangen en onderzoekt thans de noodzaak om het personeel toepassingsgebied met betrekking tot virtuele valuta te verruimen tot dienstverleners die buiten het huidige reglementair kader vallen. (*3)

C. DEFINITIE “AANBIEDER VAN EEN BEWAARPORTEMONNEE”

“35°/2 ‘aanbieder van een bewaarportemonnee’: een entiteit die diensten aanbiedt om namens haar cliënten cryptografische privésleutels te beveiligen om virtuele valuta aan te houden, op te slaan en over te dragen;”

95 Ten gevolge van de implementatie van AMLD-5 in de Belgische rechtsorde worden aanbieders van een bewaarportemonnee toegevoegd aan het personeel toepassingsgebied van de Wet. (*4) De monitoring van de poortwachters tussen de “virtuele” en de “reële” wereld vormt een essentieel onderdeel van de strijd tegen het witwassen van

(*1) Een recente wijze van publieke kapitaalvergarig bestaat erin dat investeerders in ruil voor geld of cryptomunten een *token* bekomen. Dit token kan recht geven op een (toekomstig) goed of dienst van de vennootschap (*utility token*), dan wel op een aandeel in de winst van de vennootschap (*investment token*).

(*2) L. HAFFKE, M. FROMBERGER en P. ZIMMERMANN, “Cryptocurrencies and anti-money laundering: the shortcomings of the fifth AML Directive (EU) and how to address them”, *Journal of Banking Regulation* 2019, vol. 21(2), (125) 133; R. HOUBEN en A. SNYERS, *Crypto-assets. Key developments, regulatory concerns and responses* (studie in opdracht van het Europees Parlement), Brussel, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, april 2020, 48, online raadpleegbaar op: <https://europarl.europa.eu>; F. DESMYTTERE, M. DELANOTE en B. PEETERS, “De fiscale behandeling van cryptovaluta” in M. DELANOTE en P. WAETERINCKX (eds.), *Cryptomunten Juridisch Ontsloten*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2020, (73) 127.

(*3) EUROPESE COMMISSIE, *Communication from the Commission on an Action Plan for a comprehensive Union policy on preventing money laundering and terrorist financing*, Brussel, Europese Commissie, mei 2020, COM(2020)2800, 18 p., online raadpleegbaar op: <http://eur-lex.europa.eu>.

Zie hieromtrent eveneens, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 5, § 1, lid 1, 14/1° en 14/2° van de Wet.

(*4) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 5, § 1, lid 1, 14°/2 van de Wet.

geld door middel van virtuele valuta. (*1) De Wet zet getrouw de definitie aangereikt door AMLD-5 om in de Belgische rechtsorde. (*2) De definitie omschrijft de aanbieder van een bewaarportemonnee als “een (i) entiteit die diensten aanbiedt om namens haar cliënten cryptografische privésleutels te beveiligen om (ii) virtuele valuta aan te houden, op te slaan en over te dragen”. Niet iedere bewaarportemonnee wordt gevisieerd door de definitie, waardoor bepaalde aanbieders aan het toepassingsgebied van de witwasreglementering zullen ontsnappen.

96 De definitie vereist op de eerste plaats dat de aanbieder een entiteit is die diensten aanbiedt om namens haar cliënten cryptografische privésleutels te beveiligen. Virtuele valuta vinden zich niet in de letterlijke zin van het woord “in een bewaarportemonnee”. In het geval van *Bitcoin* bevindt een *bitcoin* zich op de *blockchain*. Het doel van een bewaarportemonnee bestaat in essentie in het opslaan van de cryptografische sleutels gelieerd aan virtuele valuta. (*3) Er bestaan twee vormen van dergelijke sleutels. Op de eerste plaats is er de publieke sleutel. Deze fungeert als een openbaar adres verbonden aan een bepaalde virtuele valuta. Opdat een transactie met virtuele valuta op succesvolle wijze uitgevoerd kan worden, dient men kennis te hebben van de publieke sleutel van de tegenpartij in die transactie. De publieke sleutel kan aldus vergeleken worden met een bankrekeningnummer verbonden aan een rekening bij een financiële instelling. Een tweede soort sleutel betreft de private sleutel. Deze heeft een hoogst-persoonlijk karakter en fungeert als digitale handtekening om een transactie met virtuele valuta uit te voeren. Deze sleutel is in wezen vergelijkbaar met de persoonlijke code waarmee men een elektronische betaling uitvoert. Beide cryptografische sleutels kunnen aldus bewaard worden door gebruik te maken van een bewaarportemonnee. Er bestaan verschillende vormen van dergelijke bewaarportemonnees, naargelang de “locatie” waar de cryptografische sleutels bewaard worden en de mate waarin zij door een derde partij beheerd worden. Niet iedere bewaarportemonnee wordt gevisieerd door de regelgeving. Gebruikmaken van een bewaarportemonnee vereist de tussenkomst van een entiteit die dergelijke portemonnees aanbiedt (*i.e.* de aanbieder van een bewaarportemonnee).

Zoals de definitie aangeeft, zal een aanbieder van een bewaarportemonnee slechts aan de verplichtingen van de Wet onderworpen zijn wanneer hij namens zijn cliënt cryptografische privésleutels beveiligt. Dit is het geval bij de zogenaamde *custodian wallet providers*. De diensten aangeboden door deze entiteiten vertonen gelijkenissen met de

(*1) FATF, *Guidance for a risk-based approach. Virtual Currencies*, Parijs, FATF, juni 2015, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org, 6; EUROPESE COMMISSIE, *Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering en tot wijziging van Richtlijn 2009/101/EG*, Straatsburg, Europese Commissie, juli 2016, COM(2016)450, online raadpleegbaar op: <https://europarl.europa.eu>, 14.

(*2) Art. 1, 2), d), punt 19 AMLD-5.

(*3) S. GEIREGAT, “Technische achtergrond” in M. DELANOTE en P. WAETERINCKX (eds.), *Cryptomunten Juridisch Ontsloten*, Antwerpen-Cambridge, Intersentia, 2020, (1) 8.

diensten van financiële instellingen bestaande uit het aanbieden van bepaalde zicht- of betaalrekeningen. Aanbieders van bewaarportemonnees maken het voor de gebruikers mogelijk om op overzichtelijke wijze virtuele valuta te bewaren, op te slaan en hiermee transacties te voeren. De vrij technische omgeving wordt door deze actoren op een gebruiksvriendelijke manier voorgesteld. Dergelijke entiteiten hebben aldus zicht op de transacties die door hun gebruikers werden uitgevoerd (*1), hetgeen een zekere mate van toezicht op deze transacties mogelijk maakt. Een en ander rechtvaardigt waarom zij gevisieerd worden door de preventieve witwaswetgeving. Wanneer de aanbieder van een bewaarportemonnee aan diens gebruikers slechts de middelen aanreikt om zelf de cryptografische privésleutels te bewaren, is er sprake van een *non-custodian wallet provider*. Dergelijke entiteiten vallen buiten het toepassingsgebied van de preventieve antiwitwaswetgeving. Zij bieden louter een technische dienst aan voor hun gebruikers. Bovendien blijft het mogelijk om transacties met virtuele valuta uit te voeren zonder de tussenkomst van aanbieders van bewaarportemonnees.

XIV. Definitie van “kansspelen”

“36° ‘kansspelen’: *kansspelen in de zin van artikel 2 van de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de weddenschappen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers, onverminderd de artikelen 3 en 3bis van dezelfde wet;*”

97 Natuurlijke personen of rechtspersonen die kansspelen exploiteren, zijn onderworpen aan de verplichtingen die uit de Wet voortvloeien. (*2) In het kader van de preventieve witwaswetgeving verwijst de Wet voor de definiëring van het begrip “kansspelen” (*3) naar artikel 2 van de wet van 7 mei 1999. (*4) De wet van 7 mei 1999 reikt eveneens een aantal spelen aan die buiten het toepassingsgebied van deze definitie vallen en eveneens relevant zijn voor de toepassing van het preventief dispositief van de antiwitwaswetgeving.

98 Voor de toepassing van de Wet wordt het begrip “kansspel” gedefinieerd als “elk spel, waarbij een ingebrachte inzet van om het even welke aard, hetzij het verlies van deze inzet door minstens één der spelers, hetzij een winst van om het even welke aard voor minstens één der spelers, of inrichters van het spel tot gevolg heeft en waarbij het toeval een zelfs bijkomstig element is in het spelverloop, de aanduiding van de

(*1) R. HOUBEN en A. SNYERS, *Cryptocurrencies and blockchain. Legal context and implications for financial crime, money laundering and tax evasion* (studie in opdracht van het Europees Parlement), Brussel, Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, juli 2018, online raadpleegbaar op: <https://europarl.europa.eu>, 65.

(*2) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 5, § 1, lid 1, 33° van de Wet.

(*3) Deze bepaling vormt de omzetting van artikel 3, (14) AMLD-4.

(*4) Wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de weddenschappen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van spelers, BS 30 december 1999 (hierna aangeduid als “**wet van 7 mei 1999**”).

winnaar of de bepaling van de winstgrootte”. Opdat er sprake kan zijn van een kansspel dient aldus vooreerst een spelelement (*e.g.* een weddenschap) aanwezig te zijn. Vervolgens dient dit spel gepaard te gaan met een inzet. De wet van 7 mei 1999 beperkt deze inzet niet; zij kan bijgevolg van om het even welke aard zijn. Wanneer men gratis aan een spel kan deelnemen, zonder dat hiervoor een inzet vereist is, kan er bijgevolg geen sprake zijn van een kansspel in de zin van de wet van 7 mei 1999. Een volgend noodzakelijk element is dat er sprake is van een kans op winst of verlies van voornoemde inzet door minstens één van de spelers. Ten slotte dient er een toevalselement of kanselement voorhanden te zijn. Dit kanselement is van bijkomstige aard. Ieder spel waarbij een kans tussenkomt, hoe miniem die ook is, kan als kansspel beschouwd worden wanneer aan de rest van de voorwaarden voldaan is. (*1)

99 De uitzonderingen opgenomen in de wet van 7 mei 1999 vinden eveneens toepassing in het kader van de preventieve antiwitwaswetgeving. Het gaat om een aantal spelen dat strikt gezien aan de toepassingsvoorwaarden van de definitie van een kansspel voldoet, doch expliciet uitgesloten worden. (*2)

Primo bepaalt de wet van 7 mei 1999 dat bepaalde spelen niet als kansspelen in de zin van laatstgenoemde wet beschouwd worden. (*3) Het gaat in de eerste plaats om “de sportbeoefening”. (*4) Deze uitzondering betreft de uitoefening van de sportactiviteit (*5) op zich. (*6) Hoewel in het geval van de sportbeoefening de toevalsvereiste voorhanden is, evenals eventuele winstpremies, sluit de wet van 7 mei 1999 de sportbeoefening expliciet uit van haar toepassingsgebied met het oog op het ondersteunen van het beleid op het

(*1) *MvT* bij het wetsvoorstel op het spel van 23 september 1996, *Parl.St.* Senaat 1995-96, nr. 1-419/1, 5. Op deze manier wenste de wetgever bij te dragen tot de rechtszekerheid door iedere vorm van interpretatie en appreciatie weg te nemen die onder het vorige regime voorhanden was. Zo oordeelde het Hof van Cassatie dat een kansspel “een spel is dat, hetzij op zichzelf, hetzij wegens omstandigheden waarin het beoefend wordt, van die aard is **dat het toeval de overhand heeft op de lichamelijke of verstandelijke behendigheid van de speler** (eigen benadrukking)” (zie Cass. 4 september 1984, *RW* 1984-85, 2578).

(*2) Zie hieromtrent tevens, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 5, § 1, lid 1, 33° van de Wet.

(*3) Art. 3 wet van 7 mei 1999.

(*4) Art. 3, lid 1, 1 wet van 7 mei 1999.

(*5) Het begrip “sport” dient in deze context omschreven te worden als “de lichamelijke bezigheid tot ontspanning of als beroep met spel- of wedstrijdelement waarbij conditie en vaardigheid vereist zijn, resp. bevorderd worden en waarvoor bepaalde regels gelden”. Zie de *memorie van toelichting* bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspel-inrichtingen en de bescherming van de spelers, van het Wetboek van de met inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, van de wet van 26 juni 1963 betreffende de aanmoediging van de lichamelijke opvoeding, de sport en het openluchtlevens en het toezicht op de ondernemingen die wedstrijden van weddenschappen op sportuitslagen inrichten, van de wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij, *Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 52-1992/001, (hierna aangeduid als “*MvT, Parl.St. Kamer 2008-09, nr. 52-1992/001*”, 16).

(*6) *MvT, Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 52-1992/001, 16.

promoten van het actief sporten. Vervolgens worden ook spelen die aan de speler of gokker geen ander voordeel opleveren dan het recht om maximaal vijf keer gratis verder te spelen onttrokken van het toepassingsgebied. (*1) Daarnaast worden ook kaart- of gezelschapsspelen die buiten bepaalde kansspelinrichtingen (*2) worden uitgeoefend, naar aanleiding van kermissen, handelsbeurzen of andere beurzen, onder soortgelijke omstandigheden uitgebaat, alsook spelen die maximaal vier keer per jaar worden ingericht door een plaatselijke vereniging ter gelegenheid van een bijzondere gebeurtenis of door een feitelijke vereniging met een sociaal of liefdadig doel of een vereniging zonder winstoogmerk ten behoeve van eenzelfde doel (*3), uitgesloten van het toepassingsgebied. Deze uitzondering is slechts van toepassing indien de voornoemde spelen slechts een zeer beperkte inzet vereisen en aan de speler of gokker slechts een materieel voordeel van geringe waarde kunnen opleveren. De wetgever was van oordeel dat de kans op verslaving uitermate klein is, net zoals de kans dat deze kansspelen georganiseerd zouden worden met criminele doeleinden. (*4)

Secundo is de wet van 7 mei 1999, en dus eveneens de wet van 18 september 2017, niet van toepassing op de loterijen in de zin van (i) de wet van 31 december 1851 (*5) en van (ii) de artikelen 301, 302, 303 en 304 van het Strafwetboek. Zij is bovendien niet van toepassing op de openbare loterijen en wedstrijden bedoeld in artikel 3, § 1, lid 1 van de wet van 19 april 2002. (*6) Loterijen in de strikte zin van het woord worden immers niet beschouwd als kansspelen. Het onderscheid tussen beide figuren bestaat erin dat een kansspel een daadwerkelijke medewerking vereist van de deelnemers, terwijl in het geval van een loterij de deelnemer zich ertoe beperkt een loterijbiljet te kopen en achteraf na te gaan of hij gewonnen of verloren heeft. (*7)

XV. Definitie van “shell bank”

“37° ‘shell bank’: een kredietinstelling of een instelling die één of meerdere activiteiten verricht als bedoeld in bijlage I van Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van

(*1) Art. 3, lid 1, 2 wet van 7 mei 1999.

(*2) Het betreft kansspelinrichtingen klasse I (hiermee wordt bedoeld op casino's, zie onder art. 28 wet van 7 mei 1999) en klasse II (speelautomatenhallen, zie onder art. 34 wet van 7 mei 1999), met uitzondering van kaart- of gezelschapsspelen, uitgeoefend in kansspelinrichtingen klasse III (hiermee wordt bedoeld op drankgelegenheden, zie onder art. 39 wet van 7 mei 1999) die gebruikmaken van een toestel (voor de toepassing van de wet wordt met het begrip “toestel” beoogd, automatische, semiautomatische, elektronische etc. toestellen, zie *memorie van toelichting* bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 7 mei 1999, *Parl.St.* Kamer 2018-19, nr. 54-3327/001, 5).

(*3) Deze uitzondering viseert amateuristische organisaties ter gelegenheid van bijzondere gebeurtenissen en niet gestructureerde organisaties van evenementen. De voorbereidende werkzaamheden reiken als voorbeeld aan: particuliere evenementen zoals ezelkoersen, vinkenzetten, duivenmelkers die op hun eigen duiven wedden (zie MvT, *Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 52-1992/001, 16-17).

(*4) MvT, *Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 52-1992/001, 17.

(*5) Wet van 31 december 1851 op de loterijen, *BS* 7 januari 1952.

(*6) Wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de nationale loterij, *BS* 4 mei 2002.

(*7) MvT, *Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 52-1992/001, 17.

kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG, die is opgericht volgens het recht van een Staat waar ze geen vestiging, d.w.z. een bestuur en beheer van betekenis, heeft en die geen deel uitmaakt van een onder toezicht staande financiële groep;”

100 In het kader van de bijzondere gevallen inzake verhoogde waakzaamheid verbiedt de Wet onderworpen entiteiten om een correspondentbankrelatie (*1) aan te gaan (of te handhaven) met een zogenaamde *shell bank* of met bepaalde instellingen waarvan bekend is dat ze toestaan dat van hun rekeningen gebruik wordt gemaakt door een zogenaamde *shell bank*. (*2) Een *shell bank* is een kredietinstelling of een instelling die zich inlaat met “soortgelijke activiteiten”, die is opgericht volgens het recht van een staat waar ze geen vestiging heeft, en die geen deel uitmaakt van een onder toezicht staande financiële groep. (*3) Soortgelijke activiteiten in de zin van deze bepalingen hebben onder meer betrekking op het aantrekken van deposito’s en andere terugbetaalbare gelden, het verstrekken van leningen, waaronder consumentenkrediet, kredietovereenkomsten met betrekking tot onroerend goed, factoring, financiering van commerciële transacties, financiële leasing, het aanbieden van betalingsdiensten, de uitgifte en beheer van andere betaalmiddelen en elektronisch geld en het handelen voor eigen rekening van de instelling of voor rekening van cliënten in welbepaalde financiële instrumenten. (*4) Onder de notie “vestiging” dient “een bestuur en beheer van betekenis” begrepen te worden. Het element “van betekenis” impliceert dat de loutere aanwezigheid van een lokale agent of laaggeplaatst personeel niet als voldoende beschouwd kan worden. (*5)

XVI. Definities van “managementverantwoordelijkheden” en “managementfuncties”

“38° ‘managementverantwoordelijkheden’: de verantwoordelijkheden toegekend aan personen die directiefuncties uitoefenen in een onderworpen entiteit door of krachtens een wettelijke bepaling, de statuten, of een toekenning van bevoegdheden door de betrokken entiteit;

39° ‘managementfuncties’: de functies van lid van een wettelijk bestuurs- of beheersorgaan van de betrokken onderworpen entiteit, met name, de functies van bestuurder,

(*1) Zie hieromtrent, *supra*, onder art. 4, 34° van de Wet.

(*2) Art. 40, § 2 van de Wet.

(*3) Deze bepaling vormt de omzetting van artikel 3, (17) AMLD-4.

(*4) Zie Bijlage I van Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (*Pb.L.* 27 juni 2013, afl. 176, 338) (deze richtlijn is eveneens bekend als de “**CRD IV-Richtlijn**”).

(*5) FATF, *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. The FATF Recommendations*, Parijs, FATF, 2012-2019, online raadpleegbaar op: <https://fatf-gafi.org/>, 124.

zaakvoerder, afgevaardigde bij de dagelijkse werking, lid van het directiecomité, de directieraad of van de raad van toezicht, en alle functies die de bevoegdheid inhouden om deze onderworpen entiteit te kunnen verbinden en haar te vertegenwoordigen ten aanzien van derden, met name de overheidsinstanties, inbegrepen de CFI en de toezichthoudende autoriteit bevoegd ten aanzien van de onderworpen entiteit;”

101 In het geval waarin bepaalde onderworpen entiteiten (*1) inbreuken begaan op bepalingen van de Wet, kan de bevoegde toezichtautoriteit bepaalde toezichtmaatregelen opleggen ten aanzien van deze onderworpen entiteit. Deze maatregelen kunnen onder meer bestaan uit het opleggen van een tijdelijk verbod tegen elke persoon met “managementverantwoordelijkheden” om bij de betrokken entiteit “managementfuncties” uit te oefenen. (*2) In het kader van deze bevoegdheid worden beide noties door de Wet nader omschreven.

De notie **managementverantwoordelijkheden** slaat op de verantwoordelijkheden toegekend aan personen die directiefuncties uitoefenen in een onderworpen entiteit. Deze personen oefenen deze bevoegdheden uit krachtens een wettelijke bepaling, de statuten (van de onderworpen entiteit), of door middel van een toekenning van bevoegdheden door de betrokken entiteit. Vervolgens beschrijft de Wet wat verstaan dient te worden onder **managementfuncties**. Het gaat om de functies van een wettelijk bestuurs- of beheersorgaan van de betrokken onderworpen entiteit. De Wet geeft een niet-limitatieve opsomming van dergelijke functies. Het gaat om de functies van de bestuurder, zaakvoerder, afgevaardigde bij het dagelijks bestuur, het lid van het directiecomité, de directieraad of van de raad van toezicht. Het gaat eveneens om alle functies die de bevoegdheid inhouden om de desbetreffende onderworpen entiteit te kunnen verbinden en haar te vertegenwoordigen ten aanzien van derden, met name de overheidsinstanties, inbegrepen de CFI en de toezichthoudende autoriteit bevoegd ten aanzien van de onderworpen entiteit.

XVII. Definitie van “werkdag”

“40° ‘werkdag’: elke dag met uitsluiting van een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag.”

(*1) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017.

(*2) Zie bijvoorbeeld artikel 108, § 1 met betrekking tot de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, lid 1, 21° en 29° t.e.m. 31° van de Wet, artikel 112, § 1, 4° met betrekking tot de onderworpen entiteit “bpost”, zoals bedoeld in artikel 5, § 1, lid 1, 3° van de Wet, artikel 115, § 1, 4° met betrekking tot de onderworpen entiteit bedoeld in artikel 5, § 1, lid 1, 33° van de Wet en artikel 118, § 1, 4° met betrekking tot de onderworpen entiteiten bedoeld in artikel 5, § 1, lid 1, 1°, 23° tot en met 28° en 32° van de Wet.

102 In het kader van de bevoegdheden van de CFI definieert de Wet wat verstaan dient te worden onder het begrip werkdag. (*1) Het gaat om iedere dag met uitsluiting van een zaterdag, zondag of een wettelijke feestdag. De definitie in het kader van de preventieve antiwitwaswetgeving verschilt van de invulling van het begrip “werkdag” in de zin van het WER. Laatstgenoemd wetboek omschrijft werkdagen immers als “het geheel van alle kalenderdagen met uitsluiting van de zondagen en wettelijke feestdagen”. (*2)

XVIII. Definitie van “authenticatiedienst”

“41° ‘authenticatiedienst’: dienst aangeboden door de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning, overeenkomstig artikel 9 van de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie, die elektronische aanmeldingsdiensten voor overheidstoepassingen omvat;”

103 In het kader van het bestrijden van witwassen van geld en terrorismefinanciering is het bestaan van accurate identificatie en verificatie van gegevens over natuurlijke en rechtspersonen essentieel. Om dit te bewerkstelligen, creëert de wet van 18 juli 2017 inzake elektronische identificatie (*3) een juridisch kader voor elektronische identificatie voor digitale overheidstoepassingen in België en zorgt er aldus voor dat burgers en ondernemingen kunnen deelnemen aan *e-government* of “elektronische administratie”. Een dergelijk *e-government* omvat het uitbouwen van een informaticastructuur en het nemen van initiatieven om administraties, burgers en ondernemingen in staat te stellen informatie- en communicatietechnologie aan te wenden voor overheidstoepassingen. Hieronder vallen bijvoorbeeld “*Tax-on-web*”, “*MyPension*” of “*Police-on-web*”. Een essentiële bouwsteen binnen deze *e-government* is de elektronische identificatie van burgers en ondernemingen. Om te kunnen deelnemen aan deze elektronische overheidsdiensten, moeten burgers en ondernemingen in staat zijn zich online te identificeren, te authentifieren en aan te melden. De wet van 18 juli 2017 voorziet bijgevolg in verscheidene mogelijkheden om (mobiele en niet-mobiele) diensten voor elektronische identificatie te erkennen met het oog op het verlenen van toegang tot Belgische overheidstoepassingen. (*4)

Daarnaast zorgt artikel 9 van de wet van 18 juli 2017 voor de wettelijke verankering van een Belgische federale authenticatiedienst (“*Federal Authentication Service*” of,

(*1) Art. 80, § 1-2 van de Wet.

(*2) Art. I.1, lid 1, 9° WER.

(*3) BS 9 augustus 2017. Hierna aangeduid als “**wet van 18 juli 2017**”.

(*4) *Memorie van toelichting* bij het wetsontwerp inzake elektronische identificatie, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2512/001, 4-5. Zie tevens de *memorie van toelichting* bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 12-13.

hierna aangeduid als “FAS”). De FAS is een authenticatiedienst die identiteits- en toegangsbeheer verricht, uitgebaat door de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning. Via de FAS worden identificatiemogelijkheden erkend. (*1) Wanneer deze identificatiemogelijkheden erkend worden door de FAS, worden zij opgenomen als een van de inlogmogelijkheden voor Belgische digitale overheidstoepassingen op het toegangsportaal van de authenticatiedienst. Na de erkenning kunnen zij bijgevolg door de burgers gebruikt worden om toegang te krijgen tot digitale overheidstoepassingen in België. (*2) Zo bestaan er nu een aantal digitale door de FAS erkende oplossingen voor inschrijvingen, aangiftes, attesten enzovoort, zoals “MyBelgium”, “eLoket” of “itsme”. (*3) Na erkenning kunnen bijgevolg private spelers elektronische identificatiemiddelen aanbieden, onafhankelijk van de overheid, doch erkend door de overheid. (*4)

XIX. Definitie van “Gegevensbeschermingsautoriteit”

“42° ‘Gegevensbeschermingsautoriteit’: de autoriteit opgericht door de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit;”

104 De Gegevensbeschermingsautoriteit (“GBA”) is een onafhankelijk orgaan dat toeziet op de correcte naleving van de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens. (*5) Deze autoriteit werd opgericht door de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers bij wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (*6) en is de opvolger van de voormalige Privacycommissie. (*7)

De GBA speelt aldus een rol bij het afdwingen van de bestaande privacy-regelen, zoals de Wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (*8) en aanverwante regelen. (*9)

(*1) Voor meer toelichting hieromtrent, zie https://dt.bosa.be/nl/identificatie_authenticatie_autorisatie en <https://bosa.belgium.be/nl/digitale-overheid> (beide laatst geraadpleegd op 17 augustus 2020). Zie tevens de *memorie van toelichting* bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 13.

(*2) *Memorie van toelichting* bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 39.

(*3) *Memorie van toelichting* bij het wetsontwerp inzake elektronische identificatie, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2512/001, 4-5.

(*4) *Memorie van toelichting* bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 39.

(*5) Zie art. 3 wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (BS 10 januari 2018).

(*6) BS 10 januari 2018.

(*7) Voor meer toelichting hieromtrent, zie www.gegevensbeschermingsautoriteit.be (laatst geraadpleegd op 17 augustus 2020).

(*8) BS 5 september 2018.

(*9) D. DE BOT, *De toepassing van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in de Belgische context. Commentaar op de AVG, de Gegevensbeschermingswet en de Wet Gegevensbeschermingsautoriteit*, Mechelen, Kluwer, 2020, 1065.

XX. Definities van “professionele topvoetbalclub” en “sportmakelaar in de voetbalsector”

“43° ‘professionele topvoetbalclub’: elke in België gevestigde onderneming die een professionele voetbalclub bezit of beheert waarvan ten minste één ploeg in het (de) kampioenschap(pen) van het hoogste niveau van de competitie in België speelt. De Koning voorziet in hun registratie door de FOD Economie volgens de nadere regels, criteria en voorwaarden die Hij bepaalt;”

“44° ‘sportmakelaar in de voetbalsector’: elke in België gevestigde natuurlijke of rechtspersoon die in de voetbalsector particuliere arbeidsbemiddeling verricht voor potentiële betaalde sporters of voor rekening van werkgevers met het oog op het sluiten van een arbeidsovereenkomst voor betaalde sporters en waarvan de activiteit wordt geregeld door het decreet van het Vlaamse Gewest van 10 december 2010 betreffende de private arbeidsbemiddeling, de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 14 juli 2011 betreffende het gemengd beheer van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of het decreet van het Waalse Gewest van 3 april 2009 betreffende de registratie en de erkenning van de arbeidsbemiddelingsbureaus. De Koning voorziet in hun registratie door de FOD Economie volgens de nadere regels, criteria en voorwaarden die Hij bepaalt.”

105 Uitgebreid onderzoek heeft tot de vaststelling geleid dat de voetbalsector zeer gevoelig is voor witwassen (*1), waardoor het opportuun werd geacht de clubs en makelaars te onderwerpen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Wet. Via amendementen ingediend door de heer VANDENBROUCKE werd het toepassingsgebied van de Wet dan ook uitgebreid met professionele voetbalclubs en sportmakelaars. (*2) Zij worden onder artikel 5, § 1, lid 1, 31°/3 en 31°/4 van de Wet als onderworpen entiteiten aanzien (*3) en dienen bijgevolg de regels vervat in de Wet na te leven.

De FAG heeft reeds langere tijd gesteld dat de voetbalsector als een risicosector inzake witwassen van geld moet worden beschouwd. (*4) Meer concreet stelt de Financiële Actiegroep dat door het groeiende economische belang van voetbal in de afgelopen twee decennia geld geleidelijk aan een sterke invloed begon uit te oefenen op de

(*1) OESO/FATF, *Money laundering through the Football Sector*, Parijs, OECD Publishing, juli 2009, 42 p., online raadpleegbaar op www.fatf-gafi.org.

(*2) Amendement (J. VANDENBROUCKE c.s.) op het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/003 (voornoemd amendement neemt een eerder wetsvoorstel uit dezelfde legislatuur over, zie wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten met het oog op de verruiming van het toepassingsgebied tot professionele voetbalclubs, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1065/001).

(*3) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 5, § 1, lid 1, 31°/3 en 31°/4 van de Wet.

(*4) FATF, *Money Laundering through the Football Sector*, Parijs, FATF, juli 2009, 42 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org.

wereld van deze sport. (*1) De voetbalsector gaat vaak hand in hand met bedragen, vooral op de internationale transfermarkt, dit terwijl de controle op de herkomst of de bestemming van de betalingen zwak of zelfs afwezig is. Naast de aanwezigheid van (hoge) geldstromen en (hoge) financiële transacties, maken de structuur en de cultuur van de voetbalsector het voor criminelen zeer aantrekkelijk om van deze sector gebruik te maken om geld wit te wassen. Zo is de sector zeer makkelijk te betreden, door de lage of ontbrekende toetredingsdrempels. Dergelijke lage drempels maken het voor criminelen mogelijk om ontmoetingen te organiseren met overheids- en bedrijfsfunctionarissen. Daarnaast wordt de sector gekenmerkt door de aanwezigheid van ingewikkelde netwerken van belanghebbenden. Met de groei van het aantal internationale transfers en de torenhoge bedragen aan televisie- en sponsorgeld die worden besteed aan de verkoop en aankoop van spelers, zijn steeds meer mensen betrokken bij de sector, zoals managers, tussenpersonen, sponsors en bedrijven die spelers bezitten. Dit grote aantal en de verscheidenheid aan belanghebbenden en de geldstromen maken het mogelijk om frauduleuze activiteiten te verbergen. Ook is het management van deze sportsector onvoldoende geprofessionaliseerd. De FAG haalt tevens aan dat de juridische structuren van verschillende voetbalclubs te veel variëren, en controle en regelgeving vaak ontbreken. Dit alles heeft tot gevolg dat malafide personen zich gemakkelijk kunnen verschuilen achter dit complexe netwerk van actoren en structuren. (*2)

Naast het feit dat de structuur van de voetbalsector voor kwetsbaarheid zorgt, speelt de cultuur van deze sector eveneens een rol in het laten tot stand komen van witwaspraktijken. Zo zijn de spelers soms zeer kwetsbaar voor verkeerd advies en manipulatie. Vooral jongere spelers kunnen gemakkelijk blootgesteld worden aan dubieuze praktijken. Tevens zorgt het belang van het hoog houden van het imago van de sport voor een hoog witwasrisico. Immers, sponsors zullen zich snel terugtrekken wanneer er een gerucht bestaat over een illegale activiteit. Om dit te vermijden, zullen veel witwaspraktijken bijgevolg niet gemeld worden. Ten slotte bezit het voetbal een status waarmee veel mensen geassocieerd willen worden. Criminelen zoeken vaak een status buiten de criminele wereld en een investering in een voetbalclub kan dus een crimineel een bevoorrechte en legitieme status geven. (*3) De complexe organisatie van en het gebrek aan transparantie in het betaald voetbal hebben een gunstig klimaat geschapen voor het

(*1) Voetbal is veruit de grootste sport ter wereld. Er zijn 38 miljoen geregistreerde spelers en 5 miljoen scheidsrechters en ambtenaren. Zie FATF, *Money Laundering through the Football Sector*, juli 2009, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org, 8.

(*2) FATF, *Money Laundering through the Football Sector*, Parijs, FATF, juli 2009, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org, 14.

(*3) FATF, *Money Laundering through the Football Sector*, Parijs, FATF, juli 2009, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org, 16.

gebruik en witwassen van illegale geldmiddelen. In deze sport worden verdachte geldbedragen geïnvesteerd zonder duidelijk of verklaarbaar financieel rendement of gewin, en vaak verplaatsen deze geldstromen zich in en uit belastingparadijzen. (*1)

Naast de FAG, hebben het Europees Parlement en de Europese Commissie reeds sinds 2007 gesignaleerd dat beroepsvoetbal regelmatig geconfronteerd wordt met criminele activiteiten, zoals het witwassen van geld. Zij benadrukten toen al dat de entiteiten die bij de voetbalsector betrokken waren, zich dienden te houden aan de wetgeving inzake transparantie en witwassen van geld (*2) en dat de Europese antiwitwasmechanismen ook op de sportsector moesten worden toegepast. (*3)

Zelfs de algemene vergadering van de Pro League keurde in 2019 met unanimititeit een mandaat goed voor de raad van bestuur om ervoor te zorgen dat de toekomst van het Belgisch profvoetbal zich schaaft achter “de nood aan *good corporate governance* en transparantie”. Daarnaast stelt de Pro League dat de clubs er zich van bewust zijn dat dit verregaande gevolgen kan inhouden zoals “zich inschrijven in de preventieve witwaswetgeving”. (*4)

Tot slot heeft de Europese Commissie ook recentelijk, in het kader van haar verplichting om minstens om de twee jaar op supranationaal niveau een risicoanalyse uit te voeren en daarover verslag uit te brengen, aanbevolen dat de lidstaten in het kader van betaald voetbal moeten nagaan welke actoren onder de verplichting dienen te vallen tot het melden van verdachte transacties en welke vereisten dienen te gelden voor de controle en registratie van de herkomst van rekeninghouders en de begunstigden van gelden. (*5)

(*1) EUROPESE COMMISSIE, *Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de beoordeling van risico's op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering die van invloed zijn op de interne markt en verband houden met grensoverschrijdende activiteiten*, Straatsburg, Europese Commissie, COM(2019) 370 final, 24 juli 2019, online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>, 7: FATF, Money Laundering through the Football Sector, Parijs, FATF, juli 2009, online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org, 15.

(*2) EUROPEES PARLEMENT, *Resolutie van het Europees Parlement van 29 maart 2007 over de toekomst van het beroepsvoetbal in Europa*, 2006/2130(INI), Brussel, Europees Parlement, 29 maart 2007, online raadpleegbaar op: www.europarl.europa.eu, overw. 27-28.

(*3) EUROPESE COMMISSIE, *Witboek Sport*, Brussel, Europese Commissie, 11 juli 2007, COM(2007)391, online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>, 17.

Voor een uitgebreidere toelichting omtrent de financiële wantoestanden binnen de voetbalwereld, zie W. HARDYNS en A. DORMAELS, “Wantoestanden in de voetballerij: veel meer dan alleen supportersgeweld”, *Orde dag* 2015, 4-13 en H. NELLEN, “Merci Mécenas! Witwassen in het professionele voetbal”, *Orde dag* 2015, 45-53.

(*4) Zie persbericht PRO LEAGUE, *Pro League keurt unaniem Clearing House goed*, 17 december 2019, online raadpleegbaar op: www.proleague.be/nl/pl/news/pro-league-keurt-unaniem-clearing-house-goed (laatst geraadpleegd op 18 augustus 2020).

(*5) EUROPESE COMMISSIE, *Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad over de beoordeling van risico's op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering die van invloed zijn op de interne markt en verband houden met grensoverschrijdende activiteiten*, Straatsburg, Europese Commissie, 24 juli 2019, COM(2019)370 final, online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>, 22.

106 Daar de voetbalsector voor een niet te onderschatten witwasrisico zorgt, is het belangrijk om de professionele voetbalclubs te onderwerpen aan de preventieve witwaswet. Onder professionele voetbalclubs worden de leden van de Pro League verstaan. Dit zijn immers de ploegen die het meest worden blootgesteld aan witwasrisico's. De Pro League groepeerde louter de professionele voetbalclubs die in de eerste afdeling van het Belgisch kampioenschap aantreden. Enkel en alleen wanneer een club lid is van de Pro League, is deze geoorloofd om deel te nemen aan het kampioenschap van de eerste nationale afdeling van het voetbal in België. Concreet gaat het hier over 26 clubs (*1), die behoren tot de afdelingen 1A en 1B. (*2) De Wet definieert "professionele topvoetbalclub" bijgevolg als "iedere in België gevestigde onderneming die een professionele voetbalclub bezit of beheert waarvan ten minste één ploeg in het (de) kampioenschap(pen) van het hoogste niveau van de competitie in België speelt". Dergelijke ondernemingen zullen dus onder het toepassingsgebied van de Wet vallen en de preventieve antiwitwasregelen dienen na te leven. Er dient te worden vermeld dat deze definitie niet rechtstreeks verwijst naar de leden van de Pro League, aangezien het anders mogelijk zou zijn voor een voetbalclub om een andere vzw op te richten dan de Pro League, doch die dezelfde doeleinden voor ogen heeft. (*3) Op basis van deze definitie is het mogelijk dat een ploeg die niet meedoet in de hoogste competitie in België (*i.e.* 1A of 1B) onder de Wet zal vallen indien diens behorende of bezittende onderneming een andere ploeg beheert die wel op dit hoogste niveau speelt. Dit betekent dat bijvoorbeeld dat een ploeg met belofte onder de Wet zullen vallen, indien diens behorende of bezittende club daarnaast nog een ploeg bezit of beheert die meedingt in de hoogste competitie van België (zoals bijvoorbeeld het geval is bij KAA Gent (*4) of Cercle Brugge (*5)).

De FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie voorziet daarnaast in de registratie van deze professionele topvoetbalclubs volgens nadere regels, criteria en voorwaarden die in een koninklijk besluit worden bepaald. De Koning zal met andere woorden nadere regels moeten vastleggen aangaande de inschrijving van de professionele voetbalclubs in de voetbalsector, alsook de andere regels en gevolgen voor wat

(*1) Waar dit er vroeger 24 waren, zijn dit er na de stillegging van het voetbalseizoen 2019-20 (wegens COVID-19) 26 geworden.

(*2) *Amendement* (J. VANDENBROUCKE c.s.) op het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-2020, nr. 55-1324/003, 7.

(*3) *Amendement* (J. VANDENBROUCKE c.s.) op het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-2020, nr. 55-1324/007, 10.

(*4) Zie www.kaagent.be/nl/team/beloften (laatst geraadpleegd op 18 augustus 2020).

(*5) Zie www.cerclebrugge.be/nl/teams/beloften (laatst geraadpleegd op 18 augustus 2020).

betreft de onderwerping aan de antiwitwaswetgeving. Dit betekent dat dit besluit nader en specifiek zal omschrijven wie er nu concreet onder de wetgeving zal vallen. (*1)

107 Doch niet enkel de topvoetbalclubs zullen onder de Wet vallen, ook de voetbal-makelaars. Deze makelaars werden vroeger amper gereguleerd en gecontroleerd. Daarnaast werden hun activiteiten en transacties nauwelijks geregistreerd.

Onder sportmakelaar wordt elke natuurlijke of rechtspersoon verstaan, die in België gevestigd is en die in de voetbalsector particuliere arbeidsbemiddeling verricht voor potentiële betaalde sporters of voor rekening van werkgevers met het oog op het sluiten van een arbeidsovereenkomst voor betaalde sporters. Onder arbeidsbemiddeling wordt het geheel van diensten uitgeoefend door een tussenpersoon verstaan, die zijn gericht op (a) het bijstaan van werknemers bij het zoeken van een nieuwe tewerkstelling, (b) het bijstaan van werkgevers bij het zoeken naar geschikte werknemers of (c) het in dienst nemen van werknemers om hen ter beschikking te stellen met het oog op de uitvoering van een tijdelijke arbeid ten behoeve van gebruikers. (*2) Arbeidsbemiddeling dient kort gezegd gericht te zijn op het afsluiten van een arbeidsovereenkomst. Hieronder vallen verscheidene diensten, zoals rekrutering, scouting, onderhandelingen omtrent de overeenkomst en transfersom op zich nemen, enzovoort. Sportmakelaars kunnen aldus aan de kant van de sporter staan, alsook aan de kant van de werkgevers van de sporters. Om als makelaar gekwalificeerd te worden, is het van belang dat de sporter voor diens activiteiten ook wordt betaald. (*3) Ook hier zal een koninklijk besluit voorzien in nadere regels, criteria en voorwaarden omtrent de registratie van deze makelaars.

108 Vandaag de dag worden de activiteiten van deze (voetbal)makelaars geregeld door de gewesten (*i.e.* door het decreet van het Vlaamse Gewest van 10 december 2010 (*4), de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (*5) of het decreet van het Waalse Gewest (*6)), daar de private arbeidsbemiddeling tot de bevoegdheid

(*1) *Amendement* (J. VANDENBROUCKE c.s.) op het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/007, 10. Zie tevens *Verslag van de tweede lezing* bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/008, 9.

(*2) Art. 3, 2° Vlaams Decreet.

(*3) Deze definitie werd overgenomen uit het decreet van het Vlaamse Gewest van 10 december 2010, waarin sportmakelaar in artikel 3, 12° werd omschreven als “het bureau dat diensten van private arbeidsbemiddeling verricht voor potentiële betaalde sportbeoefenaars of voor rekening van werkgevers met het oog op het afsluiten van een arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars”.

(*4) Decr.Vl. van 10 december 2010 betreffende de private arbeidsbemiddeling, BS 29 december 2010. Hierna aangeduid als “**Vlaams decreet**”.

(*5) Ord.Br. van 14 juli 2011 betreffende het gemengd beheer van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, BS 10 augustus 2011.

(*6) Decr.W. van 3 april 2009 betreffende de registratie en de erkenning van de arbeidsbemiddelingsbureaus, BS 5 mei 2009.

van de gewesten behoort. (*1) Sinds een nieuw decreet (*2) werden de regels in 2019 voor sportmakelaars, naast de antiwitwasbepalingen, bovendien verstrengd. Sportmakelaars zijn door dit decreet bijvoorbeeld verplicht om zich te registreren en dienen zich nog aan een aantal regelen te houden. Daarnaast mag een sportmakelaar, op straffe van nietigheid van de overeenkomst voor private arbeidsbemiddeling van betaalde sportbeoefenaars, niet samenwerken met niet-geregistreerde sportmakelaars en dient hij bij externe communicatie melding te maken van zijn registratienummer. (*3)

(*1) J. MAESCHALCK, A. VERMEERSCH en K. DE SAEDELEER, *Sportrecht*, Brugge, die Keure/La Charte, 2019, 233.

(*2) Decr. van 29 maart 2019 betreffende de opleidingscheques voor werknemers, de invoering van een registratieverplichting voor sportmakelaars en tot wijziging van diverse andere bepalingen inzake het beleidsdomein Werk en Sociale Economie, *BS* 25 april 2019.

(*3) Zie art. 20/1, § 1 van het Vlaams Decreet.